Debrecen, 1932. XXXVI. évfolyam 13. szám. Vasárnap, január 17.

DEBRECZENI UJSÁG

Előfizetési ára egy hóra 2·40 P. Negyedévre 7 P. Félévre 14 P. Egész évre 26 P. Egyes szám ára hétköznap 10, vasárnap 20 fillér

HAJDUFÖLD

Felelős szerkesztő vitéz KOLOSVÁRY-BORCSA MIHÁLY

Szerkesztőség és nyomda József kir. herceg utca 16 Telefon 23—48. Kiadóhivatal: Kossuth utca 3 szám Telefon: 21—41

Hétfőn féláru jegynap olvasóinknak az Urániában

Döntést!

Ez a cikk Mussolini lapjának, a Popolo d'Italia-nak keddi számában vezetőhelyen jelent meg. Más olasz lapok teljes terjedelmében vették át s mivel ez az álláspontja a hivatalos olasz külpolitikának is, legnagyobb valószínűséggel gondolható, hogy az irás szerzője Mussolini. A cikk főcime ez volt: „Elérkezett az idő a háboru tragikus számlájának lezárására!"

A népek most olyan telet szenvednek át, melynél sanyarubbat a történelem régen jegyzett föl s melyhez a háború utolsó lövészárkos tele is alig hasonlítható. E nyomoruságos napok közepette, midőn a Lausanne-i konferencia időpontja is ismeretes lett, a nemzetek elkeseredve kérdezősködnek: „Mi lesz? Elmiezik-e végre a háborus adósságok kérdését, vagy ismét elodázzák? Megoldják-e radikálisan a dolgot, vagy pedig a nehézségeket fogják-e kerülgetni s ezáltal valójában csak összekuszálják azokat a végtelenségig?"

Európa kormányai ujból bizonyságát fogják-e adni annak a rettenetes akaratgyengeségnek, mely eddig mindannyiszor megbénítani látszott őket, ahányszor valami probléma val állnak szembe? Ismét el akarják-e posványositani az ügyeket a „bizottságok" pepecseléseiben és a „szakértők" siralmas erőlködéseiben? A miniszterek a sokaság aggódó várakozásai közben mennek Lausanne-ba. Ha a kérdést megint csak „technikailag" fogják vizsgálni, akkor munkájuk teljesen hiábavaló lesz, hiszen tulontul ismeretes az minden vonatkozásában. Vagy pedig döntést hoznak-e végre a kikerülhetetlen és szükséges bizottságban, a „politikai bizottságban"?

Ilyen és más kérdések rajzanak elménkben. Feleljünk határozottan: Ha a Lausanne-i konferenciát nem a csomó tökéletes megoldására szánták, akkor jobb volna összet sem hivni! A konferenciázás költséges és veszedelmes mániájának végét kell vetni! „Moratóriumot" követelünk a konferenciákra, melyek csupán arra jók, hogy reményeket ébresztenek. Reményeket, miket nyomon követ a folyton megujuló, egyre keserübb és mélyebb kiábrándulás.

A Lausanne-i konferenciának el kell érkeznie a „tábla letörléséhez": el kell határoznia annak a tartozik— követel rovatnak a megszüntetését, melyet Mussolini nápolyi beszédében (1931. okt.) a „háboru tragikus számvitelének" nevezett.

Azok a tények, — és nem az elméletek vagy rokonszenvek, — melyek gyökeres megoldást kényszeritenek ránk s melyek tiltakoznak minden ideiglenes elintézés ellen, a következők. Mindenekelőtt tudomásul kell venni a bázeli véleményező bizottság jelentésében foglalt megállapitásokat és következtetéseket. Ebben világosan olvasható, hogy Németország pénzügyi és gazdasági helyzete tarthatatlan. Lehetséges, hogy Németország sohasem volt áthatva valami tulságos „jóakarattal" a Versailles-ben ráróllt hadi „adó" fizetési illetőleg: mégis tekintélyes fizetést teljesitett. Most azonban, bárhogy van is, nem tud fizetni. Illuzió lenne hinni, hogy ez a helyzet megváltozhatik, hiszen Németország krizise azóta világválsággá szélesedett.

Ez a válság a második év, mely miatt döntésre kényszerülünk. Ez a válság nem kimél többé senkit, még azokat sem, akik azt hitték, hogy az arany felhalmozásával megmenthetik magukat. Igy tett Franciaország. Ez a válság nem szünik, pedig az Óceánon tulról minduntalan lázakodó hirek érkeznek. Pedig föltétlen életszükséglet, hogy a világgazdasági helyzet 1932-ben a javulás utjára lépjen!

Ha a jövő tél a mostaninál is kegyetlenebb lesz, az emberek nem fogják rendzavarás nélkül elviselni! Kérdőjel mered a kormányok és népek lelkiismerete elé.

A gondolkodó embereket többé nem egy-két ország sorsa aggasztja. A végső veszély most már az egész nyugati müveltséget fenyegeti, ennek intézményeit, erkölcsi felfogását, vallásait, érdekeit. Ezt bizonyitja az a beszéd, melyet Alexander Shaw angol képviselő mondott Liverpoolban. Megjegyzendő, Shaw nemcsak politikus, hanem az Angol Banknak is igazgatója. Tehát kiváló személyiség.

„Nem tulzok, ha azt állitom, hogy Európa gazdasági és társadalmi berendezkedése napról napra közeledik a szakadékhoz; a nyers igazság az, hogy ha a dolgok igy mennek tovább, két dolog közt kell majd választani: a tartozások megtagadása vagy a fe

látogatásom legjobb cáfolata annak, hogy ilyen eltérések bekövetkezhettek volna a magyar kormány külpolitikájában, amelyek a fascista Olaszországgal kiépitett őszinte baráti viszony alapján nyugszik.

— Noha látogatásom teljesen magánjellegü, olasz részről a legmelegebb fogadtatásban részesültem, ami igen kellemesen érintett. Talán felesleges külön hangsulyoznom, hogy milyen nagy örömömre szolgált viszontlátni Olasz ország nagy államférfiát, a fasizmus kiváló vezérét. Az ő páratlan munkabirása és csodálatos szellemi képességei ma bizonyára legnagyobb értéket jelenti Olaszországnak, amit egyébként mostani rövid olaszországi látogatásom alatt alkalmam volt tapasztalni, azt bizonyitja, hogy a fasizmus teremtőereje nemcsak hogy nem csökkent, hanem az általános válság ellenére is fejlődő irányzatot mutat és nagyértékü jelentős alkotásokkal tudta gazdagitani az országot.

Dr. Görgey Márton vármegyei tiszti főorvos lett a debreceni daloskerület uj ügyvezető elnöke

A lelépő dr. Benkő Géza mégyei főügyészt diszelnökké, dr. Balla Bertalan tanácsnokot pedig tiszteletbeli elnökké választották

(A Debreceni Ujság tudósitójától) Az *Országos Magyar Dalosszövetség* XI. kerülete szombaton délután négy órai kezdettel tartotta meg idei rendes közgyülését a városháza közgyülési termében. A közgyülés alkalmával a kerület vidéki közgyülési tagjai is igen nagy számban megjelentek. A gyülést választmányi ülés előzte meg, amelyet dr. *Benkő* Géza ügyvezető-elnök vezetett.

Négy órakor vette kezdetét a közgyülés, szintén dr. *Benkő* Géza elnök, vármegyei tiszti főügyész elnöklete mellett. A közgyülés első tárgya az ügyvezető-elnök 1931. évi jelentése volt, amelyet dr. *Herpay* Gábor főtitkár olvasott fel. A nagy terjedelmü, mindenre részletesen kiterjeszkedő jelentés felöleli a daloskerület egy egész évi müködését. A jelentésben az elnök rámutatott arra a sok akadályra, amely a még eredményesebb munka elé állott a nehéz helyzet miatt, de amelyeket óriási energiával le lehetett küzdenie a lelkes dalbarátoknak. Végül bejelenti azt is, hogy lemond az ügyvezető-elnöki tisztségéről s utódjának, valamint a daloskerületnek figyelmébe ajánlja az általa kitüzött három feladatot, amely szerinte a jövőben is célja kell, hogy legyen a kerületnek: a kerületi dalosverseny megrendezése, közel száz vidéki dalárda beszervezése az egyesületbe és a karnagyképzés intézményes kiépitése.

Az elnöki jelentéssel kapcsolatban Haverland Antal alelnök, a központi kiküldött emelkedett elsőnek szólásra és elhatározása megváltoztatására próbálta birni a lemondó agilis ügyvezető-elnököt, aki azonban kijelentette, hogy elhatározásától nem állhat el, mert nem engedik ezt meg hivatali elfoglaltságai. Javasolja azonban, hogy dr. Herpay Gábor vármegyei főlevéltárnoknak, a kerület ideiglenes főtitkárának eredményes és önzetlen müködéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzon a közgyülés. A gyülés ezt a javaslatot egyhangu lelkesedéssel elfogadta.

Ezután elfogadták az 1931. évi zárószámadást, megadták a felmentvényt, majd pedig szintén egyhangulag fogadták el az 1932. évi költségvetést is. Ezeknek letárgyalása után dr. *Herpay* főtitkár felolvasta dr. *Benkő* Géza ügyvezető-elnök lemondó-levelét, amelyet a daloskerülethez intézett. Ismertette a választmány határozati javaslatát, amely szerint mondja ki a közgyülés, hogy *dr. Benkő* Géza érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja s azonkivül a közgyülés óriási lelkesedéssel fogadta el a választmányban vitéz dr. *Dávid* Géza által tett azt a javaslatot, hogy a közgyülés dr. *Benkő* Gézát a daloskerület diszelnökévé válassza. Ezután *P. Nagy* Zoltán alelnök, aki időközben az elnöki emelvényt elfoglalta, azt az inditványt terjesztette elő a választmány nevében, hogy dr. *Görgey* Márton vármegyei tiszti főorvost, a magyar dalosügy egyik leglelkesebb vezéregyéniségét válasszák meg egyhangulag elnökké. A közgyülés nagy lelkesedéssel fogadta el a javaslatot és az uj elnököt *P. Nagy* Zoltán szivélyes szavakkal üdvözölte. Dr. *Benkő* Géza intézett ezután meleg szavakat az uj elnökhöz, aki meghatottan mondott köszönetet azért a bizalomért, amellyel öt a közgyülés kitüntette. Kijelentette, hogy ő is elődje nyomán akar haladni, mert az ő célkitüzését mindenben helyesnek tartja. A dalosügynek mindenkor lelkes szolgája lesz és elődjének, valamint a kerület minden egyes tagjának támogatását kérte a munkájában.

Haverland Antal központi kiküldött előbb *dr. Benkő* Géza diszelnököt, majd dr. *Görgey* Márton uj ügyvezető-elnököt üdvözölte. Ezután az 1933-ban tartandó országos dalosverseny ügye került tárgyalásra. A közgyülés a választmány inditványára kimondotta, hogy a szabályok szerint tartandó kerületi selejtező dalosversenyt 1932-ben Debrecenben rendezik meg. Amennyiben azonban Nyiregyháza város harminc napon belül jelentkeznék és kifejezné azt az óhaját, hogy ő rendezze meg a selejtező versenyt, ugy Debrecen átengedi a rendezési jogot Nyiregyházának.

Külön inditványok következtek ezután. A közgyülés egyhangulag elfogadta öt debreceni dalegyletnek azt az inditványát, hogy a kerület dr. *Balla* Bertalan városi tanácsnokot, a magyar dalosügy lelkes barátját tiszteletbeli elnökké válaszszák. Vitéz dr. Dávid Géza ezt az inditványt szóban is előterjesztette. Az egyhangu választás után *Haverland* Antal üdvözölte dr. *Balla* Bertalant. Végül kimondották, hogy *Győri* Lajost és *Kéméri Mikó* Gyulát, a két lelkes debreceni dalegyleti tagnak önzetlen és buzgó munkálkodásukért a dalkultura fejlesztése terén a közgyülés jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Ezután a közgyülést dr. *Görgey* Márton elnök bereketsztette.

Nem sok eredményt várnak a lausannei konferenciától

Nagy eltérés van a jóvátételek törlése kérdésében a francia, olasz és angol álláspont között

London, január 16.

A Sunday Times hosszabb tanulmányban mutatja ki a békeszerződések történelmi botlásait, hangoztatva, hogy Anglia a Napoleon ellen vivott hosszu és elkeseredett harcok után Európa egyensulyának megmentése végett minden befolyásának latbavetésével akadályozta meg Franciaország feldarabolását. Ugyanezen az alapon kellett volna megkimélni Németországot, ez volt Lord Cecil ösztöne, de nem volt hozzá elég bátorsága. A területi rendelkezésnél a pénzügyi intézkedések még rosszabbak.

A Sunday Press szerint angol körökben a lausannei konferenciával kapcsolatban a következő javaslatok számithatnak rokonszenves fogadtatásra:

Rövidebb tartamu moratórium adandó és azután a konferencia elnapolandó az év későbbi szakára és a második konferencia döntene a jóvátételek és háborus adósságok fizetésének ujrafelvétele, vagy törlése dolgában. A francia-angol és olasz álláspontok között az eltérés oly nagy, hogy alig lehet egyhamar megegyezést remélni az adósságok törlésének vitás kérdése körül és ezért csak uj moratórium lehet az egyetlen gyakorlati eljárás.

„János vitéz" repriz a Dócziban

December 16-án ment végbe a Dóczi-intezetben az a fényes sikerü előadás, melynek reprize volt tegnap, pontosan egy hónappal a premierre.

A december 16-i előadás bámulatos sikerü volt. Az uj „Dóczi" hatalmas tornaterme igen kicsinek bizonyult a nagyközönség befogadására. De a kivülmaradt közönség mégis tanuja akart lenni a szép ünnepélynek, s elment a tegnapi ünnepélyre, melyet az agilis rendezőség a legnagyobb örömmel ismételt meg.

A nagy és diszes közönség ismét teljesen megtöltötte a tornatermet. Előkelőségek egész sorát láttuk ott: dr. Darkó Jenő, dr. Hankó Vilmos egyetemi tanárokat, Borsos Károly középiskolai felügyelőt, özv. Koncz Aurélné igazgatónőt s másokat.

A megismételt ünnepély az előbbi siker jegyében zajlott le. Ugyanaz az ambició fütötte a kis szereplőket, ugyanaz a láz égett arcukon s ugyanugy drukkoltak, mint az első előadáskor. A szereplők ugyanolyan rutinnal, bátorsággal, talpraesettséggel és bájjal mozogtak, mint a bemutatón.

A kis Egey M. Etelka ügyes prológjával ismét nagy hatást ért el. Beköszöntő verse bámulatos tehetségről tanuskodik. Bacsó Alexandra tánca nem mindennapi, sőt rendkivüli. Weszprémy Ilonka zongoratehetsége igen biztató a jövőre. Gyulai Mária, Egey M. Etelka kedves, hazafias versének elszavalásával megérdemelt tapsokat kapott.

A „János vitéz" alapján irt „A két árva" cimü 9 jelenetes mesejáték megismétlése nemcsak azoknak, akik először látták, hanem azoknak is, kik a multkor végig élvezték, valósággal élmény volt. A természetes, pózmentes, eleven, gyermeki mozgás a szinpadon, a jól betanult és elragadó táncok, a beékelt énekszámok a siker egy-egy pillérei voltak. A müsor, illetőleg a kis darab fénypontjaként Darkó Irén „Iluskáját" kell kiemelni, aki nemcsak játékával, hanem bájos táncával is az első helyet vindikálta magának. Méltó partnere s a sikerben részes volt Hankó Katalin, kinek „János vitéz" alakitása csaknem tökéletesen sikerült. A kis Des-Combes Eleonóra és Adamcsik Ilonka az elismerés legmagasabb megnyilvánulását érdemlik. Révész K. Zsófia, Csáthy Erzsébet, Bacsó Alexandre, Siposs Zsuzsa elsőranguak voltak. Csajaghi Sebestyén Olga nemcsak játékával, hanem csengő hangjával is lelkes ovációt kapott. A többi szereplőről egyenkint nem emlékezhetünk meg a hely szük terjedelme miatt, bár minden kis szerep megérdemelné, hogy alakitóját az elismerés babérágával jutalmaznánk. Igy csak dicséret illesse.

De legyenek köszöntve a siker érdekében fáradozó rendezőség tagjai: Siposs Mária tanárnő, Adamcsik Ferencné, Horváth Károly tanár s Perczel Karola müvésznő. Az ő fáradságuknak legyen jutalma az ünnepély fényes sikere s legyenek boldogok, hogy a tél fagyos estéjében egy pár órán át boldogságot sugároztattak szét s fáradságukkal a jótékonyság terén egy-egy drága gyöngyöt szereztek.

Cs. S.

Hétfőn féláron
nézheti meg az URÁNIABAN
az „Asszonyszeliditő"
ragyogó filmoperettben
TOLNAY ANDORT, a délceg, széphangu bonvivant, HOPPE ALIZT, a kedves primadonnát, T. VIGYÁZÓ MAGDAT, az ügyes szubrettet, D'ARRIGO KORNÉLT, a nagyszerü buffét és KÁROLYI VILIT, a remek táncoskomikust, pár év előtti kedvencét.
Sok ötlet! Kedvesség! Móka! Tánc!

„DEBRECENI UJSÁG". Féláru-jegy váltására jogosit. Egy személy részére az Uránia Január 18-iki bármely előadásra. Előadások kezdete: 5, 7 és 9 órakor

„DEBRECENI UJSÁG". Féláru-jegy váltására jogosit. Egy személy részére az Uránia Január 18-iki bármely előadásra. Előadások kezdete: 5, 7 és 9 órakor

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol.

Az iskolai nevelésben a hivatásérzet tudatára kell rávezetni a magyar ifjuságot

Dr. Karácsony Sándor nagyszabásu előadása a Ker. Liga vitasorozatában

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Az Egyesült Ker. Nemzeti Liga debreceni osztálya szombaton délután folytatta „Világválság" — magyar válság" cimü előadássorozatát, amelynek negyedik előadója, dr. Karácsony Sándor iró, az „Erő" cimü ifjusági lap szerkesztője a nevelés válságáról értekezett. A kiváló pedagógus, akinek izzó hazafisága, nagy szaktudása és lebilincselő előadás-modora egyszeriben meghóditotta a debreceni közönséget, grandiózus felépitésü szabadelőadásában a lelki ujjászületés olyan perspektiváit tárta fel, melyek a jelenvoltaknak megszivlelendő tanulságul szolgáltak.

A közönség

Dr. Karácsony Sándor előadása alkalmából a Déri muzeum disztermét zsufolásig megtöltötte a közönség. Ott voltak: dr. Haendel Vilmosné, dr. Révész Imréné, dr. vitéz Bessenyei Lajosné, Uray Sándorné, Serly Gusztávné, dr. Kováts Jenőné, dr. Szép Lászlóné, Fabók Albertné, Fuchs Antalné, dr. Vekerdy Béláné, ifj. dr. Liszt Nándorné, Istvánffy Gyuláné és mások a hölgyek sorában, továbbá dr. Haendel Vilmos egyetemi tanár, a Ker. Liga elnöke, vitéz Nagy Pál ny. altábornagy, a Vitézi Szék kapitánya, sz. Jármy Tamás ny. miniszteri tanácsos, vitéz Lépes Győző, Bottka Géza ezredesek, Korbély József kormányfőtanácsos, igazgató-főmérnök, dr. Budaházy-Bruckner Ernő egészségügyi főtanácsos, dr. Perjéssy Károly itélőtáblai tanácselnök, dr. Szél László kormányfőtanácsos, akadémiai tanár, dr. Tunyogi Szücs Géza kormányfőtanácsos, az Ügyvédszövetség elnöke, dr. Adv Lajos kir. tankerületi főigazgató, Serly Gusztáv kormányfőtanácsos, vezérigazgató, Halász Miklós, dr. zsarolyáni Szekeres Endre akadémiai tanárok, Szép László kir. itélőtáblai biró, dr. Nábráczky Béla vármegyei főjegyző, dr. vitéz Bessenyei Lajos főgimnáziumi igazgató, Bohuss Károly postaigazgató, Uray Sándor ref. lelkész, dr. Révész Imre, dr. Mitrovics Gyula, dr. Tankó Béla, dr. Vekerdy Béla egyetemi tanárok, dr. Ecsedi István egyetemi magántanár, a Déri muzeum igazgatója, dr. Zoltay Lajos ny. muzeumigazgató, Baán Ferenc igazgató, dr. Szabó Márton, dr. Szeremley Béla, Szele Miklós, Fuchs Antal, dr. Medveczky Károly, dr. Szondy György, dr. Hettesheimer Ferenc tanárok, Szele György, az Ébredő Magyarok Egyesületének elnöke, Martinek Ferenc takarékpénztári főtisztviselő, Fabók Albert ny. máv. főfelügyelő, dr. Juhász Géza, az Ady Társaság elnöke, dr. Pórszász Károly ügyvéd, a Ker. Liga igazgatója, dr. Tankó András, dr. Ménes Lajos ügyvéd, Konkoly Géza, Bakóczy Gábor földbirtokosok, Istvánffy Gyula festőművész, Elefánthy Sándor igazgató-tanitó, vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály főszerkesztő, dr. Liszt Nándor tb. szolgabiró, Marschalkó Lajos, Kertész Dániel szerkesztők s még sokan mások.

Karácsony Sándor előadása

A terembe lépő Karácsony Sándort viharos taps fogadta, — majd dr. Haendel Vilmos Liga-elnök üdvözölte az előadót, ki ezek után általános figyelemtől kisérve tartotta meg érdekes és értékes előadását.

Mindenekelőtt azt hangoztatta, hogy a nevelés válsága sem egyéb mint bizalmi válság. A szimbolikus kép alakját az első osztályos latin könyv első mondata adja meg, amely ugy hangzik: Remius, az idősebb tanitja a Sextust, a fiatalabbat. És ennél az alapnál már jelentkezik a válság. Néhány évvel ezelőtt egy hetedik gimnazista mondotta meg ezt a tanárok és nevelők egyik értekezletén. Az öregek még nem szoktak le arról, hogy tanácsot adjanak, pedig ehez nincs joguk, hiszen elvesztették a világháborut. A válság alaptényezője tehát az, hogy a fiatalabbak nem hisznek az idősebbeknek. Sextus hazugnak látja Remiust, azonfelül kifosztottnak, koldusnak és tehetetlennek látja, aki, bár legyőzték, a győztes gesztusaival járkál. Se a magyar, se a francia idősebb generáció nem akarja beismerni, hogy a háborut elvesztette.

Az uj generáció

Az idősebbek hogy látják ezek után az uj generációt? Megállapitják róla, hogy a háboru alatt született, a zavaros időkben nőtt fel s ez meglátszik egész alkatán. Az idősebbek nevelhetetlennek és tanithatatlannak látják a mai fiatalságot. De vajjon lehet-e, tudjuk-e őket igazán megtanitani valamire? A háboru előtt lehetett tanitani, mert ha arra neveltük a gyermeket, hogy: **vidd a pénzed a bankba és kamatoztasd, akkor ez helyes célkitüzés volt.** Ma mire ezt megtanulja, egészen más lesz a tanulság. A nevelés válságában lényeges tényező, hogy az ifjuság elé nem tüzhetünk ki egy célgondolatot. Velünk szemben még hatásos argumentum volt, hogy tanulj, mert ez hasznos és érdemes. A mai gyerek, amint először kikukkant az életbe, rájön, hogy tanulni nem érdemes és nem hasznos.

A nevelés válsága

Rendkivül érdekes és szellemes példákkal mutatta ki ezután, hogy a bizalmi válság miatt miért ütközik leküzdhetetlennek látszó nehézségekbe a nevelés. Hangoztatta, hogy az egész iskolai nevelésből hianyzik a közlelki nevelés. Ezzel egyáltalán nem merünk törődni. A szociális nevelés gondolata legfeljebb mint lelkifurdalás él és ezen a téren vajmi kevés történik.

Még érdekesebben fejtegette, hogy azok az eszközök, amelyek normális viszonyok között helyén valóak voltak a nevelésben, épp a bizalmi válság miatt milyen ellentétes eredményt váltanak ki.

Beszélt az iskola szerepéről s hangoztatta, hogy az iskola sokszor vét a gyermekszerüséggel szemben. A mai gyermeknek nem lehet azt mondani, hogy ott repül egy madár és felmutatni a repülőgépre, mert a gyermek kinevet minket és azt mondja, hogy az ilyen és ilyen tipusu repülőgép. A válság megoldásához tartozik, hogy a gyermek autonomiáját igyekezzünk kifejleszteni. Sajnos, látjuk, hogy erre szükség volna, de az autonomiát még sem lehet megadni, mert valami olyasmit adnánk, mint a szovjet, amely felállitotta az osztály-bizalmiak intézményét, amellyel a diákság nem tudott, de nem is akart élni.

Az iskolai nevelés válságában fontos tényező az a körülmény is, hogy iskolába járni ma már nem kockázatos dolog. Ma csak az a diák bukik meg az iskolában, aki mindenáron meg akar bukni. Viszont áll a tétel forditva is. Ma csak az a diák tanulhatja meg studiumait, aki nagyon-nagyon akarja. Ha a suszterinasok csak annyit tudnának a cipőkészités titkaiból, amennyi tudással ma ki lehet menni az életbe, akkor a cipőt nem igen lehetne elviselni.

Szükség volna az iskolai nevelésben a missziós elv, a hivatásérzet keresztülvitelére. Erre kell rávezetni a magyar ifjuságot. Ma aki tanul, nem munkaalkalmat, hanem létminimumot akar magának biztositani. Ma senki sem azért tanul, hogy mindig legyen valaki, aki gyógyitani tud, hanem azért, hogy kenyeret szerezzen.

A fejlődés korszakai

Sok szó esik mostanában a sexuális nevelésről is. Leglényege szerint akkor látjuk ezt a kérdést, mikor megállapitjuk, hogy a gyermek pubertás időszaka nem mindig azonos. Az iskolában nagy általánosságban ugy neveljük a pubertáló gyermeket, mint adulescenst. A tanitás formája ugyanaz az I. osztályban, mint a nyolcadikban. Ezért van az, hogy az első osztályokban rendszerint sok a jeles tanuló. Ebben a korban a gyermek feladata valóban semmi más, mint gyüjteni a tudást. A pubertálók élettani feladata már egészen más. Az ő koruk a próbálkozás, a kisérletezés kora. Erre hasznos irányban nem nyilik alkalom s ezért igyekeznek ösztöneiket a maguk legjobb tudása szerint kielégiteni. Az adulescencia korszaka az önállóság, a magunk odatékozlásának ideje. Ahelyett, hogy ebben a korban az ifjuságot megtanitanák a szociális gondolatra, a nagy célok érdekében való magunk-odatékozlására, nagy sokan azokra tékozolják magukat, amelyek rosszak s amelyek után a fiatalember ugy kerül ki az életbe, mint elhasznált mosogatórongy.

A kibontakozás felé nem adhat tanácsot, mert mikor a válság oka ilyen mélyen fekszik, akkor minden részletgyógyitás csak kuruzslás.

— Én sem mondhatok mást befejezésül, mint amit legutóbb Bernát István testvérünk mondott: „Szükség nekünk ujjászületnünk, ezen innen nincs semmiféle megoldás."

A disztermet megtöltő hatalmas közönség percekig tartó lelkes ovációban részesitette az illusztris előadót, akinek a Liga nevében dr. Haendel Vilmos elnök mondott köszönetet.

BÉKÉS LAJOS
divatáru, fehérnemü és férfiszabó üzletében
január 25 től
február 6-ig
Leltári árusitás
Nem selejtes tömegcikkeket hozunk piacra, hanem raktérunk valódi értékeit;
finom árut nagyon olcsón
Csökkent jövedelmének fokozott vásárlóerőt adunk. Kisérje figyelemmel hirdetéseinket a napilapokban!

HIRDETMÉNY

Debrecen sz. kir. város adóhivatala közhirré teszi, hogy az 1900. évi XVI. t.-c. 8. §-a alapján az Országos Gazdasági Munkáspénztárt illető s 1922. II. t.-c. alapján megállapitott hozzájárulási dij 1932. évi kivetési lajtsrom f. évi január 18-tól január 25-ével bezárólag 8 napi közszemlére van kitéve a városi adóhivatal 5. sz. szobájában (VII. kerület). Érdekelt munkaadók a közszemle idején a hivatalos órák alatt hétköznapon 8—2 óráig a lajstromot megtekinthetik. A kivetés elleni felszólalások a közszemle letelte után 15 nap alatt a városi adóhivatalnál adandók be.

Egyben felhivja a városi adóhivatal az érdekelt munkaadókat, hogy a gazdaságpkban foglalkoztatott gazdasági cselédeket, szegődményes iparosokat, idénymunkásokat, gépmunkásokat biztositás végett és a cselédváltozást átirás végett a szolgálatba lépéstől számitott 15 nap alatt jelentsék be. A bejelentés elmulasztásából eredő teljes kárért az 1902. IV. t.-c. 24. §. illetőleg az 1912. VIII. t.-c. 9. és 12. §-ai alapján felelősséggel tartozik a munkaadó, ezenfelül a mulasztás a kihágási eljárás jogkövetkezményét vonja maga után.

Debrecen, 1932. január hó 15. Városi adóhivatal.

Elveszett
kedvenc tárgya, állatja? Csak egy hirdetés Kossuth-utca 3.

FÓRUM

Kaptuk és közöljük a következő levelet.

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur!

Mély tisztelettel kérem Főszerkesztő urat, nem a sajtó törvénye, hanem jóindulatára appellálva, hogy jelen nyilatkozatomnak válaszul nagybecsü lapjának január 16-án megjelent „Fórum" cimü rovatában Karácsony Ágoston ur cikkére vonatkozólag helytadni sziveskedjék.

Karácsony Ágoston urnak igaza van, de csak egyoldalulag. Mielőtt véleményt, vagy itéletet mondunk valaki felett, a másik felet is meg kell hallgatni, mert csak igy lehet magát a tényt és az igazságot leszögezni. Tény az, hogy a Turul Szövetség kért tőlem állandó 50 százalékos kedvezményes jegyet a Csokonai-színház előadásaira. És tény az is, hogy én ezt a kérésüket nem teljesitettem. Nem teljesitettem azért, mert a Szinpártoló Egyesülettel való megállapodásom értelmében senkinek nagyobb kedvezményt, mint a Szinpártoló Egyesület tagjainak nem adhatok.

Az egyetemi ifjuságnak az érdekeit mindég szem előtt tartom és anélkül, hogy ők kérést intéztek volna hozzám, az idei debreceni szezon kezdetén *1931 szeptember 28-án* egy hivatalos átiratot intéztem a debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem Diákjóléti irodájának, melyben értesitettem az irodát, hogy a mai végtelenül sulyos gazdasági helyzetben lehetővé akarom tenni az egyetemi ifjuságnak a szinház látogatását és ezért a következő kedvezményt, illetve ajánlatot tettem az ifjuságnak, gondolva még arra is, hogy a szinházbajárás mellék kiadásaitól (ruhatár stb.) mentesitsem. Felajánlottam nekik minden előadásra a II. emelet legjobb három páholyát, személyenként 1 pengőért és a délutáni előadásokra 80 fillérért. A személyenkénti 10 fillér egyesületi pótfillér külön fizetendő.

Tisztelettel kértem a Diákjóléti irodát, közölje ezt az átiratomat az egyetemi ifjusággal s tisztelettel kértem az egyetemi ifjuság támogatását. Ezt az ajánlatomat egyszer sem vették igénybe.

Hiszem, hogy ezután a nyilatkozatom után az egyetemi ifjuság is belátja azt, hogy a „sötét ablakok" bekövetkezésében hibás nem vagyok és méltányolva szolgálatkészségemet raita lesz, hogy állandó „világos ablakok" mellett hirdessük a magyar szót és a magyar kulturát. Erre kéri az egyetemi ifjuságot, mindég csak szolgálatra kész tisztelője

Debrecen, 1932 január hó 16-án.

KARDOSS GÉZA
szinigazgató.

110—1932. aü.

HIRDETMÉNY.

Az ebtartási szabályrendelet 6. §-ára utalással felhivja a városi adóhivalal az ebtulajdonosokat, illetve ebbirtokosokat, hogy a tulajdonukban, illetve birtokukban levő ebeket január hó 31-ik napjáig bejelenteni, ebbárcájukat kiváltani és ebadójukat befizetni el ne mulasszák.

Figyelmezteti a városi adóhivatal fentnevezetteket arra, hogy a bejelentés és az ebbárca kiváltásának elmulasztása kihágási ejjárást, az ebadó be nem fizetése pedig végrehajtási eljárást von maga után.

A bejelentéseket naponként a hivatalos órák alatt a városi adóhovatal azon kerülete veszi tudomásul, illetve fogadja el, melyben az ebbirtokosa lakik.

Debrecen, 1932 január hó 16.

Városi adóhivatal.

Egy kád aranyat keres a földben lázas buzgalommal Kokad község lakossága

Látogatás a kokádi kincskeresőknél

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

A biharvármegyei kis Kokad község lakosai, akik ugy éltek eddig a szomszédos falvak köztudatában, hogy az ő községük az, amelynek józan, dolgos népe előtt ismeretlen fogalom a nincstelenség és a légvárépités, pár nap óta bebizonyitották, hogy bizony minden reális gondolkozásuk ellenére az ő lelkük mélyén is ott lappang a falusi magyar esték tengernyi kincsről szóló meséinek a hangulata, még pedig oly erősen, hogy egy nagyon is kétes értékü és eredetü szájhagyomány birtokában lidércfény-kergetésre is vállalkoznak.

Egy kád aranyat keresnek a földben a kokadiak

Az történt nevezetesen pár nappal ezelőtt Kokadon, hogy egy volt kereskedő — egyéb tennivaló hiányában — napszámosokat akart felfogadni egy olyan helyen való ásatás foganatositására, ahol az ő véleménye szerint esetleg muzeális emlékek, a kokadiak hite szerint pedig egy kád arany pihen a föld gyomrában.

Nosza a kokadiaknak sem kellett egyéb, lángot vetett bennük az évszázadok óta lappangó szájhagyomány-szikra s megkontremináltak a kereskedő akcióját azzal, hogy kimondották, miszerint senki a faluból közmegvetés sankciója alatt részt ne merjen venni a kereskedő munkálataiban, hanem ellenkezőleg minden épkézláb ember sorakozzék a kincskeresők zászlója alá, ugy, hogy ingyen és bérmentve s egy szebb jövő kontójára ők maguk foganatositsák az ásatásokat, nehogy az ő kincsük idegen kézre kerüljön. Kimondották egyszersmind a végzett munka arányában leendő részesedés elvét.

A munka meg is kezdődött s tart immár negyednapja az ernyedetlen kitartás és a rózsaszinü álmok jegyében. Naponta 70—100 ember hányja a homokot nagy buzgalommal, minden ásómegcsendülésre megrezzenve.

A Debreceni Ujság munkatársa az „ásatásoknál"

A Debreceni Ujság—Hajdufőld munkatársa kintjárt ezeknél az ásatásoknál s a terepszemle eredményeként a következőkben számolhat be az ásatások multját, jelenét és jövőjét illetőleg.

Azon a helyen, ahol most az ásatások folynak, valamikor a Pálos-rendi szerzeteseknek volt kolostoruk, akik II. József uralkodása idején hagyták hátra az enyészet martalékául kokadi rezidenciájukat. Negyven évvel ezelőtt is már csak a történelmi tudás és fantázia segitségével lehetett sejteni, hogy körülbelül hol lehetett valamikor a kolostor épülete, oly hiven teljesitette az idő a maga feladatát. Ezt a szomszédos falvak szavahihető vénjei állitják. Talán a feledés fátyla borult volna teljesen a multra, ha a turkáló disznók néha-néha ki nem vetnek egy-egy koponyát, vagy lábszárcsontot.

Egy titokzatos vak aggastyán utmutatásai alapján megindul á kincskeresés

Negyven évvel ezelőtt azonban a faluba vetődött egy ismeretlen helyről jött és később ismeretlen helyre távozott titokzatos vak aggastyán, aki a kokadiak szerint „tudós ember volt". Ez az aggastyán rövidesen mint természetfölötti erővel rendelkező egyén vivta ki a falu bámulatát és félelmét annak következtében, hogy vak létére mindenkit a nevén szólitott és hogy mindenkinek a szemébe vágta a legtitkosabb titkát. Ennek a nagy respektusnak a birtokában ez az aggastyán egy alkalommal azt a kijelentést tette, hogy amennyiben a kokadiak a régi kolostornak általa megjelölt helyén felásnak, sorrendben egy csontvázat, egy aranygyürüt, egy malomkövet és végül egy kád aranyat fognak találni.

Az aggastyán eltünése

A kokadiak hozzá is fogtak az ásáchoz és tényleg el is jutottak egészen az aranygyürü megtalálásáig. Ekkor azonban az történt, hogy az aggastyán ki találta kürtölni — természetfeletti ereje segitségével — az elöljáróság tagjainak pajzán kalandjait, mire ezek bosszuból kitoloncolták a faluból. Ezzel az aggastyán el is tünt örökre a kokadiak szeme elől s nélkülözvén az ő pontos utbaigazitásait, a kokadiak már nemhogy a kincset, hanem a malomkövet sem tudták megtalálni. Reményvesztetten abba is hagyták ekkor a munkát, szidva az elöljáróságot, hogy nem birt már várni a kitoloncolással addig, amig megtalálták volna a kincset.

Lehetetlen észre nem venni, hogy a tengerihántások és kenderfonások téli estéinek őszhaju mesélői duzzasztottak igy fel egy silány és kudarccal végződött pozitivumot és tettek meseszerüvé.

A munka pedig folyik most is rendületlenül egy gyujtószikra hatásaként a fiaknak apáktól örökölt vágyakozásával.

Ujból fellángol a kincskeresők reménye

A napokban ásás közben több csontvázra bukkantak, amelyek nagy összevisszaságban, egymás hegyén-hátán feküdtek, de teljesen ép csontvázak voltak. A kokadiak erre ugy gondolkoztak, hogy ezek valószinüleg legyilkolt emberek voltak, a legyilkolt embereket pedig a régi világban a pincékben ásták el, tehát most valahol a pincében kell lenniök s a kincsek rejtekhelye is a pince szokott lenni. Természetes, hogy erre még magasabbra lángolt fel a remény és meghatványozódott az igyekezet.

A kokadi legenda tévedéseinek megfejtése

Pedig több, mint valószinü, hogy téves nyomon járnak. Nevezetesen tudott dolog, hogy a kolostorok mellett még most is az esetek tulnyomó többségében templomok vannak, a régi világban pedig a templom mellé temetkeztek az emberek. Már most itt csak az lehet a feltünő, hogy ennyi sok csontvázat és egymás hegyén-hátán találtak. Egy kis történelmi és terepismeret segitségével azonban ezt a kérdést is meg lehet fejteni.

Alig félkilométernyire az ásatás szinhelyétől nevezetesen van egy szikes-rétes terület, amelyet a kokadiak most is Német-gátnak hivnak, arra való emlékezésül, hogy Bocskay István ismeretes álmosdi csatájában az oldalvédek e helyen vivták meg harcukat. Az itt elesett német és hajdu katonák csontváza lehet a most napfényre hozott néhány csontváz, amit valószinüvé tesz az a körülmény is, hogy a háboruban elesett katonákat szokták közös sirba, egymás hegyire-hátára hányni.

Ezeket a csontvázakat különben is kb. kétméter mélységben találták, ami inkább egy hevenyészett sir mélységének, mint egy épület alá elhelyezett pincében ásott gödörnek felel meg.

Végül ami legjobban bizonyitja azt, hogy a kokadiak a szemük elé ereszkedett rózsaszinü ködtől nem látnak eléggé tisztán, az a körülmény, miszerint a csontvázak lelőhelyén ásott mintegy hat méter mély gödör falának a rétegeződését látva, a legelemibb geográfiai ismeretekkel is meg lehet állapitani, hogy a lelőhelytől lefelé a kokadiak ásója ugynevezett szüz-talajt bontott meg, vagyis itt még ugy van a homok, ahogy azt az Isten szele ezer évekkel ezelőtt odafujta. Ezer évekkel ezelőtt pedig a Pálos-rendieknek hirük-hamvuk sem volt, igy itt hiába kutatnak a kokadiak.

Eszembe ötlik, hogy talán kár volt a kokadiakat küzdelmük meddő voltáról igy is, közvetve értesitenem s hogy talán illetéktelen beavatkozás folyományaként fogadatlan prókátornak tartanak, aki ügyükbe az ő akaratuk ellenére is beavatkozik és hogy talán rossz néven veszik ezt tőlem. Pedig én, jóindulatom jeleként, szivből kivánom nekik, hogy bárha találnának akár öthordó aranyat is. Ezzel igazán bosszut állanának rajtam, ami, tekintve, hogy — mint a nap végeredményben annyi erővel akár nyugaton is kelhet fel legközelebb —, nem is olyan valószinütlen.

Dr. Tunyogi János.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol

Magánvállalkozás bekapcsolásával kell megoldást keresni a városi közművek továbbépitésére

A Debreceni Ujság számára irta dr. Vásáry István polgármester

A város közgazdasági bizottsága pár nappal ezelőtt foglalkozott ezzel a rendkivül érdekes és nagyjelentőségü tervezettel, amelyet dr. Vásáry István még az elmult esztendőben dolgozott ki a külsőségek rendezésére, illetőleg a belterületek fokozott mértékü beépitése érdekében.

A közgazdasági bizottság ülése után a Debreceni Ujság—Hajduföld munkatársa felkereste dr. Vásáry István polgármestert, aki a tárgyalások lefolyásáról, illetőleg azok eredményéről a következőket volt szives mondani:

A polgármester nyilatkozata

A mult év elején foglalkoztam egy cikk keretében a város körül elterülő kertségek rendezése kérdésével. A kérdésnek a lényege az, hogy miután a város belterülete közegészségügyi, kulturális és közgazdasági okokból a legszükségesebb közberendezéssel ellátandó, milyen intézkedés biztosithatná azt, hogy az ezekkel járó pénzügyi terhet a város lakossága megbirhassa. Rámutattam arra, hogy ez a kérdés közös kérdése az alföldi városoknak, amit feltétlenül meg kell oldani.

Az alföldi városok és maga Debrecen is a fejlődés során elérkezett oda, hogy *a város szoros értelemben vett belterületének a legszükségesebb közművekkel ellátása elkerülhetetlenné vált.* Ezen a szoros értelemben vett belterületen is a magyar városok népsürüsége még elég messze van a külföldi városok népsürüségétől, mert például e belterületen egy hektárra a város egész lakosságából Debrecenben 39 esik, Budapesten az 1920. évi népszámlálási adatok szerint 231, Berlinben az egész lakosságból a belterület egy hektárjára 158, Hamburgban 192, Münchenben 123, Lipcsében 145, Drezdában 110, Párisban 370.

Ez a helyzet magyarázza meg azt, miért van az, hogy a szoros értelemben vett belterületnek közművekkel ellátási költsége is olyan nagy teherként nehezedik a város lakosságára. Nyilvánvaló, hogy ugyanazt a költséget — lévén a létesitési és fenntartási költség egységekre átszámitva kb. azonos mindenütt, mig Párisban 370, Budapesten 231, Berlinben 158, Hamburgban 192, Münchenben 123, Lipcsében 145, Drezdában 110 ember viseli, addig Debrecenben csak 39.

A fejenkénti teher tehát Párishoz viszonyitva Debrecenben csaknem tizszeres, az emlitett német városokkal viszonyitva 3—4-szeres.

Hogy közegészségügyi okokból a közmüvek milyen fontossággal birnak, arra következtetést enged a városok halálozási statisztikája, amely szerint 1000 lakosra Budapesten 17.6, Baján 26.9, Debrecenben 21.8, Győrben 16.8, Hódmezővásárhelyen 17.4, Kecskeméten 20.2, Miskolcon 19.3, Pécsett 26.8, Sopronban 14, Szegeden 18.6, Székesfehérváron 19.6 esik, addig Berlinben 11, Kölnben 10, Münchenben 11, Lipcsében 11, Drezdában 11, Essenben 9, Düsseldorfban 9.

Ha az országos átlagot nézzük is, azt találjuk, hogy mig a halálozások száma ezer lakosra Magyarországon 17.1, addig Ausztriában 14.4, Belgiumban 13.2, Dániában 11, Angliában 11.9, Hollandiában 9.6, Németországban 11.6, Norvégiában 10.6, Svájcban 12, Svédországban 12.

A debreceni helyzetre vonatkozólag a kérdés megitélésénél rendkivül fontos adatokat nyujt ama vizsgálat eredménye is, amelyet dr. *Neuber* Ede professzor egy évvel ezelőtt tartott az elemi iskolák első osztályának növendékeire vonatkozólag. Ezek a vizsgálatok azt bizonyitják, hogy a város déli részén fekvő kertségi területeken, a Varga-kertben, a Téglás-kertben, a Boldog-kertben és *az ezen környéken fekvő telepeken a tuberkulózis betegek arányszáma a legmagasabb, 25—30 százalékkal magasabb, mint a város belterületének északi részén.* Nyilvánvaló, hogy ezek a gyermekek, akik eddig egész életüket az otthonban töltötték, ezt a betegséget már az otthonból hozták magukkal, nem pedig az iskolában, az életben szerezték. S még azt sem lehet mondani, hogy sulyosan fertőzött részek lakosságának szociális viszonyai rosszabbak lennének, mert hiszen a várost körülvevő kertségek és telepek szociális és gazdasági viszonyában ezt a különbséget indokolttá tevő eltérést nem lehet találni.

Rámutattam annak idején, hogy a mai kertség területének a legszükségesebb közművekkel ellátása milyen nagy költséget igényelne. Nyilvánvaló ebből, hogyha a szoros értelemben vett belterületek közműveinek költsége észrevehetően sulyos terhet jelent, milyen nagy terhet jelentene a mai egész belterület közművekkel ellátásának költsége. A belterület egyes részei között pedig szinte lehetetlen a közművekkel ellátás szüksége szempontjából különbséget tenni. Az a különbség, amely tényleg fennáll e tekintetben, annak folytán, hogy a belterület csaknem teljesen el van látva a legszükségesebb közművekkel, a kertségeken és telepeken pedig ezekből alig van valami, egy állandó izgalomkeltésre alkalmas tény, amelynek káros hatását a város közéletében lépten-nyomon lehet tapasztalni.

Emlitettem, hogy a város ma meglevő terheinek igen tekintélyes része a szorosabb értelemben vett belterületen létesitett közmüvek egyrésze a létesités költségén felül még igen lényeges évi fenntartási költségeket is szükségessé tesz. A közmüvek költségeinek terhei folytonosan nőnek, mert attól a nyomástól, ami állandóan érvényesül a kertségek közművekkel ellátása érdekében, nem lehet szabadulni. — Hiszen az 1912. évi LVIII. t.-c.-ben felhatalmazása is van a kormánynak arra, hogy a szükséges közmüvek létesitésére irányuló kivánságokkal szemben állandóan financiális okokra merész hivatkozni, mert a közműveket nélkülöző része a lakosságnak elsősorban természetszerüleg csak a hiányt érzi, nem pedig a fedezet kérdését keresi.

A közgazdasági bizottság ennek a kérdésnek tárgyalása alkalmával azt a kivánságát fejezte ki, miszerint az előterjesztés kinyomatva, — a bizottság tagjai és az egész törvényhatósági bizottság tagjai között osztassék szét és ennek megtörténte után egy közegészségügyi, müszaki, pénzügyi és jogi szakértőkből álló külön bizottság tárgyalása alá bocsájtassék a kérdés. Nyilvánvalóan olyan lényeges. Kérdésről van szó, amelynek alapos előkészitése feltétlenül szükséges. De nyilvánvaló az is, hogy épen a kérdés fontosságára tekintettel a megoldásnak a különböző bizottságok utvesztőjében eltévedni nem lehet. Ha a kérdés megoldásánál igen fontos egyéni érdekek jelentkeznek is, mégis ezekkel szemben egyedül a közérdeknek kell érvényesülni. Elég baj az, hogy a jelenlegi állapotot részben az okozta, hogy a magánérdekekkel szemben a közérdek nem igen tudott érvényre jutni. Ha ebben a kérdésben a tárgyalások során az az ellenvetés tétetnék is, hogy a város nem rendelkezik a kérdés megoldásához szükséges anyagi eszközökkel, ezzel szemben arra hivatkozhatni, hogy meg kell adni a lehetőséget arra, hogy a megoldásban a magánvállalkozás is belekapcsolódjék.

Kizártnak tartom, hogy gazdaságilag és pénzügyileg racionális megoldás esetén a magánvállalkozás kikapcsolódnék a kérdés megoldásából. De még abban az esetben is, ha a magánvállalkozás, a magántőke bekapcsolódásának sem volna meg a lehetősége, foglalkozni kell a kérdéssel, mert a helyzet szinte napról-napra nehezebb lesz s legalább annyit meg kell tenni, hogy a további romlás lehetősége hárittassék el.

A városháza előtti parkban állitják fel a lord Rothermere által ajándékozott szobrot

(A Debreceni Ujság tudósitójától) Megirtuk már, hogy lord Rothermere Debrecennek ajándékozta egyik francia szobrász gyönyörü mestermüvét, amely a megcsonkitott Magyarországot ábrázolja. A Székesfővárostól most Debrecen értesitést kapott, amely szerint a szobor talpazatának elkészitésével Strobl Zsigmondot bizták meg.

Ezzel kapcsolatban a szombati polgármesteri értekezleten felmerült az a kérdés, hogy a szobrot hol lehetne felállitani. Először arra gondoltak, hogy Rothermere ajándékát a Horthy Miklós-sugárut tengelyében helyezik el. Most azonban megállapitást nyert, hogy a szobor nem nagyméretü. Igy aztán minden valószinüség szerint a szobrot a városháza előtti parkban állitják fel.

Februárban tizenötezer pengőt fog kiutalni a kormány inségakció céljaira

Dr. Miszti Károly városi főügyész a polgármester megbizásából nemrégiben tanácskozásokat folytatott a népjóléti minisztériumban a debreceni inségakcióra adandó állami hozzájárulás összegéről. A tanácskozás során megállapitást nyert, hogy az állam eddig 55,000 pengő segélyt adott a debreceni inségakcióra és februárban még ujabb 15,000 pengőt fog kiutalni.

A népjóléti minisztériumban azt állitották, hogy a kereskedelmi minisztérium külön 20,000 pengőt küldött Debrecennek. A főügyész hazaérkezése után azonban megállapitást nyert, hogy a huszezer pengőnek csak a felét küldték el. A polgármester most sürgős felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez és kérte, hogy a visszatartott 10,000 pengőt is haladéktalanul utalja ki.

Könyvek, folyóiratok, üzletikönyvek bekötését olcsón, izlésesen vállalja
„Nemzeti“ könyvkötészet
József kir. herceg u. 16.
Telefon 23-48.

Ne irja meg Szerkesztő Ur!

hogy az elmult hét csütörtök estjén jól esett volna sirni egy kicsit. Jól esett volna elpanaszolni azt a magyar bánatot, amivel ujra megtelt a szivünk, mikor végig mentünk a Kossuth-utcán s valahonnan egy nagy sötétség didergett felénk, valahonnan hiányoztak a lámpafények. Debrecen város Csokonai szinházában sötét volt ezen az estén. Debrecen város Csokonai szinházába csütörtök este négyen váltottak jegyet...

Sok esztendőn keresztül különvéleményünk volt ebben az örökke napirenden levő szinház kérdésben. Azt mondtuk, hogy a szinházon nem segithet más, csak a magyar közönség, azt hirdettük, hogy a szubvenciókat meg kell szabni arra az időre, mikor már igazán nem lesz más segitség. Most aztán bekövetkezett az a perc, mikor a város nem tud adni s nem telik a közönség zsebéből sem. S ha a véleményünk megint különvélemény is, ujra csak azt mondjuk: most sem segithet más, csak a közönség!

Az ellenérv olyan szép, olyan kétszetős, olyan meggyőző, hogy nagyon nehéz ujra ellent mondani. Hiszen ismerjük a nótát: fizetéscsökkentés, levonás, gazdasági válság, világjelenség. Miből menjen szinházba az a tisztviselő, akinek már kétszer csökkentették a fizetését? Ugye ma már nem telik senkinek! Senkinek?

Itt van az a kérdés, amelyre felelni nehéz. Mert hallom ám, Szerkesztő Ur, hogy abból a társadalmi egyesületből, amely eddig is lelkesen támogatta a szinházat, kétszázan léptek ki az illetménycsökkentés miatt. Lehet, hogy valóban nem birták a havi 1, azaz egy pengős terhet. De vajjon csakugyan nem birták? Látom a kilépettek névsorában azt a magas állásu tisztviselő, akit éveken át támadtak nagyjövedelmei miatt s akinek a kezünk közt levő hivatalos kimutatás szerint még ma is 12.417 pengő fizetése maradt a jutalékain kivül. Vajjon ő se tudott volna évi 12.000 pengőből 12-őt áldozni. És a többiek, a nagyok, akiknek még mindig megmaradt az a havi ezrecske, szintén olyan nyomorba lennének, hogy éhenhalás nélkül ne tudnának kiváltani egy támlásszéket? Vajjon nincsenek-e olyanok, akik csak azért nem járnak szinházba, hogy embertársaik ne lássák őket s ne mondhassák, hogy: „Ime K. I.-nak még mindig jól hajt a kutya."

Higyje el, Szerkesztő Ur, ebben a gazdasági válságban, sajnos, ötven százalék szomorú tény, letagadhatatlan valóság, de ötven százalék látszat még ma is. Félelem attól, hogy a másik meglátja az illetőn, hogy még neki van. Mert az a baj, hogy például a szinházban ismeretlenek is észrevehetik, hogy ennek vagy annak a zsebe mélyén még akadt egy szinházjegyre való. Zártkörü szoárékon, csak meghivottak számára rendezett táncestélyeken, bizalmas baráti körben még ma is nyugodtan lehet elkölteni annyit, amennyiből kitelnék tiz szinházjegy ára is. Csapnivalóan rossz, ügyetlen mükedvelői előadásokra még most is érdemes járni, érdemes megtölteni a nézőteret, mert ott a megszólás ellen jó alibi, kitünő menlevél a müsorra nyomtatott *„jótékony cél"*.

A kisemberek, a közép- és kistisztviselők, akik csakugyan szájuktól spórolják el a falatot, bizony ma sem szégyenlenek, — legalább havonta egyszer —, megjelenni a szinház nézőterén! S jól teszik, felemelt fővel tehetik, mert itt is kötelességet teljesitenek, a magyar kutlura fenntartásának szent kötelezettségét, amely egyformán állna mindenkire, de amely alól ugy látszik, a nagyok közül sokan farizeus módra igyekeznek kibujni.

Ha én lennék az állam, Szerkesztő Ur, azokat vonnám látszatadó alá, akik oktalanul, céltalanul, farizeus ál-szenteskedéssel semmi áron sem akarják elkölteni nagy jövedelmeiket s azoknak adnék adómérséklést, akik nemcsak az adóhivatalban fizetnek adót, hanem a szinházban, könyvkereskedésben s mindenütt, ahol a magyar kulturára kell s lehet adózni. Ha pedig város volnék, százszázalékos vigalmi adóval rónék meg minden mükedvelő-előadást, mely csak kulturálatlanságot, vagy ál-kulturát, felesleges dilettantizmust terjeszt. De mert egyik sem vagyok, nem tehetek mást, mint holnap belépek a Szinpártoló Egyesületbe, a magam nyolcadrésznyi fizetéséből igyekezvén pótolni annak az urnak a helyét, akinek, — ne irja meg Szerkesztő Ur —, évi 12.417 pengő és járulékaiból nem jutott havi egy pengője a magyar szini kultura megsegitésére.

Több mint ötezer bünügyben végzett nyomozást a mult évben a debreceni ügyészség

Mező Sándor dr. ügyészségi elnök évi jelentése

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Heteken tartó fáradtságos munka után nemrégiben készült el a debreceni királyi ügyészség statisztikai kimutatása a mult esztendőben végzett ügyekről. Dr *Mező* Sándor, a királyi ügyészség elnöke, aki már negyedik éve vezeti a legnagyobb lelkiismeretességgel az ügyészséget, ezuttal is olyan jelentést terjesztett be a statisztikával kapcsolatban a főügyészhez, amelyből azt a konzekvenciát lehet levonni, hogy a debreceni királyi ügyészség minden tekintetben a legkiválóbb és legpontosabb munkát végezte 1931-ben is.

Május 29-én meghalt dr *Kövendi Veress* Lajos ügyész és ettől az időtől kezdve hat helyett öt ügyésszel látták el a felszaporodott munkát s ennek ellenére sem volt soha egyetlen zavaró momentum sem az ügymenetben. Elsősorban dr Mező Sándor ügyészségi elnöknek köszönhető ez, majd az öt királyi ügyésznek, akik vállvetve, fáradságot nem kimélve látták el a rájuk nehezedő munkákat. Hogy milyen eredménnyel, azt az alább közölt statisztikai kimutatás igazolja mindennél jobban.

Minden nap egy csalás vagy sikkasztás

Az ügyészségi elnök jelentése szerint 1931-ben a debreceni királyi gyészséghez 5039 feljelentés érkezett, vagyis kilencvenkilenccel több, mint az elmult évben, amikor 4940 volt a feljelentések száma.

A statisztika szerint megállapitható, hogy a büntetések száma 1930-al szemben lényegesen emelkedett. A leromlott gazdasági viszonyok következtében várható is volt, hogy a vagyon elleni bünselelkmények száma lényegesen emelkedik. Amig 1930-ban például 1711 lopás és sikkesztás fordult elő a debreceni ügyészség területén, addig a mult évben közel kétszázzal több ilyen bünselekményekben tettek feljelentést, azaz 1871 alkalommal. Rablási ügyben a mult évben 39 feljelentés történt, zsarolás miatt pedig 139. Érdekes, hogy csalási ügyben ugy 1930-ban, mint 1931-ben egyformán 361 feljelentés érkezett az ügyészséghez. A mult évben tehát minden napra esett egy csalási vagy sikkasztási bünselelkmény.

Szaporodott az öngyilkosságok és pénzhamisitások száma

Gyilkosság miatt 1931-ben huszonnégy feljelentést adtak be s ugyanennyi érkezett szándékos emberölési ügyben is. Az előző évben csak néggyel kevesebb feljelentés érkezett be. Megdöbbentő a pénzhamisitások elszaporodása. Amig 1930-ban 31 ilyen esetben inditott a debreceni királyi ügyészség eljárást, addig a mult évben nyolcvanhat izben tettek feljelentést. Sulyos testisértési ügyben 1930-ban 201, a mult évben pedig 245 feljelentés történt. Az öngyilkossági esetek száma egy év alatt több mint százzal emelkedett a debreceni ügyészség területén, ami a sulyos viszonyoknak tudható be. Mert amig 1930-ban 267 öngyilkosság történt, addig 1931-ben az öngyilkosságok száma 371-re szaporodott fel.

Szemléltető statisztika

Érdekes egyébként az ügyészségi ügymenet további kimutatása is. Az alábbiakban közöljük a különböző bünselelkmnyek számát 1931-ben s a zárójelben levő számok az 1930. évi számot mutatják. A kimutatás a következő: Okirat hamisitás 105 (91.) Hamis eskü és hamis tanuzás 105 (96), erkölcsiségbe ütköző bünselelkmények 89 (84), hatósági közeg elleni erőszak 67 (56), magzatelhajtás 36 (45), magánlaksértés 85 (60), uzsora 39 (31), zsarolás 139 (135), államellenes bünselelkmények 121 (114), Kormányzósértés 34 (33), izgatás 17 (19), sajtóvétségek 32 (30), hitelrontás 18, adócsalás 2, gondatlanságból okozott emberölés 18, választási vétség 14, közveszélyü bünselelkmények 10, munkakerülés 7. Érdekes, hogy az ügyészség területén olyan baleset, amely az ügyészségnek is tudomására jutott, 615 fordult elő, ami feltünően magas szám. Elhalálozás 160 esetben történt, viszont eltünt kilenc egyén.

A debreceni törvényszék, illetőleg királyi ügyészség területén a nyomozást legnagyobb részben a rendőrségek és csendőrségek vezették, mint az ügyészségi elnök is mondja a főügyészhez juttatandó jelentésében, — a legkifogástalanabb módon. Negyvenhét esetben, a legbonyolultabb és legnagyobb ügyekben maga az ügyészség folytatta le a nyomozást, mert ezzel is lényeges költségmegtakaritást lehet elérni. Az ügyészség különben a hozzá befutott 5039 ügyet szabályszerüen elintézte. A munka a leggyorsabb mederben folyt le és a legnagyobb elismerést érdemli. Az ügyészségen az állandóan szaporodó aktatömegek elintézésére utánpótlás még eddig nem történt, még a kezelői személyzetnél sem, ahol pedig szintén elférne legalább egy dijnoki állás rendszeresitése.

Ötszáz esetben alkalmazták a törvénykezés egyszerüsitését

Végül az ügyészségi elnök, dr Mező Sándor kiemeli a jelentése végén a törvénykezés egyszerüsitéséről szóló törvény rendkivüli nagy jelentőségét és hasznát az ügymenet gyorsitása szempontjából is. Közel félezer esetben alkalmazta a debreceni ügyészség ezt az egyszerüsitési törvényt. Legvégül az ügyészségi fogház állományára terjeszkedik ki dr Mező Sándor elnök. Jelentésében elmondja, hogy a debreceni királyi ügyészség fogházában 1931-ben összesen 2859 fogoly volt őrizet alatt. Ezek között voltak azonban előzetes letartóztatásban, vagy vizsgálati fogságban levő egyének is. Az 1931-ik év legutolsó napján, december 31-én a fogház fogolyállománya 229 volt. Dr Mező elnök a jelentésében sok olyan körülményre mutat rá, ami jellemzően vázolja azokat a körülményeket, amelyek az egy évvel ezelőtti statisztikával szemben ellentétesen hatnak a legujabb kimutatásban.

FŐISKOLA

A „SzEFHE" hushagyó keddi táncestélye

Mint már közöltük, a Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete hagyományos hushagyó keddi táncestélyét az idén is megtartja. A táncestély szinhelye az Arany Bika kis terme.

Köztudomásu, hogy az idei farsangon bálok egyáltalában nem lesznek és az azokat helyettesitő táncestélyek száma is a mult évieikéhez viszonyitva kevés.

Azt a gondolatot tartotta szem előtt az egyesület, amikor az emlitett táncestély megtartására határozta el magát, hogy egy nagyon kedves szórakozási lehetőséget nyujtson Debrecen ifjuságának.

A védnöknök és védnökök felkérése folyamatban van. A rendezőség lázas munkával dolgozik az est sikeréért.

Meghivók igénylését a „Szefhe" hivatalos helyiségében (Péterfia 25.) lehet bejelenteni.

Ne dobja el
használt
hó és sárcipőjét,
gummrcsizmáját
és mindenféle bőrtárgyait
Ujrafesti:
Tóthfalussy festőüzem
Czegléd-u. 7.

ZOKON NE ESSÉK...

Takarékossági Ábéce

(Racionalizált tankönyv)

Mint ismeretes, a kormányhatóság öt esztendőre megtiltotta a tankönyvreformot. Ezen a téren spórolunk. Takarékosan bánjunk a betükkel!... Munkatársunk, mint közismert tankönyviró, az utolsó percben még közrebocsájtja racionalizált ábécéjét. A kijelölt öt év alatt e korszerü tankönyvből bármely analfabéta megtanul betüt vetni.

A betü.

Hol szegletes, hol kerek
A betük királya:
Takarékos jó gyerek
Nem rak vesszőt rája.
Adóalany adózik,
Ki ezen, ki máson...
Avas áldás adódik
Álláshalmozáson.

Bö betü.

Nem kell hozzá ékesség,
Egyszerü a szára.
Bor, búza és békesség:
Egyiknek sincs ára.
Bethlen bácsi barangol
Borneóba, Bonnba.
Ha Bürgözdre betoppan,
Ugy hat, mint a bomba.

Cö betü.

Görbítsed az egyenest
S irjad a „c"-t „k"-val:
Megismered a Benest
Cseh politikával...
Cirmos cica cikolja
Cirkuszban a Cáját.
Rossz a világ... hagyjuk el
A „C" farkincáját!..

Dö betü.

Eme betün eleve
Nyoma van a dérnek:
Igy kezdődik a neve
Decembernek, Dréhrnek.
Dugom-dijam megeszem:
Dicsőség e dalban!
Díszmagyaros degeszem
Döng a diadalban!

E betü.

„E" hang nélkül se remény,
Se szerencse nincsen.
Egységespárt... Eredmény...
Életerőt hintsen!
Nem kell a szó „e" nélkül,
Mivelhogy az e-tlen:
Fogadjunk, hogy e végből
Visszakerül Bethlen!

Fö betü

Fö-betüvel kezdődik
Ez a finom éra:
Fixfizetés, földhitel,
Füttyös filoméla.
Firma, fillér, fagaras,
Forgalmi meg fázis
S igy kezdődik, ha kitör
Bennünket a frász is.

Gö betü.

Mit jelent a Gö betü?
Igen sokat ér ez:
Igy kezdődik a Ganef,
No meg a Gezéresz.
Amikor a Göndör-Krausz
Liba helyett gajt esz...
Minden müszó Gö-betüs:
Guminizmus, Gajdesz.

H—I—J betük.

Harminc Hármas Bizottság
Működik e héten:
Összevonás lészen itt
Rovaton és téten.
Há betühöz I-t és J-t
Köt a kormány szija:
Igy tünik el állami
Háztartásunk HIJ-a...

Kö és Pö betük.

Kö betüt s a Pö betüt
Egybeirod szépen:
Ha vásárol a magyar,
Ez van a kezében.
KP... készpénz... báreszgeli.
Eddig tart az ének.
Há betüvel megkapod
Nevét HKP-nek...

Lö, mö, nö betük.

Három betü: l, m, n,
Annyi, mint a báresz.
Felelőtlen elemen
Alig segit már ez...
Ha e három megszünik,
Hányhatod a hólét:
L-étminimum... M-unkaügy...
S végül a N-épjólét...

O betü

Megszünik az O betü,
Lesz belőle hulla
S kerek számok végire
Kerül majd, mint nulla.
A két-vesszős O betüt
Ki se tudja birni,
Idestova a nagy Ő-t
Móricnak kell irni.

Rt betük

Egy vonással irom le
Rö betüt a Tével,
Magánérdek, közérdek
Ugyszeretetével.
Ezer Rt. ezer jel
S jelent árvaságot:
Alakitsunk ezennel
Részvét-Társaságot.

Sö és Vé betük

Girbe-gurba Sö betü
Görnyedhet e hóba:
Kivetették a minap
Egyenes adóba...
Tegyük Sö-höz a kis V-t,
Igy kell tömörülni:
Mig a helyzet megjavul,
Sövét lehet ülni...

(Itt jegyzem meg, hogy a kettős mássalhangzók, mint a „cs", „ly", „ny", „gy", „ty" sz stb. további öt évre be vannak tiltva. Kivételt csupán a „Zsé" betü képez.)

Zsé.

Végső bár, de nem utolsó,
Nevezzük csak Zsé-nek.
Ő marad a közéletben
Házi neglizsének.
Ez a betü, smince-smance,
Örök Zsé a mában:
A „pajesz dö rezisztance"
Ábéce sorában...

LISZTIUS.

Az idei báliszezon egyetlen nagyszabásu mulatsága lesz a görbeéjszaka

Már megindultak a felajánlások a farsangi királynő-választás és a jelmezverseny dijaira. — Ujból kiadják az „Ujságirók Ujságját"

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

A debreceni ujságirók az idén is megrendezik a már szinte hagyományos farsangi görbeéjszakát. Ez a mulatság mindég a legnagyobb siker, a fesztelen jókedv jegyében szokott lefolyni. A mai nehéz idők sem riasztották vissza a rendezőséget attól, hogy megrendezzék ezt a sokak által várt pompás mulatságot, mert hiszen ma sokszorosan szükség van arra, hogy legalább egy éjszakára felejtsük el a mai sulyos idők sok gondját, baját.

Az idén a görbeéjszaka február 7-én, vasárnap lesz az Arany Bika dísztermében, kistermében és az Ujságiró Klub helyiségeiben. A mulatság karneváli jellegének emelésére kivánatos, hogy a közönség jelmezben vagy álarcban jelenjen meg. A legszebb jelmezeseket értékes dijak várják. Ugyancsak megválasztják az idén a farsang királynőjét, sőt, hogy a férfiak se kerüljenek hátrányba, farsang hercegét is választanak a férfiak sorából. A kiosztandó dijakra megindultak az ajánlások. A rendező ujságirók Debrecen kereskedő- és iparostársadalmához fordulnak ilyenkor azzal a kéréssel, hogy a bál sikerét egyes nyereménytárgyakkal előmozditani szives-kedjenek. Kérésük sosem talált süket fülekre és remélhető, hogy az idén is a felajánlott nyeremény-dijak hosszu soráról számolhatunk be.

A farsang királynőinek az ismert Anny kalapszalon (Csapó-utca 1. szám) felajánlotta a diszes kivitelü farsangi koronát, mellyel a legszebb hölgy koronáztatik meg, azonkivül ugyancsak az Anny kalapszalon felajánlott egy gyöngysort és egy sapkát további dijakra. Felajánlások, illetve dijakra szánt tárgyak az Ujságiró Klubba küldhető, Arany Bika félemelet.

Megemlitjük, hogy a bál alkalmával változatos tartalommal ujra megjelenik az Ujságirók Ujságja, melynek tiszta jövedelme az ujságirók segélyalapjára jut.

Az idei görbeéjszakának főszenzációja az, hogy rendkivül olcsó helyárak vannak megállapitva. Annak dacára, hogy pompás éjféli kabaré lesz. Kitünő jazz-zenéről történt gondoskodás, a zenét az ismert Varsányi-jazz fogja szolgáltatni.

Ma lesz a Katholikus Figyelő irodalmi estje

Bangha Páter mond beszédet, Petry Kató énekel Pontban 6 órakor megkezdik a müsort

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Ma délután tartja meg nagyszabásu irodalmi estjét a *Katholikus Figyelő*, amelynek hivószavára évről-évre hatalmas közönség sereglik egybe. A pompás sikerü előadás az Arany Bika dísztermében lesz, mégpedig pontban 6 órai kezdettel. Az eredeti tervtől eltérően azért kezdődik később, mert igen sokan jelentették be részvételüket vidékről is s a rendezőség azt akarja, hogy ezek is kényelmesen elérkezhessenek a müsornak már az elejére. Indokolttá teszi ezt különben az is, hogy nagyvásár van s igy sokan csak ebben az időpontban tudnak eljönni. A rendezőség azonban kéri a közönséget, hogy legkésőbb háromnegyed 6 órára mindenki foglalja el helyét, mert pontban hat órakor megkezdik az előadást.

Az irodalmi est iránti érdeklődés valósággal szenzációsnak mondható. Talán mindent megmondtunk azzal, hogy elővételben, jóllehet csupán egy hét óta árusitják a jegyeket, 750 jegy kelt el. Ez olyan siker, aminővel a mai viszonyok mellett egyetlen rendezőség sem dicsekedhet.

A nagy érdeklődés elsősorban P. *Bangha* Béla szereplésének köszönhető, aki ezuttal szociális témával lép dobogóra. Szerepel a müsoron *Petry* Kató operaénekesnő, a kiváló müvésznő is, aki ez alkalommal először mutatja be képességeit a debreceni közönségnek. Zongorán *Szabó* Emil zenedei tanár kiséri, aki legutóbb Guglielmetti szereplésénél is oly emlékezetes bravurral ellátta a zongorakiséretet.

A teljes müsor különben a következő:

1. Szabolcska—Révfy—Kollwentz: A Grand Caféban. Előadja a Szent László Dalegylet Vegyeskara. Vezényel *Kollwentz* Rezső karnagy.

2. Megnyitót mond *Kovács* Sándor, a Katholikus Figyelő szerkesztője.

3. *Verdi:* Ária az Aida c. operából, *Noseda:* Piros rózsák, *Tarnay:* Oh, mért oly későn? *Mayer:* Párbeszéd, *Révfy:* Mondogatják. Előadja *Petry* Kató operaénekesnő. Zongorán kiséri *Szabó* Emil zenetanár.

4. *Egy tekintet a világnyomor mögé.* Beszéd, mondia P. *Bangha* Béla S. J.

5. Pápai himnusz.

Jegyek ma déli egy óráig a Katholikus Figyelő szerkesztőségében válthatók. Délután 3 órától kezdve a Bikában a jegypénztárnál. Helyárak: I. r. jegy 2 pengő, II. rendü jegy 1 pengő. Nagypáholy 8 pengő. Erkélyülés 50 fillér. Állóhely 40 fillér.

Előadás után az Angol Királynőben P. Bangha Béla tiszteletére társasvacsora lesz. Étkezés étlap szerint. Erre külön jelentkezés nem szükséges, hölgyek is, urak is külön jelentkezés nélkül résztvehetnek. Tekintettel a vacsora iránt is megnyilvánuló szokatlanul nagy érdeklődésre, a vendéglő tulajdonosa a legmértékletnyosabb étel- és italárakat szabta meg. A vacsora pontban félkilenckor megkezdődik.

Halálos vasuti gázolás történt a pestszentlőrinczi sorompónál

Budapest, január 16.

A pestszentlőrinci Üllői uton, a lajosmizsei vasuti sorompónál az esti órákban halálos haleset történt. A Bp. 38593. rendszámu, csukott, kiselejtezett postacsomagszállitó autó, melyet Szlobodnik János 44 éves füszerkereskedő vezetett, nekihajtott a vasuti sorompónak és azt áttörte és az éppen arra haladó lajosmizsei személyvonat két kocsijának nekihajtott. Mellette ült a kocsiban Villi János 40 éves kispesti lakos, aki az autóból kiesett és a vonat kerekei alá került. A kerekek ugy összeroncsolták, hogy a helyszinen meghalt. Az autóban ült még Papp József, aki szintén kiesett az autóból, de sérüléseket nem szenvedett.

Ugyanigy nem sérült meg Szlobodnik János sem, aki az autót vezette. Az átszakitott sorompó léceitől sulyos sérüléseket szenvedett Fekete János asztalosségéd, aki a baleset pillanatában a sorompó mellett állott.

A dohány-kérdés a Tiszántuli Gazdakamarában

Január 13-án tartotta a Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara növénytermesztési szakosztályának kereskedelmi és ipari növény termesztési bizottsága a magyar dohány-kérdés tárgyában szakértekezletét, melyen a bizottsági tagokon kivül a Tiszántul dohánytermelő vidékeinek reprezentánsai, a magyar dohánytermesztés legkiválóbb gyakorlati szakértői is nagyszámmal vettek részt.

Báró *Vay* László kamarai elnök és Beliczey Géza szakosztályi elnök üdvözlő szavai után Steinfeld István bizottsági elnök elnöklete alatt folyt le a több óra hosszáig tartó szakértekezlet, melyen a magyar dohánytermelés és általában a dohánnyal összefüggő összes kérdések beható és szakszerü megvitatásba kerültek. A vita során báró Vay László, Beliczey Géza, Eszenyi Jenő, Jármy Miklós, báró Vay Miklós, Kausay Tibor, dr. Ruffy-Varga Kálmán, Diner Pál, Jármy Menyhért, Bodor Zsigmond, vitéz Reviczky László, vitéz Czeglédy Béla és Juhász Árpád fejtették ki a dohány-kérdéssel kapcsolatos véleményüket és javaslataikat s a hozzászólásokkal kiegészitett határozati javaslatokat egyhanguan elfogadva, küldöttségileg fogják a Tiszántul gazdái a kormány elé terjeszteni.

A Tiszántul dohánytermelő gazdaközönsége elsősorban tudni kivánja azt, hogy milyen intézkedéseket szándékoznak tenni az illetékesek a belföldi dohányfogyasztás növelése és a termelés és a fogyasztás összhangba hozatala érdekében. Olyan intézkedéseket várnak a gazdák, amelyek nyomán egyrészt az exportra szoruló dohányfeleslegek mennyisége csökkenthető, másrészt a külföldi dohánybehozatal mérsékelhető lesz, amit ugy vélnek elérhetőnek, ha a közönséget megfelelő propagandával ujból rászoktatják a pipázásra és szivarozásra, másrészt a belföldi dohányfogyasztás emelése érdekében a jövedéki készitmények árát a fogyasztó közönség vásárlóképességével hozzák arányba.

Egyhanguan megállapitották a szakértekezlet résztvevői, hogy a magyar dohánytermelést fenntartani csak akkor lehet, ha a korszerü átszervezés a legrövidebb időn belül keresztülvitetik, épen ezért hálával emlékeztek meg gróf Hadik Jánosról, aki, mint az Országos Dohánytermelői Szaktanács elnöke az elmult évek alatt rávezette és megindította a magyar dohánytermelést azon az uton, amelyen a jövőben is haladnia kell.

Egy számmal kisebb cipőt

HORDOK, kényelmesen, amióta meleg lábfürdőt veszek, amelybe előzőleg egy evőkanálnyi SZENT RÓKUS LÁBSÓT feloldok. Ezáltal megőrzöm lábaim karcsuságát, szépségét és könnyed járását.

Kitünően sikerült a Szent Erzsébet Nőegylet tea-estje

Minden várakozáson felül sikerült teaestélyt rendezett csütörtökön este az Angol Királynő termeiben a Szent Erzsébet Egyesület. A tagok és családtagjaik olyan nagy számban jelentek meg a teaestélyen, hogy a helyiségek alig tudták befogadni a megjelenteket. A hangulatot nagyban emelték a Németh Nándor és személyzete által nagy előzékenységgel felszolgált párolgó teák, kiváló ételek és italok. A teaest rendezésének munkáját özv. Zoltán Ödönné elnöknő vezetésével az egyesület hölgytagjai végezték nagy körültekintéssel és szeretetreméltósággal.

Megjelent notabilitások: vitéz Nagy Pál altábornagy, vitéz Felszeghy Ferenc tábornok, vitéz Zákány Győző ezredparancsnok, dr. Láng Nándor, dr. Baranyai Béla, dr. Milleker Rezső, dr. Hankiss János egyetemi tanárok, Wilhelms Emil a Nemzeti Bank igazgatója, Budaházi Bruckner Ernő egészségügyi főtanácsos, Suhajda Béla bankigazgató, dr. Székely Ferenc állomásfőnök, Rauchbauer Ödön igazgató, dr. Hadházy Béla ügyvéd.

Elnökség: özv. Zoltán Ödönné, Kazinczi Gáborné, dr. Tunyoghy Szücs Gézáné.

Háziasszonyok: vitéz Siposs Árpádné, vitéz Felszeghy Ferencné, vitéz Zákány ezredesné, vitéz Gály őrnagyné, dr. Milleker Rezsőné, dr. Baranyai Béláné, dr. Rugonfalvi Kiss Istvánné, báró Brandenstein Gyuláné, Wilhelms Emilné, Miskolczy Lajosné, Suhajda Béláné, dr. Halász Miklósné, Horváth Antalné, vitéz Soltész Gyuláné, vitéz Boér Károlyné, Tóby Józsefné, Rickl Antalné, dr. Orosz Jenőné, dr. Rex Sándorné, Szilágyi Lajosné, dr. Tarján Oszkárné, Bárdos Gézáné, Nagy Józsefné, Petroviesné Lám Rózsi, Wallner Gyuláné, Buday Renéné, Auerné, dr. Merker Ica, Bozóky Sándorné, Aczél Gézáné, dr. Kupás Jánosné, Behán Pálné, Német Lajosné, Ahácz Imréné. Továbbá a következő urasszonyok és urleányok: dr. Práter Sándorné, özv. Pongrácz Istvánné, Páier Istvánné, Csapke Aladárné, Bódi Pálné, Rónai Istvánné, özv. Rimbás Győzőné, ifj. Kovács Jánosné, Pásztai Sándorné, Seitsznik Józsefné, dr. Hausner Ignácné, Balassa Károlyné, dr. Major Sándorné, dr. Karácsony Miklósné, Achátz Menyhértné, Németh Ambrusné, Hanzsala Péterné, Neuhauser Károlyné, dr. Juhász Gusztávné, Faragó Istvánné, Teszlovits Miklósné, vitéz Szekeres Gyuláné, Kondor Lászlóné, Piribauer Ferencné, Benyáts Emilné, Levente Istvánné, vitéz Nagy Pálné, Tóth Józsefné, Szakács Mózesné, Schuster Ferencné, Halász Miklósné, vitéz Szegedi Gyuláné, Sárközi Sándorné, özv. Tarr Istvánné, Nöth Antalné, Bagi Ferencné, dr. Tóbiás Jánosné, Somlyai Józsefné, Sághy Lajosné, Tolmácsi Mártonné, Kontsek Lászlóné, dr. Várady Sándorné, Mateovszky Szaniszlóné, Schnürer Józsefné, Rauch Béláné, Mészáros Józsefné, Rauchbauer Ödönné, Hübl Rezsőné, dr. Kiss Arthurné, dr. Budaházy Bruckner Ernőné, Fekete Lajosné, Lábos Béláné, dr. Kiss Gáborné, Toroczkay Osvaldné, Somsics Józsefné, Stolp Ödönné, Szele Lajosné, Kelner Lajosné, Kovási Kálmánné, Marton Alajosné, Toroczkay Józsefné, Boér Viktorné, Garda Dezsőné, Kovalitczky Antalné, Mitrovics Zsoltné, ifj. Strocbach Gézáné, Rauchbauer Jenőné, ifj. Münnich Auréliné, Bommersbach Lajosné, Medgyesi Pálné, dr. Nagy Gézáné, dr. Tatay Zoltánné, Kelemen Gézáné, Des-Combes Henrikné, Straka Péterné, dr. Piroth Endréné, özv. Faragó Istvánné, özv. Pál Ferencné, Pulmann Endréné, Majoros Ignácné, Likay Lászlóné, Körmendyné.

Leányok:

Székely Marianne, Balassa Kató, Angyal Zsike, Németh Mária, Stepper Cunci, Rex Margit, Polgári Erzsike, Hanzsala Klára, Neuhauser Baba, Bozóki Ilus, Faragó Kató, Gelléri Anna, Piribauer Aranka, Majoros Marika, Szabó Gizi, Sárközi Vilma, Likay Ibi, Bagotai Jolán, Rencz Lili, Móricz Annus, Jankovits Rózsa, Tolmácsi Sárika, Matteovszky Ica és Olga, Snürer Marika, Szita Jolán, Kiss Nóri, Csink Marienn, Bruckner Márta, Fekete Bianka, Toroczkay Ágnes, Stolp Lívia, Szele Margit és Noémi, Czruder Erika, Guldán Izabella, Toroczkay Ibike, Bohuss Borka és Rózsi, Rattbauer Jolika, Pirot Rózsika, Rauchbauer Rózsi és Sári, Münich Ilike, Trocsányi Ilonka és Anni, Tüdös Margó, Bommerssbach Irén és Sárika, Görög Margit és Baba, Des-Combes Alice, Faragó Teruska és Bözsike, Körmendi Ica, Balogh Ilonka, Asztalos Emma.

Telefon 12-44. Telefon 12-44.

Leltár utáni 7 napos maradék vásár

Petriknél

Szent Anna u. 5.

Eladásra kerülnek

1 mtr. -- 4 mtr-ig különböző

gyapju szövet, crepdeschin, parhet,

mindennemü mosó áru és

vászon maradékok páratlan olcsó árban.

Asztalnemüek, divat csipkék, ruha selymek, strassok és gyöngyök óriási választékban!

Szolid szabott árak!

Hajdu vármegye és Debrecen sz. kir. város Főispánja:

45—1932.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Debrecen sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben álló II. és III. kerületi (belsőségi) tisztiorvosi állásra, valamint az ezen állások betöltésével esetleg megüresedő két külsőségi kerületi tisztiorvosi állás pályázatot hirdetek.

A kerületi tisztiorvosi állások a IX. fizetési osztályban vannak szervezve.

A város szervezeti szabályrendeletének rendelkezése szerint a kerületi tisztiorvosoknak orvosi oklevéllel s tisztiorvosi vizsgai bizonyitvánnyal kell birniok és kerületeikben a szabályrendelet meghatározott helyen kötelesek lakni.

A betöltendő állásokkal járó illetményeket a mindenkori kormányhatósági jóváhagyást nyert közgyülési határozatok szabályozzák. Ezidőszerint a belsőségi kerületi tisztiorvosok az állami rendszerü IX. fizetési osztály 3. fokozatára megállapitott illetményen, mint kezdő fizetésen felül a mindenkori kormányhatósági jóváhagyást nyert közgyülési határozattal megállapitott pótilletményben és munkaátalányban; a külsőségi kerületi tisztiorvosok pedig ugyancsak az állami rendszerü IX. fizetési osztály 3. fokozatára megállapitott illetményen, mint kezdő fizetésen felül a mindenkori kormányhatósági jóváhagyást nyert közgyülési határozattal megállapitott pótilletményben és utiátalányban részesülnek.

Az állásokat a törvényhatósági bizottsági közgyülés választás utján tölti be.

Felhivom mindazokat, akik az állást elnyerni óhajtják, hogy megkivánt képesitésüket és eddigi alkalmazásukat, továbbá magyar állampolgárságukat, büntetlen előéletüket, testi és szellemi képességüket igazoló okmányaikkal szabályszerüen felszerelt pályázati kérvényeiket hivatalomhoz (Vármegyeháza) a folyó évi február hó 5-ik napjának déli 12 óráig nyujtsák be.

Elkésetten benyujtott pályázati kérvények nem vétetnek figyelembe.

Akik azonos állásban jelenleg is a város törvényhatóságának szolgálatában állanak, a fenti okmányok csatolását mellőzhetik.

Debrecen, 1932. január hó 15.

Dr Hadházy Zsigmond, főispán.

Mikor a király is kölcsönből és előlegből élt

Megkésett interju néhai, jó II. Lajos királlyal Több, mint négyszáz éves aktualitások a mai gazdasági válság pergőtüzében

Tele vagyunk gonddal, panasszal, siránkozással. Pénzkérdés, gazdasági válság, nehéz megélhetési viszonyok és mindig, mindig csak az a finálé:

— Persze, ezek a nehéz gazdasági viszonyok!

Szeretjük hirdetni, hogy ennyi gonddal még nem igen küzdött ember a megélhetésért, mint ma küzdünk szinte valahányan, nagyon kevés ember kivételével. Pedig tulajdonképpen ebben az esetben is igaz, hogy semmi sincs uj a nap alatt. Mindig volt baj, mindig volt gond és mindig volt bajokkal küzdő szegény ember. Itt van például néhai, jó, szegény II. Lajos király, akit idő nap előtt megőszitett a gond és szomoruságba boritott a nélkülözés, holott több mint négyszáz esztendővel ezelőtt külsőségekre nagy ur volt, hatalmas király, hiszen Magyarország és Csehország koronás uralkodója volt. És most, mikor lapozgatom életének történetét, látom, hogy küzdelmesebb volt az élete, mint egy ma élő szegény filiszternek. Nyakig uszott az adósságban, ujabb adósságokkal toldozta régi adósságait és sokszor bizony — akármilyen nevetségesnek is hangzik — még a konyhapénz is hiányzott a kincstárból. Fizetésképtelenség, pénztelenség, sőt egyenesen csőd környékezte állandóan.

Egy király, aki kölcsönből tengette életét

Mig ugyanakkor az ország hatalmas urai könyökig duskáltak abban az aranyban, melyre az árva király képét büszkén verték reá. Ezektől az uraktól kért kölcsön, ezektől az uraktól kért halasztást a király, ki roskadozott a két ország koronája alatt. Az ő nevében verték az aranyakat, az ő képével diszitették, ő szedette be adók fejében és mégis neki jutott ezekből a gurulo aranyakból a legkevesebb.

Szegény Lajos király, kit 20 éves korában megőszült fejünek irnak le, hát csoda, hogy megvénült? Körülötte kincseket érő ruhákban pompáznak és duslakodnak az alattvalói közül a nagyok mig ő apró kölcsönökből, előlegekből tengeti királyi életét. Thurzók, Zápolyák, Ujlakiak, Batthyányiak, Báthoriak, Perényiek a féllajbi zsebükből többet tudnak előkapni hirtelen, mint a magyarok királya a királyi kincstárból.

Milyen gondok, milyen töprengések kisérhették el az élet utján ezt az árva királyt?

Mennyi megalázás, mennyi keserüség volt a társa ennek a magyar királynak, mig a Csele-patakban elérte az áldó, megszabaditó és megenyhitő végzet.

Interju II. Lajos királlyal

És most menjünk vissza a több, mint négyszázéves multba, hogy beszélgessünk a mai ember szavával az egykori magyar királlyal.

Interjut csinálok a magyarok fiatal királyáról.

Elindulok ős Buda-várába, hogy lássam a királyt és beszéljek vele. A Duna fölött büszkén hirdeti világverő Mátyás dicsőségét a királyi várpalota, melyben a napi gondokkal küzd Lajos, a magyarok királya.

A várkapu előtt királyi katonák, hetyke ruhás darabontok és német zsoldosok álldogálnak, mig egy csoport a kapu-bástya kövén kockát játszik. Gurul a kopott, piszkos kocka és éppen egy torzonborz pofáju zsoldos sepri zsebre a szerencse kegyéből a kopott forintokat.

Észre se vesznek, rám se néznek. Megállapitom, hogy jó Lajos király udvari katonái között nem otthonos a fegyelem. Megyek tovább a kockaköves várudvaron s a palota előcsarnokában apródokra találok: selyemruhás, kackiás ifiu legénykék egy ébenfa-asztalon könyökölnek körben és gurul előttük az elefántcsonti kocka. Ezek is játszanak. Hangos, viháncoló, jókedvü társaság az ifjuság könnyelmüségével és némi hetyke gőggel öntelt arcukon.

Az egyik észrevesz és a többinek mondja:

— Nézzétek, valami deák-féle lábatlankodik itt!

A társaság felnevet, de nem sok ügyet vetnek reám. Ellenben a megszólaló Perényi-ivadék — megismerem a mellén viritó cimerről az apródot — most rám kiált:

— Mit akarsz, jámbor deák?!

— Lajossal, a magyarok királyával szeretnék beszélni!

— Azt az egyet megteheted! Benn van az őrgróffal! De nehogy azt hidd, hogy fontos ügyekben töri a fejét: sőt, nehány aranyat szeretne nyerni csupán! — kacagott a gyerek, mig a többi kórusban hahotázott vele.

— Merre menjek, hol találom meg a király őfelségét? — kérdeztem én bosszusan, mert bántott a lurkó szemtelen viselkedése, akik vihogtak, mikor a magyarok királyáról kérdezősködtem:

— Eredj csak egyenesen, a legbelső palotában megtalálod. — mutatott egy hatalmas kárpit felé a kis Perényi.

Szemtől szemben a királlyal

Én elindulam. Áhitattal, mult idők iránt érzett nagy, nagy meghatottsággal mentem Mátyás király kincsei között a magyarok királyához. Márvány, aranyozás, ébenfa, arany és ezüst holmik, kincsek tengere vett körül mindenütt. És egyszer csak ott álltam a belső palota ajtajában. A terem végében pompás asztal mellett két férfi ült. Most melyik a király? Nem tudtam eldönteni. Az idősebb, nyurgább, kegyetlen arcu lovag méltatlankodva fordult felém, mig a másik, a szelid arcu, ősz hajú, törékeny testü levente azt kérdezte:

— Mit keresel itt fiam?

— Lajost, a magyarok királyát! — szóltam elfogultan.

— Jer közelebb, én vagyok! — nézett rám a király mély bánattal.

— Mit akarsz a királytól? — állott fel a nyurga lovag, akiben megismertem egyszerre Brandenburgi Györgyöt, az őrgrófot.

— Ujságot akarok irni és meg akarom kérdezni egyről-másról a magyarok királyát! — állottam én bátran az őrgróf tekintetét.

— Ugy?! — mért végig kegyetlen szemvillanással az őrgróf, aztán összeseperte az asztalon levő aranyakat és belecsörgette egy selyem erszénybe. Szó nélkül elindult, de mikor mellettem elment, ujra a szemembe nézett és ebből a nézésből azt olvastam ki:

— Nem állom az ujságirót, mert tudom, hogy előbb-utóbb engem is le fogtok leplezni!

— Foglalj helyet! — nyujtotta felém a kezét a király.

— Köszönöm, felség! — hajoltam a király keze fölé és megcsókoltam azt a vértelen kezet a kor szokása szerint, ami szemmel láthatólag szokatlannak tetszett a király szemében.

Leültem az őrgróf székére, szemben a királlyal. Csak most tudtam megfigyelni, hogy milyen is hát a magyarok királya. Az arca hervadt, szeme olyan, mint a szomoruság kutja, melybe nagy bánat hullott és haja, rövidke szakála ősz, csaknem hófehér. Mélységes bánatu, kék szemével végigsimogatott a király és azt mondta:

— Rendelkezz velem, fiam!

— Gazdasági kérdésekről, pénzügyi dolgokról szeretnék egyet-mást kérdezni!

— A legkinosabb témát feszegeted! — lett egy fokkal még szomorubb a király tekintete.

Kölcsönök özöne

És most kérdésekkel állottam elő, amelyek a királyt egy pillanatra megdöbbentették, de aztán szelid beletörődéssel nem tért ki a válaszadás elől.

— Szeretnék valamit tudni arról, hogy Máthé, a pannonhalmi apát mennyit is adott kölcsön felségednek?

— *Oh, az már régi dolog, de emlékszem rá!* — szólott a király és látszott az arcán, hogy rendezi emlékezetében a kölcsön ügyét. Aztán halkan beszélni kezdett:

— *Igen! 320 forintot adott kölcsön az apát. Erről irtam is neki egy levelet 1518 augusztus havában, mert már az apát sürgette a pénzét.* A levélben meghagytam, hogy ezt a tartozást csak ugy tudom kiegyenliteni, hogy az adókat a legközelebbi adószedés alkalmával szedje be ő.

Nyilvánvaló, gondoltam én, hogy nem volt a királynak pénze akkor sem.

— Más adósságok is voltak, felség, ebben az időben?

— *Volt, persze, hogy volt!* gondolkozott el a király. — *Hiszen pénzem soha se volt nekem! Akkoriban kertem Bakóc Tamás esztergomi érsektől ezer forintot kölcsön az ország szükségleteire melynek visszafizetéséül a tolnai országgyülésen megjelent követek vállaltak kezességet!* — és most elmélázott a király, mig előttem megjelent képzeletben Bakócz érsek robusztus alakja, aki az endrődi kerékgyártó műhelyből emelkedett fel a primási székbe, olyan szerencsésen, hogy ime, a magyarok királyának 1000 forintokat tud kölcsön adni.

— *Különben is az 1518-iki esztendő nagyon sulyos volt, nehéz válságok környékeztek, emlékszem, hogy akkor biztam meg november havában Som Gáspárt, hogy a bécsi végzések alapján hitelezőimmel tárgyalásokba bocsátkozzék! Az egyességi tárgyalást 1519 január 25-re tüztem ki...* — számolt be hüségesen erről is a király.

— Eperjesről is hallottam valamit! — néztem a királyt.

— *Igen, Eperjes is a hüséges városaim közül való! A bácsi diéta megszavazta az adót, azonban nehezen ment a behajtása, ezért 1518 december 8-án kénytelen voltam Eperjes városától 800 forintot kölcsön kérni...*

— És Korpona városa?

— *Az már a következő évben volt, 1519 juniusában, mikor az esedékes adók terhére 100 forint előleget kértem Korpona városától.*

— Nagyobb adósságok nem voltak?

— *Szécchy Tamás, vasmegyei ispán követelte kétezer forintos kölcsönét vissza...*

— És megfizette felséged?

— *Sajnos, nem tudtam! Ellenben meghatalmazást adtam neki, hogy a kölcsönadott pénzt, Vas és Zala megyék 1520 április 15-én esedékes adójából beszedhesse.*

Csodálattal néztem a királyra, aki ilyen bonyolult pénzügyi válságokkal küzdött. Aztán merészen megkérdeztem:

— És felségednek senki sem tartozott?

— *Azt nem lehet mondani, sokan tartoztak, igy Ráskay Gáspár és Werbőczy István is, aki 152 februárjában instanciát nyujtottak be, hogy majd az 1521-i országgyülésen megszavazott adóból visszafizetik a tőlem felvett kölcsönt.*

— És visszafizették?

A király erre már nem válaszolt, csak lemondólag legyintett.

— Valami devalvációs hirekről beszélnek, felség!

— *Igen, éppen ma bocsátottuk ki levelünket, amelyben értesitettük a szabad királyi városokat, hogy az országgyülés határozata értelmében a mai nappal megszüntettük az uj pénzek verését, mikor is tudatjuk a városokkal, hogy az eddig vert uj pénzekből kettő ér egyet...*

— Tehát mégis igaz...

Sajnos, a nehéz gazdasági viszonyok! — nézett a nyitott ablakon át a király a várkertbe, hol a rózsák, őszi virágok a pompás szeptemberi napsütésben megértőleg bólogattak reá.

Hogy el ne felejtsem, 1525 szeptember elseje van éppen.

Látom, hogy a király fáradt, a visszaemlékezés gondjaiban elernyedt. Most nem zavarom tovább, majd talán egy más alkalommal.

Mikor elhagytam a palotát, a déli kapun át jöttem ki, hol ugyancsak kockáztak a darabontok, mint a keleti kapunál. És akkor elnéztem a messzeségbe, dél felé, Mohács irányába s valami ködös, szörnyü kép vibrált a szeptemberi napsütésben: Mohács.

Sz. R. I.

Porosz szén helyett ma mindenféle hazai szén nagy választékban igen jó minőségben és olcsó árban **Gabányi Sándor utóda**
LANG MIKLÓS Debrecen legrégibb cégénél
Csapó-utca 28 szám. Telefon 4—49.

Bikszádi gyógyforrásviz
gyomor és bélhuzam, epe- és hugyhólyag, valamint a légzőszervek hurutos megbetegedései ellen a legjobb
KITÜNŐ BORVIZ!
Használat előtt kérdezze meg szakorvosát. — Eredeti töltésnél a palack dugóinak mindkét végén „BIKSZÁDI VIZ" bélyegző beégetése olvasható!
KAPHATÓ MINDEN JOBB FÜSZERÜZLETBEN.

10 szavas apróhirdetés
2 napilapban 50 fillér.
Hirdetés feladási helye: Kossuth-u. 3..

Megfigyelések tiz perc alatt a debreceni Piac-utca életéből

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Ha a debreceni Piac-utcán egy délben lebonyolódó forgalmat mozivászonra vetitenék, sok olyan érdekes, bár mindennap megismétlödö jelenetnek volna tanuja a figyelmes szemlélö, amelyeket egyébként észre sem venne. Mert Debrecennek is van forgalma, épen eléggé tekintélyes, ha nem is világvárosi nagyságban. A Széchenyi- és Kossuth-utcák bejáratánál lüktet a város szive. Itt van a legnagyobb forgalom, ahol a poszton álló rendörnek a legélesebben kell figyelnie minden irányba. Érdemes egy déli időben pár percig elnézni a rendör munkáját. Tiz perc alatt legalább háromszor állit meg egy-egy járművet, leginkább szekereket, — szabálytalan hajtás miatt. És következik az igazoltatás, a felirás és végül a büntetöparancs.

A rendör és a gyermek

Autók, szekerek, kocsik és különösen a kerékpárok egész tömege szállitja a sietö embereket és ebben a forgatagban a közlekedési rendör a király, akinek egyetlen kézmozdulata parancs, amit megfelebbezni nem lehet. — Hála Istennek, nálunk is kezdik már követni az amerikai és angol példát: még a leghatalmasabb turakocsiknál is nagyobb ur a gyermek. Nagyon sokszor lehet látni, hogy a Csonka-templom elött is, ahol pedig legjobban lüktet az élet, egy átmenö gyermek miatt a rendör leállitja az egész forgalmat s a gyermek nyugodtan átsétálhat a tulsó oldalra. A mult nap egy öt-hat éves kislány rongybabával a kezében szaladt a korzó oldaláról a másikra. Ebben a pillanatban hat autó és még több kerékpár száguldott feléje két oldalról is. A derék rendörörszem észrevette a veszedelmes helyzetet és egy szempillantás alatt kezének egyetlen mozdulatára megállott minden jármü az utcán. Ö maga odament a gyerekhez, ölbe kapta és átvitte a másik oldalra. Aztán megindult minden a rendes kerékvágásban.

Kerékpárverseny a Piac-utcán

Alig mulik el tizenkét óra, a munyadi-utca felöl megkezdödik a mindennapos kerékpár-verseny. A rikkancsok versenye ez, akik az állomásról hozzák a déli vonattal érkezö budapesti ujságokat. Hatalmas tarisznyákba rakják a lapokat, aztán megiadul vagy husz rikkancs biciklin, szédületes sebességgel. Nem egyszer megtörténik, hogy egy közülük fel is bukik, de ez nem számit. A következö pillanatban ismét fentül a biciklin és igénybe véve a kerékpáros bajnokok minden lábtechnikáját, hamarosan utoléri a többieket. Közben harsog az utca érces hangu torkuk szakadatlan megnyilvánulásától: — Magyarság! Nemzeti Ujság!... Bámulatos ügyességgel kerülik el a szembejövö autókat s még nem igen fordult elö Debrecenben, hogy biciklis rikkancsot valamilyen jármü elgázolt volna.

Megszünt a motoros láz

Az utóbbi évek alatt az autóforgalom is rendkivüli módon megnövekedett Debrecenben. — Közel háromszáz magánautó száguldoz a város utcáin, a konflisok legnagyobb bánatára, akik busan örzik a Széchenyi-utca elején a bóbiskoló lovakat. A válság azonban az autósokat sem kerülte el. Szinte naponta állitják le az autókat, mert drága az üzemköltség, sokat kell fizetni a soffönek és rohamosan kopik a pneumatik. Uj autót alig lehet látni most Debrecenben, pedig a nagy cégek ma már a legmeszszebbmenö engedményeket adják a vételnél. Ennek ellenére sem igen akad vevö. Aki éppen autózni akar, beül egy taxiba és repiti magát oda, ahová épen kivánkozik. Két-három évvel ezelött még mindenki, akinek volt egy kevés megtakaritott pénze, kétüléses autókról, vagy legalább is egy motorkerékpárról álmodozott. Rendszerint meg is szerezte. Ma már az is, akinek van, igyekszik megszabadulni töle. Megszünt a motoros láz.

Tüz van!

Hatalmas csödület az egyik Piac-utcai ház elött. A Csapó-utcából most kanyarodik ki szédületes sebességgel és fülsüketitö szirénabugással a tüzoltóautó. Tüz van! Az emberek pillanatok alatt tudnak róla és hamarabb odacsödülnek, mint ahogy a tüzoltókocsi megérkezik. Mert a debreceni emberek is olyanok, mint minden nagyvárosi: ahol egy megáll az utcán és felfelé néz a felhökre, pillanatok alatt ötvenen álljak körül és valamennyi nézi a felhöt, mintha még soha sem látták volna. S mintha a föld alól bujnának elö, megérkezik egyszerre hat rendör is a tüz helyére és megkezdödik a tömeg szétoszlatása, ami rendszerint nem megy a legsimábban. A tüzet ugyanis érdemes nézni, ha nem a magunk háza ég és az egyszerü felszólitásnak: Sziveskedjenek lemenni a járdáról, nincs mindig foganatja.

A tej és a kutya

Nem szükséges épen tüz, hogy csödület legyen Debrecenben. A mult nap egy fél liter tej okozta a tömeget. Az történt ugyanis, hogy egy néni tejet vitt üvegben. A korzón egy fiatal suhanc véletlenül meglökte, mire az üveg kiesett az asszony kezéből, a tej pedig fehéren folydogált a járdán. Egy élelmes kutya viszont megérezte a tej csábitó illatát és boldogan habzsolta az izletes folyadékot, amig egy csepp volt belöle. Azzal nem törödött, hogy a korzó közönsége öt bámulja. Pedig volt ott vagy harminc ember... Régebben az utcai pofonok is összecsöditették az embereket, ma azonban egy nyilt utcán elhangzó pofon ritkább, mint a fehér holló. Az embereknek nincs kedvük már pofozkodni sem...

(—)

Dreyfus-botrány a pozsonyi ghettóban tréflinek bizonyult marhabelek miatt

A „Jüdische N achrichten" részrehajlással vádol egy rabbi-bíróságot

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Herskovicsot a magyar közönség kizárólag a „Toroczkói menyasszony" cimü iránydrámából ismeri. Jónak, korrektnek, joválisnak. Most azután a pozsonyi ghettóban botrányt okozott Herskovics névrokona, egy bratislawai libahuskereskedö, akinek ügye már nemcsak Pzsony, de Prága, Bécs, Varsó és Tarnopol felsöbb tizezreit is folytonos izgatásban tartja.

Herskovics gezéreszét a marhabél okozta. Az a bizonyos bél, mely minden jobb bodega kirakatában marha- és liba-belsörészeket takar.

Visszaélés a származással

Herskovics Sámuel bünesetén csak az orthodox izraeliták képesek igazán felháborodni. Samu ugyanis elökelö rabbi-dinasztiából származik s Bratislawától Sadagóráig mindeu icheszebb társaság gyöngéden társalog vele. A pozsonyi ghettó öslakásai is ugy ismerték a Herskovicsot, hogy nála pontosabb, vallásosabb és rituálisabb libakereskedöt nagyitóval sem lehetne lelni. És mégis...

A pozsonyi orthodox zsidó hitközség Herskovics ügyében elmaraszlaló itéletet hozott, mert kimondotta, hogy marhabél helyet lóbélt és disznóbélt árusitott az en gros bél-forgalomban. Ezzel Herskovics meg lett bélyegezve és Középeurópa utódállamaiban két részre szakadt a zsidóság.

„J'accuse!"

A marhabél-esetből akkor lett igazi világszenzáció, amikor Csehszlovákia egyik legtekintélyesebb kisebbségi lapja, a „Jüdische Nachrichten" megtámadta a pozsonyi rabbi-bíróságot. Nevezett lapban egy Reiner nevü „kosicei" grajzleros „J accuse" cimmel támadó cikket irt s egy egész kis Dreyfus-ügyet csinált a marhabélnek beleiböl. Reiner ugyanis azt a vádat emeli a rabbi-bíróság ellen, hogy itéletét konkurrencia nyomására, anyagi és családi érdekek miatt hozta.

— „Megvádolom — iria — az egyházi birósagot. Megvádolom Isten és a világ elött, hogy gazságot fedett, hogy orgyilkos és kapzsi gazembereknek egyengette az utját gyávaságból és az egyházi törvények nem ismeréséböl".

A rabinátus presztizse

Reiner kereskedö azt is felhozza vádiratában, hogy a pozsonyi Katz, aki pedig teljesen szavahihetö ember, hetekkel ezelött okmányokkal felszerelve megjelent a hitközségi birósági és durch und durch bebizonyitotta, hogy Herskovics ártatlan. Erre pedig a rabbibiróság elnöke ennyi mondott:

— Még ha igaz is, hogy Herskovics ártatlan, akkor sem változtatunk az itéleten, nehogy a rabbi-bíróság presztizsén csorba essék...

Ezalatt egyéb dolgok is kiderülnek. Többek között, hogy bizonyos konkurrens-cégek csak azért emeltek vádat a Toroczkói menyasszony Herskovicsánál is ártatlanabb Herskovics ellen, mert be akartak tekinteni az öreg izraelita üzleti könyveibe.

Kellemes összeköttetések

A „Jüdische Nachrichten" lelepiezö cikkei schwartz auf weisz tanusitják, hogy a rabbi-bíróság egyik szakértöje nyomására ment Bécsbe s csak az itélet-hozatal után derült ki, hogy csendes társa Herskovics legnagyobb konkurrensének.

A marhabél körül tehát egyre fokozódik a zavar. Annál is inkább, mert a rabbi-bíróság most már jogerösen esküdözik, hogy tréfli marhabeleket egyenesen a Varsóból szállitották le Pozsonyba. Herskovics pedig nem enged. Csehszlovák polgári biróság elé viszi az ügyet. Majd az fog a marhabelekből jósolni... Hogy mi lesz az eredmény, egyelöre még nem lehet tudni. Herskovics Samu a marhabeleket bünjelekként már beküldötte a birósagnak. Mint hirlik, a pozsonyi törvényszék félszáz izraelitát idézett be a tárgyalásra. Majd ezek fognak a legujabb Dreyfus-bünperben nyilatkozni. Hogy kóser dologe ez a bélügy, vagy csak amolyan tréfli?...

Veress István igazgató a házasságról fog előadást tartani a Szülők Iskolájában

A Szülök Iskolájában január 19-én dr Veress István tanitóképzöintézeti igazgató fog elöadást tartani a következö tárgyról: „A házasság, mint nevelésügyi kérdés". Elöadásának gondolatmenete abból fog kiindulni, hogy a házasságot nemcsak hitelvi, jogi, bölcseleti és erkölcsi szempontból lehet megitélni, hanem nevelésügyi szempontból is. A házasságra való nevelést már meg kell kezdenünk az ifju korban, s arra elö kell készitenünk a mindkét nembeli ifjuságot. A házasság a legjobb nevelö iskola ugy a házastársak, mint a gyermekek részére, s bárhogyan hirdetik is egyes tulzók a házasság esödjét, a házasság évezredeken át értékes nélkülözhetetlen intézménynek bizonyult. A házasságnak, mint intézménynek megtámadása a társadalom felbomlására vezetne. Helytelen azért ugy a férfiak, mint a nök részéröl a házasságtól való tartózkodás, amely ugyan terhet jelent az egyén életében, de egyszersmind sok olyan örömöt is, amelyet a házasságon kivül elérni nem lehet. Az ugynevezett nöi mozgalom sokszor olyan utra téved, amely házasság ellenesnek nevezhetö, másfelöl pedig a férfiaknál is található olyan felfogás, amely önzésböl, kényelmi szempontból nélkülözhetönek tekinti a házasságot. A házasságon kivül való élet nem kedvez az erkölcsi életnek s a társadalomban sok baj okozójává lesz. A házas élettel együttjár a felelösség, amellyel nemcsak családunknak tartozunk, hanem a jövö nemzedéknek is. Ezért a házasság elöfeltétele a lelki és a testi tisztaság. Erre kell nevelni az ifjuságot s a nevelésnek ez mindenesetre egyik legszebb célja.

Terjessze a Debreceni Ujságot

CSITTVÁRI KRÓNIKA

A Debreceni Ujság-Hajdufőld diákrovata

Megjelenik minden vasárnap. Szerkeszti: Kertész Dániel

Széchenyi István intelmei Béla fiához

Alig van megrázóbb élmény, mint olvasni Széchenyi István grófnak a döblingi tébolydából 1857-ben irt intelmeit, amelyet fiához, Széchenyi Bélához intézett.

Egy részlete ide kivánkozik, a Csittvári Krónika élére, annyira időszerü a mai időkben:

„No lásd Barátom, nekem mindennél drágább fiam, én már régebben megfigyeltem, hogy minden emberi tehetség, akár testi, akár lelki, csak szüntelen gyakorlással, traininggel érheti el a legmagasabb fokát, legnagyobb fényességét.

Egy balett-táncosnő, még föllépésének estéjén is, többet forog a kulisszák mögött, mint a közönség előtt, nehogy egy pillanatot is veszitsen a szükséges gyakorlatból. — Liszt Ferencnek, amint tán te is tudod, van egy piciny, 1 és fél oktáv széles kis zongorája, amelyen utazás közben is elvégezheti ujgyakorlatait, és mint már sok embernek megmondotta, soha se lenne a játéka olyan szabatos, ha kezét csak egy napig is pihentetné. — A legjobb versenyló is sokat veszit a győzelemre való sanszából, ha csak 24 órára félbeszakitja trainingjét stb. Training nélkül Eclipse koroi is lemarad, egy öszvér is elhagyja, ha emezt jól begyakorolták.

Gyakran igen csodálkoztam, ha látnom és tapasztalnom kellett, hogy a trainirozás fontossága tekintetében minden gondolkodni tudó ember teljesen egyetért, különösen Angliában és hogy mindeddig mégis — legalább az én tudomásom szerint, — oly kevésnek jutott eszébe, hogy necsak a testét, hanem a lelkét is trainirozza, mert ha már ér-ünk egyik részét ebben a tekintetben elhanyagoljuk, sokkal logikusabb lenne, ha inkább testünkkel bánnának mostohán, róla feledkeznének meg, semmint nemesebbik részünkről: a lelkünkről.

Te pl. folytonosan gyakoroiod a testedet, minden nap, sőt minden órában emelgeted sulyzódat. Ugyan mért teszed? — Én is azt mondhatnám teljes joggal, legalább is annyival, mint ahogy te Pantheonomról: „Hisz ezt már tökéletesen tudod, — dobjuk a lomtárba azt a sulyzót". Mondom én ezt? — Nem! — mert én igen bölcs dolognak tartom, ha a testünket okkal-móddal edzzük, épségét neveljük, megtartjuk; bár azért a testi erőt nem tekintem olyan kincsnek, — amint már gyakran mondottam, — mint a testi ügyességet. — Ha azonban az ember hitvánnyabb részéről ilyen kedvezően vélekedem, s te azt szünet nélkül trainirozod, — miért bánsz annyira fukarul és kegyetlenül Ened jobbik részével, miért nem akarod szellemedet is gyakorolni, hogy megsokszorozzad erejét és ragyogó magasságba emeld.

KULTURA antikváriumban (Szent Anna 3.) ifjusági iratok, képes- és mesekönyvek nagy választékban.

Ma délután osztjuk ki a Szellemi Dekatlon pályázat dijait

Hatvan dijat kapnak a pályázók

A Szellemi Dekatlon Pályázat dijait, ma, vasárnap délután 3 órakor osztjuk ki az Egyesült Ker. Nemzeti Liga nagytermében, József királyi herceg-utca 16. szám alatt, amely ünnepélyes alkalomra az alább felsorolt nyerteseket, hozzátartozóikat és a többi pályázókat tisztelettel meghivjuk.

A dijak számát sikerült szaporitani, igy a tervezett ötven dij helyett hatvan dijat osztunk ki. A dijak mindegyike értékes használati tárgy, vagy könyv, ugyhogy ezzel is igyekeztünk pályázóink megelégedését kiérdemelni.

Két födijunkat Karmazsin Ilona Svetits tanitónőképző V. osztály és Szilágyi László református főgimnázium VII. osztály nyerte, még pedig Karmazsin Ilona egy ruhára való szövetet, Szilágyi László pedig egy pár cipőt.

1. Karmazsin Ilona St V,
2. Szilágyi László RG VII,
3. Cserta György KG VIII,
4. Kristóf János B VII,
5. Révész Gabriella DG VII,
6. Maday Pál B VII,
7. Kuzmiák Miklós KG VIII,
9. Rácz István RG V,
10. Aczél Anna ST III,
11. Dóczy Béla DG VII,
12. Faragó Sándor KG VIII,
13. Józsa Irén ST V,
14. Poszler Jenő RG VIII,
15. Kristóf Ilona ST V,
16. Nagy György RG VII,
17. Balogh Béla KG VIII,
18. Lengyel Ica DG V,
19. Cserta Irma ST V,
20. Szalkay Károly RG VII,
21. Szoták Mária ST V,
22. Maday Piroska DT I,
23. Sófalvy Zoltán RG VII,
24. László Katalin, Kisujszállás,
25. Bornemissza Dénes K III,
26. Nagy Károly KG VIII,
27. Romoga Gyula KP IV,
28. Németh Lajos RG VII,
29. Lavotha Béla KG VIII,
30. Dienes Barnabás RG VII,
31. Csurka Tibor RG VII,
32. Mokrolovszky Ilona ST III,
33. Balogh Zsigmond RG VI,
34. Specht Anna St III,
35. Szilágyi Erzsébet ST V,
36. Komka Tibor KG VIII,
37. Molnár Erzsébet ST II,
38. Zsatkovics György KG VII,
39. Megyery Béla RG VII,
40. Csomor Gusztáv RG VII,
41. Lavotha Lucia KG VII,
42. Giday Endre RG VII,
43. Csatári-Szücs Béla KP IV,
44. Miklóssy Dezső RG V,
45. Beregszászy-Nagy Lajos RG VII,
46. Rásó Anna SP III,
47. Loós András B VII,
48. Giday Hajnalka DT I,
49. Rásó Mária SP III,
50. Megyery Lajos RT V,
51. Csomor András RG V,
52. Mokrolovszky Miklós KP IV,
53. Giday Kálmán RG II,
54. Koss Tibor KG IV,
55. Szabó Anna NK IV,
56. Kovács Gyula RT IV,
57. Kiss Anna SL VI,
58. Ostváth Mária DG VI,
59. Diószeghy Dezső RG V,
60. Demény Irén NK II.

Mosoly

A gyermek arcon egy kicsiny sugár:
a boldogságnak szüzi vonala.
Arcrezdülés szemek hunyorgatása:
a lélek tiszta, igaz tükre.
Őszinteség, Jézuska-szeretet,
szivből buggyanó örömgalamb,
kicsiny látszög, végtelen lehetőség:
a gyermek arcon egy parány mosoly.

Ifju arcon pirosló sugár:
kelő sejtések izzó rózsapirja,
tavaszi álmok, nagy csoda vágyak
derengő fénybe burkolt ligete.
Kábult szemekkel a jövőbe nézés,
titkott csók és sóvárgó szerelem,
A lélek első harsogó zenéje,
az értelem magára-ébredése:
ifju arcon gyönge kis mosoly.

Az ember arcán egy tünő sugár:
örök küzdés és szenvedés vonal.
Bomba dölt vágyak requiem zenéje
el nem ért célok sirhalma felett.
Rémült szemekkel a valóba látós
hullámok közt kis boldogságsziget.
(gyermekkéz nyuzza szája szögletére,
vagy asszonycsók vagy mámorharsona
vagy Isten-látás rövid pillanatra.)
Hamar mulik és ritkán jön elő
az ember arcán egy tünő mosoly.

Az öreg arcán révedező sugár:
megnyugvás, türés, magamegadása.
Istent áldó és semmit sem becsmérlő
izommunka a sok redő között.
Üveges szemmel multba visszanézés,
hunyó parázsról hamu kaparása,
(elég gyakran jön, unokája hozza
s minek menne hiszen ugyis belátja,
hogy változtatni sorsán nem lehet)
Kopár rák között téli nap sugára,
a homokóra végső pár szeme.
Krisztus szerelme, Istennel-beszélés,
Halál látás és örök szeretet,
az öreg arcán boldogság-mosoly.

ABADI JANOS

Szerkesztői üzenetek

Lányi Imre RG. IV. 98 pontja van, de dijat nem nyert. Neve tévedésből maradt ki a 98. pontosok közül.

Marschalkó Lajos szenzációs regénye, az
„ARANYKOPORSÓ"
még kapható könyvkereskedésekben, kiadóhivatalban, szerkesztőségben.
Vegye meg! Ára csak 1.60.

Hangulatok

Irta: **Dorogi Márton**

Lélekbeszéd.

Mindjobban a hó világitott. A fény eltünt és mély fehérség ömlött el. Komor minden, az est meg akarta lepni a nappalt. A kettő vajudásából született ez a játéktalan, elmerengő délután.

A végtelen kékje szürkébe szállott. Az ég még nem mutatta tiszta arcát, csendesen hessegette omló fátyolát. Itt-ott már megcsillant halványan egy-egy csillag. Egy-egy könnycsepp, melyet földöntuli vágyak hullattak a vágyak kék birodalmára.

Hosszas küzködés, végre győzött a tisztaság. Az est jött.

A faluba vezető uton két pont közelgett. Egymás mellett imbolygnak. Most szembe halad velük egy autó. Fényesen feltünnek hirtelen, majd ujra két fekete pont.

Egy lány és egy fiu.

Két mese a hóban. Két furcsa életmese.

Csendesen baktatnak. Omlik a hó a lábuk alatt. Tekintetük messze téved. Lelkük beszél, azért van csend. Leheletük összegomolyog forrón hömpölygve, aztán lehull csillogva.

A csillagok fénye a hóra esett, s ezerfelé tört a csillogó szikrákon. A faluból futkosó szánkók csengőiuek hangja ömlik a mezőre és csilingelő hulámmal egybeolvad szivükben.

Halkan szól:

— Mit csinálnál a lelkemmel, ha neked adnám?

A lány megremegett, odahajolt a fiuhoz:

— Összeolvasztanám az enyéimmel és elbocsátanám a végtelenbe.

Elérték a falu végét. Egy szán elröpült mellettük vidáman.

És a keleti égen összeolvadt két felhősáv.

Hosszu sorban jönnek hozzám.

Egyedül vagyok borommal és reszkető lángu lámpámmal. Szitani akarom tüzem, égetővé akarom tenni lobogásom. El akarok menni mindenkihez, ki nálam járt; megölelek ma mindenkit, ki lelkét nekem adta; ki valaha jóságosan érintett kezével, ma megcsókolom.

Már látom az alakokat.

Az első fehérbe lépked. A másik biborba öltözött. Rám omlik mindkettő. A fehér lelkembe költözik, a bibor szivemben dobog.

Lángjaim gomolyognak forrón, az égig csapnak. Benn a Sötétnagban Fehér és Bibor játszik.

A hosszu sor körülálljа a csodafényt. Szeretnének elégni fényes lobogással.

Hiába jöttél.

Te! mégiscsak eljöttél? Mindig néma voltál; szód nem volt hozzám; konokul mosolyogtál rám; kétarcu voltál! Most mit akarsz itt? Te, szerető arcod mögött nincs ott a közömbös; hozzám akarsz jönni vagy csak bolonditasz? Te, mit akarsz? miért hányod le ruhád, azt hiszed megolvasztod véreddel vérem?, hiába szórod elém kincsed, nem szedem fel, nem hiszek a csengésükben; ha igazak is, gurulhatnak.

Te, késő jöttél! Hiába jöttél, szedd fel rongyaidat! Nem látod?

Más szitja a tüzet!

— **A Volt Iskolatársak Szövetsége** január 19-én, kedden délután félöt órakor a régi Dóczi-intézet rajztermében választmányi ülést tart. Ezuton is kéri a választmányi tagokat és a második Lilla-teára már jelentkezett házikisasszonyokat, hogy a választmányi ülésen teljes számban és pontosan jelenjenek meg, minthogy fontos ügyek kerülnek megbeszélésre. Elnökség.

Néhány szó a divatos táncokról

Az a fékezhetetlen táncolási kedv, amely járványszerüen terjed át Amerikából az európai Kontinensre, ma már a hüvös angolokat is ugy elragadta, hogy az eddig tempót és irányt diktáló Párizs—Berlin—Bécs helyett a higgadt angol táncstilus a mértékadó. Alapos okunk ennek követésére elsősorban az, hogy ez a stilus a féktelen láb- és törzsdobálásnak, gerinctelen idegrángatódzásnak határt szab és mert decens, kényelmesebb, nyugodt mozdulataival a nem egészen fiatal táncolni vágyóknak is szórakozást nyujthat.

Figurális végrehajtásában az uj tánc minden improvizált lépést elfogad. Sőt éppen odairányul fejlődése, hogy az eddig nyugösen egymásmellé rakott figurákat feloldja. Ugy, hogy inkább figura-motivumokat, mint mereven kipontozott egész figurákat használunk a tánc irányának és mindenkor a kinálkozó helynek, illetve helyzetnek megfelelően. Különösen áll ez a lehetőség a tangónál, amely mind között ma is a legparádésabb és legváltozatosabb. Egyébként az elmult két szezon leegyszerüsitő törekvéseivel szemben a tangónál annyiban történt változás, hogy a jó zenei érzékkel biró, gyakorlott táncos csakugyan beállithat egyéni kombinációkat, ennek azonban előfeltétele: az efajta figurák összetanulás nélküli vezethetősége.

Ami a divatos ujdonságok beválását illeti — mint a multban — most is szezon közben változtatott az irány. Kezdődött pedig azzal, hogy a szezoneleji „Rauchera" születése óráiban meghalt, helyesebben: halva született. Ugyanis a nagymamák és papák táncdühe csökkent, a gyorskeringőt is alig érzékelő, páros ütemekhez szokott fiatalság pedig nem szivesen harapta el a nyelvét ennél a tul modoros, dobbantós, hatnyolcados spanyol táncnál, ahelyett, hogy a kényelmesebb sétatáncok közben elbeszélgessen partnerével. Egyetlen uj tánc, amely be is vonult a tánctermeinkbe: a Rumba, azaz Rumba-fox. Ez az utólagosan mellészurt, szolidságot jelző régi név oda céloz, ahová a finoman és egyszerüen is szépet, de mindig kényelmeset kivánó közönség juttatta ezt az eredetileg rug-kapáló táncot. Mert bizony kérem a táncokat oktatók szempontjából szinte ijesztően rutinos táncoló közönség diktál a párizsi és egyéb szakkongresszusok határozataival mitsem törődve.

Másik együtthatóját az irányváltoztatásnak a tánczeneszerzők ritmikai ujitásaiban keressük. Már a mult évad egyes Slow-fox-jai telitve voltak testritmust kivánó charleston-reminiscentiákkal. És csakugyan: az ördöngős ritmusu speciális zenéken kivül, ma már elhangzik egy-egy régi charlesteon is, de táncolják a rumbát gyorsabb ütemü slow-ra és megfelelő foxokra is. Mondhatnánk: a rumba beleolvadt a lassu fox-ba, amely utóbbi viszont blues-szerüen meglassult.

Általában karakterisztikus jellemzője az uj divatnak a valcer-szerüség. Ez a folyamat évekre vezethető vissza. Azzal, hogy a valcer (Walse auglaise) már, mint önálló tánc is, bizonyos teret hóditott, majdnem befejezettnek tekinthettük az átalakulást. Legjellemzőbb volt erre többi táncainknál a divatos angol lépéseknek nemcsak páratlan számolása páros ütemen belül, hanem koreografikusan is keringőszerü forgásai. Pedig tévedtünk a modern táncoknak pedagogusokra végzetes, közönségre megnyugtató állandósulásában. Mert igaz ugyan: ahogy a rumba az örök cirkulus-viciózus egy szükségszerüen elénk perdülő simmy-görbéje és ugyanugy az angol valcer zenéinek folytonos gyarsabbodása. Nyugateurópa politikailag legellenszenvesebb országaiból, a bécsi valcer divatjával közeleg felénk, mégis — keringő-tipussal torkig — éppen a szükségszerüség látszólagos paradoxonjával uj, szögletes stilus kialakulásának nézünk elébe. Ismét ujabb táncok eljövetele fogja tehát őrjiteni (...társadalmi kényszer Apuskám!) az ilyen irányban is figyelmes családapák amugyis zilált fürtjeit.

A már emlitett, néha helytelenül értelmezett szabad táncstilus és a végtelen tömegben irott — sokszor a cimzett tánc alátámasztását nélkülöző — tánczenék jellemzően juttatják kifejezésre a mai modern tömegtánc mindenkire alkalmasságát. De hát mért ne táncoljon mindenki kevesebb zeneérzékkel is, több ballábbal is, tekintetnélkül a zene kifejező- és elhatárolt mozgás-kivánására, amikor a mindenki számára szánt táncokat ugyis boldog-boldogtalan ropja összejöveteleink és báljaink zsufoltságában?

Ennyit a modern táncokról. És most csendesen, de illő nyomatékkal szabadjon feltennem egy kérdést: Hát a magyar tánc, vagy legalább a mindent összefoglaló csárdás nem divatos? Hol az a fiatalság, amelyben maradt még annyi magyar-önérzet, hogy a — nem homlokgyöngyöztető, müduhaj, hanem minden mozdulatában — az agyonkulturált nyugatiak szemében is, — fenségesen férfias és délcegen nőies szalon-csárdás rekonstruálásában lelkesedéssel résztvegyen? Nyugatindiait, afrikait, amerikait s tudj' Isten hovávalót nagyon tudunk. Hát magyart? A lakkcipős néger csámpázása tetszik, hát a csizmás magyar ezerszer uribb, esztétikusabb bokázása?...

Édes vérem, jó magyarom, engedd, hogy — beszámolómat végezve — szomoru sóhajtással ezt a kérdést nyitva hagyjam.

Csertán László
operaénekes, okl. tánctanár.

Az ország összes munkaközvetitő hivatalai közül a debreceni fejti ki a legeredményesebb tevékenységet

A kereskedelmi miniszterium most küldötte meg a hatósági munkaközvetitő hivatalok 1930. évi müködéséről szóló kimutatást. Ez a statisztika különösen Debrecen számára érdekes, mert kitünik belőle, hogy az egész országban a Balla Béla igazgató irányitása alatt álló debreceni munkaközvetitő hivatal fejti ki a legeredményesebb tevékenységet. Debrecenben 1930-ban 11.663 munkahelyet 14.525 munkakeresőt tartottak nyilván és 11.335 közvetitést végeztek. Az óriási munkára jellemző, hogy mig Debrecenben 11.335 közvetitést végzett a hivatal, addig Győrben 1865, Miskolcon 3119, Pécsett 3600, Sopronban 1357, Szombathelyen pedig csak 949 közvetitést végzett a hivatal. Eredmény tekintetében egyedül a szegedi munkaközvetitő hivatal tevékenysége közeliti meg a debrecenit.

Hatezer pengővel csökkentette a takarékossági bizottság a Stefánia Szövetség városi segélyét

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Az Országos Stefánia Szövetség igazgatósága beadvánnyal fordult a városhoz és kérte, hogy a szövetség helyi intézetének segélyét ne csökkentsék, hanem azt a mult évivel azonos mértékben folyósitsák. A tanácsi értekezleten szombaton délelőtt foglalkoztak a kérelemmel. Megállapitották, hogy a Stefánia Szövetség segélyét a takarékossági bizottság évi 24.000 pengőről 18.000-re szállitotta le.

A város bármennyire is méltányolja azt az áldásos müködést, amit a szövetség kifejt, nem áll módjában a segélyt teljes összegében kiadni.

Ez a határozat a Debrecen egyik legkitünőbb és megbecsülhetetlen müködést kifejtő intézményét érinti. Véleményünk szerint minden képpen meg kellene találni a módot arra, hogy a hiányzó hatezer pengőre elő teremtsék a fedezetet, mert a Stefánia intézményeinek zavartalan müködéséhez óriási szociális és egészségügyi érdekek füződnek.

A zsibogó rendben tartását sürgeti az Ipartestület

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

A debreceni ipartestület előljárósága beadványt intézett a polgármesterhez és elpanaszolta, hogy a piaci árusitó helyeket a város nem tartja rendben. A zsibogón egyes helyeken nagy pocsolyák gyültek össze, amelyek később befagytak, annyira, hogy a gyerekek már korcsolyáznak rajtuk. A Kossuth és Csapó utcai piacokról a város nem takaritotta el a havat, de a helypénzt beszedte az árusoktól, akiknek maguknak kellett gondoskodni a hó eltakaritásáról.

A szombati tanácsi értekezleten foglalkoztak az Ipartestület beadványával és utasitást adtak a köztisztasági vállalatnak, hogy a piactereket állandóan tartsa rendben. A testület a zsibogó planirozását is kérte, azonban ezt a kérelmet nem lehetett teljesiteni, mert a munkálatokra nincs fedezet. Különben is a város álláspontja szerint a legutóbb elvégzett planirozási munkák teljesen kielégithetik az igényeket.

Dr. Vass Károly tb. főjegyző előadta, hogy a zsibogón ősszel óriási forgalom indult meg, mert a szegény emberek utolsó értékeiket adták el, hogy pénzhez jussanak. A forgalom azonban ujból lecsökkent, mert az embereknek alig van már valami eladni valójuk.

Játékkártya reklámárai:

Magyar kártya, nagy alaku P 1.66, Römy kártya, csomagja Pengő 2.35, gyujtók és alkatrészei nagy választékban. Szász trafik, Piac-utca 64. sz.

Karcag város jobb vasuti összeköttetést sürget Debrecennel

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

A legutóbbi menetrendváltozással kapcsolatban a MÁV. beszüntette a Budapest—Püspökladány közötti vonalon a 1719-es és 520-as személyvonatokat, amelyek különösen a közelebbi környékről bonyolitottak le nagy forgalmat Debrecen felé. Karcag város képviselőtestülete most mozgalmat inditott, hogy ezeket a vonatokat állitsák vissza. A karcagiak főként amiatt panaszkodnak, hogy a vonatbeszüntetések miatt nem tudják Debrecenben lebonyolitani vásárlásaikat.

A karcagi képviselőtestület akciójához most csatlakozott Debrecen város is és felirt a MÁV igazgatóságához, amelytől kérte, hogy fontos közforgalmi és kereskedelmi érdekből a megszüntetett személyvonatokat állitsa vissza.

A debreceni amatőrfényképészek februárban rendezik meg kiállitásukat

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

Ennek az esztendőnek első napján alakult meg Debrecenben a Magyar Amatőrfényképezők Országos Szövetségének fiókja, amely ugy látszik egyike lesz a legéletképesebb és legagilisabb egyesületeknek. A szövetség helyi vezetői kitüzött programjukhoz képest már is biztositották a debreceni amatőrfényképészek kiállitását, amelyet a jövő hónap közepén rendeznek meg. A kiállitás iránt az amatőrök körében rendkivüli érdeklődés nyilvánul meg, mert mindenki bizonyosra veszi, hogy a legszebb és legnivósabb munkák fognak bemutatásra kerülni és méltó keretek között ez alkalommal fog először debütálni az a kitünő amatőrgárda, amely mihamar magára vonja majd az ország figyelmét is.

A kiállitás országos jellegü, azon a „MAOSz" vidéki tagegyesületeinek bármelyik tagja részt vehet.

A budapesti tagok egységes kollekcióban *versenyen kivül* mutatják be a legutóbbi bel- és külföldi tárlatokon sikeresen szerepelt képeiket.

A képek beadásának határideje 1932 február 15. délután 6 óra.

A képek beadásának helye: Piac-u. 27. sz. Aszmann Ferenc ügyvezető alelnöknél.

A képek témája, technikája és száma tetszésszerinti, de nagysága 13x18-nál kisebb nem lehet.

Nevezési dij darabonkint 40 fillér, mely összeg a képek beadásával egyidejüleg fizetendő be.

A képek kartonra ragasztandók, keretezés nem kötelező.

Debreceni versenyen már résztvett kép ezen a kiállitáson nem vehet részt.

Részletes felvilágositással szivesen szolgál Perczel Miklós elnök, Szent Anna-u. 10.; Aszmann Ferenc alelnök Piac-utca 27.; Berzéki Sándor, Szakál Géza és Molnár Mária fotokereskedők.

Ólmot, mosott rongyot vesz

lapunk kiadóhivatala, József kir. herceg-utca 25.

Hirek

1932 január 17. Vasárnap
Prot. Antal. Kath.: Antal.

1932 január 18. Hétfő.
Prot.: Piroska. Kath.: Piroska.

Ma a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

„Megváltó" Major Mihály, Piac-u. 18., „Aranyegyszarvú" Grósz Nagy Ferenc, Kossuth-u. 8., „Magyar korona" Sz. Tóth Béla, Péterfia u. 10., „Arany János" Bozóky György, Csapó-u. 66., „Szt. Háromság" Bernáth Miklós, Homokkert.

IDŐJÓSLÁS

Hazánkban borus, ködös, de amellett száraz az idő. A megnövekedett felhőzet folytán az éjjeli lehülés csökkent, de a nappali felmelegedés is gátolva van, ugy hogy a maximumok jóval a fagypont alatt maradnak.

Budapesten 16-án délben a hőmérséklet mínusz 2 fok Celsius, a tengerszintre átszámított légnyomás pedig 781 milliméter.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára: Lényeges hőváltozás nem várható.

LIPINSKAJA

VASÁRNAPI ISTENTISZTELETI REND

A ref. templomokban:

Nagytemplomban 10 ó. Szabó Gyula, 5 ó. Kovács József. Kistemplomban 9 ó. Uray Sándor, 11 ó. Bakó László, 5 ó. vall. ünnepély: Bakó László. Kossuth-utcaban 10 ó. Baja Mihály, 5 ó. Madar Zoltán. Árpád-téren 10 ó. Dékán Elek, 3 ó. vall. ünnepély: Magyar Bertalan. Ispotályban 10 ó. dr. Baltazár Dezső, 5 ó. Papp L., ősgyülés. Homokkertben 10 ó. Kalas Ferenc, 3 ó. Baresa János th. Dóczi-intézetben 10 ó. Biky Gábor. Nyilastelepen 3 ó. Papp Imre. Csapókertben 10 ó. Bárdi Ferenc th., 3 ó. Halász András. Ondód—Vedresdülőn 10 ó. Halász András. Köntösgáton 3 ó. Mezei Béla. Paczon Kántor József. Nyulason 10 ó. Tantó Sándor th. Kish-uti áll. isk. 3 ó. Biró Béla th. Sámsoni-uti isk. 4 ó. Halász András. Kerekes-telepen 3 ó. Bolyttyán J. th. Wolaffka-telepen 3 ó. Rápolthy Á. th. Tégláskertben 3 ó. Benyhe Imre th. Horthy-kórház: Siposs Imre. Kösélyszeg: Konrád Zoltán.

A római katholikus templomban:

Rendes vasárnapi szentmiserend. Gyóntatás, szentáldozás reggel 6 órától. Szentmisék a főoltárnál 6, 7, 8, 9, fél 10, 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor. 8 órakor piarista diákmise a Kegyesrendi Calasanzi Szent József Reálgimnázium növendékei részére. Féltizkor nagymise, utána szentbeszédet mond Szabó Imre káplán. Délben prédikál dr. Hanzély Lajos egyházmegyei levéltáros. Utolsó szentmise fél 1 órakor. Délután 5 órakor litánia.

Az Auguszta-szanatóriumban reggel fél 9 órakor szentmisét mond Szabó Imre káplán.

A homokkerti iskolakápolnában délelőtt fél 10 órakor szentmisét mond és prédikál dr. Kompasz Árpád szentszéki biró, a Theresianum igazgatója.

A nyilastelepi iskolakápolnában délelőtt 10 órakor szentmisét mond és prédikál dr. Rózsa Jenő káplán.

A csapókerti iskolakápolnában délelőtt fél 10 órakor szentmisét mond és prédikál Kovács Sándor, a „Katholikus Figyelő" szerkesztője.

A Simonyi-uti Szent László Kollégiumban reggel fél 8 órakor szentmisét mond Huber Ferenc szentszéki biró, a Kollégium igazgatója.

A görög szertartásu róm. kath. templomban:

Rendes vasárnapi szentmiserend. 7 órakor reggeli Istentisztelet. 8 órakor diákmise szentbeszéddel, 9 órakor latin szertartásu ima a róm. kath. katonák részére. 10 órakor nagymise, utána szentbeszédet mond Papp Gyula parochus, szentszéki tanácsos. Utolsó mise fél 12 órakor. Délután 3 órakor vecsernye. Prédikál Papp Gyula parochus, szentszéki tanácsos.

Az evangélikus templomban:

Vasárnap, január 17-én délelőtt 9 órakor ifjusági istentisztelet, utána vasárnapi iskola, tartja: Labossa Lajos vallástanár. 10 órakor prédikál Poputh Viktor h. lelkész.

— **Felhivás a népszámláló biztosokhoz.** A népszámlálás vezetősége felhivja az alábbi népszámláló biztosokat, hogy 20-án, déli egy óráig annál is inkább jelentkezzenek a városháza földszint 5. szám alatt hibáik pótlására, mert ellenkező esetben terhükre fogadott külön munkásokkal fogja anyagukat kijavittani. Matkó Imre, Pethő Gáspár, Kövér Endre, Papp Zoltán, ifj. Fischer Mihály. Felhivja továbbá azokat, akiknél még javitandó anyag van, hogy azt is 20-án délig hozzák be, akkor is, ha nem tudnák bevégezni.

Január 30-án este 8½ órakor

— **Előadás a Déri-muzeumban.** Mérnökök, szakemberek és az egész épitető nagyközönség számára rendkivül érdekes és tanulságos előadás fog lezajlani január 27-én délután 6 órakor a Déri-muzeum előadótermében, vetitett és mozgóképek kiséretében a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet debreceni osztálya rendezésében. A modern épitkezés egyik legnagyobb perspektiváju kérdéséről, a felhőkarcolók épitéséhez kapcsolódó fogalmakról, acélvázas házak épitése, acélajtók és ablakok alkalmazásáról fog előadást tartani dr. Enyedi Béla okl. mérnök, a mérnöki tudományos világ egyik kiválósága „Külföldi fa helyett belföldi acél" cimen. A kérdés hazai szempontból, keresk. mérlegünk javitása szempontjából is döntő fontosságu. Az élvezetes és tanulságosnak igérkező előadásra felhivjuk az érdeklődök figyelmét. Belépti dij nincs.

— **Az őszibarackfa metszését** ismerteti a Növényvédelem és Kertészet most megjelent legujabb száma. Cikkeket közöl a melegágykészités hibáiról, a gyümölcsfáknál alkalmazható mütrágyákról, a gyümölcsfaültetési tervek készitéséről, az alma- és körtefák permetezéséről, a mák termesztéséről stb. A dusan illusztrált két szaktala (Budapest, Földmivelésügyi minisztérium) e lapra való hivatkozással egy alkalommal dijtalanul küld mutatványszámot.

Mutassa meg rosszfogát, müfogát Váry fogmütermébe, Rothermere utca 3. szám.

— **Szövetkezeti boltosképző tanfolyam.** Fogyasztási szövetkezeteknél elhelyezkedni kivánó nagy koru, óvadékkal és jó szolgálati bizonyitványokkal rendelkező boltospályázók részére a debreceni Hangya-kirendeltség tanfolyamot rendez. Személyes bemutatkozás, születési, erkölcsi, illetőségi és működési bizonyitványokkal a Hangya-kirendeltségnél, Böszörményi-ut 2—a. alatt, hol a tanfolyam időpontjáról és a részvétel feltételeiről a kirendeltség vezetősége felvilágositásokkal szolgál.

— **Kutató rudakkal szerelik fel a sorompóőröket.** Debrecen város az utolsó napokban végre egy „hasznos beruházást" eszközölt. A vámsorompók kezelői részére ugynevezett kutató rudakat vásárolt, amelyeknek hosszusága két méter. A rudak végén vashegy van. A különös szerszámokra azért volt szükség, hogy a Debrecenbe bejövő szénás, szalmás szekereket könnyen át lehessen vizsgálni. Gyakran megtörtént ugyanis, hogy a széna alatt boroshordókat csempésztek be a városba és egyéb fogyasztási adó köteles tárgyakat is rejtve hoztak be. — A sorompóőrök ilyetén módon felszerelése hozzátartozik ahoz az akcióhoz, amelyet hivatalosan a fogyasztási adók hatékonyabb kimunkálásának neveznek.

— **Kétszáz tojást elloptak egy piaci árustól.** Tokaji János 73 éves debreceni piaci árusnak a Rákóczi-utca 5. szám alatti házban volt tojásüzlete. A mult nap ismeretlen tettes feltörte a pincehelyiséget és onnan mintegy kétszáz darab tojást ellopott és ezzel érzékenyen megkárositotta a szegény sorban élő öreg embert. Tokaji sirva tett panaszt a rendőrségen a lopás miatt s elmondotta, hogy most már mehet akár koldulni is, mert nem tudja kiheverni azt a veszteséget, amit a kétszáz tojás ellopásával a tolvaj okozott neki. A rendőrségen megindult a nyomozás a tolvaj kézrekeritésére.

az Arany Bika disztermében

— **Mentők müködése a mult hónapban.** Az elmult hónapban a következő mentési esetek fordultak elő: Sebészi bántalmak 78, belsőbajok 36, egyéb bajok 7, szállitások 284, mozgóőrség 143, vaklárma és téves jelentés 1, összesen: 549. — Az esetek közül 16 öngyilkosság gordult elő. Az öngyilkosságok módja: szudás-metszés 3, akasztás 2, mérgezés 10 és egy gázmérgezés. Segitség nyujtással kapcsolatban 62, hatóságok megkeresésére 12, hivatalok kérésére 26, magánfelek kérelmére 169, elmebeteg szállitás 15. Összesen 284 szállitás volt. — Első segélyben részesült 73 férfi, 43 nő és 5 gyermek. Összesen 121 esetben. — Az esetek és szállitások közül az elmult hónap folyamán 354 nappali és 51 éjjeli, 121 belterületi és 284 külterületi eset volt. A mentőkocsik által befutott ut 1039 km. A mentőautó által befutott ut 1540 km. volt.

— **Fülvédők,** érmelegitők, télikeztyük feltünően olcsó árakon **Kulcsár Imre és Fiai** egyenruházati cikkek raktárában.

— **Felakasztotta magát egy nádudvari asszony.** Kiss Istvánné született Biró Juliánna 55 éves nádudvari asszony január 15-én délután, amig a hozzátartozói nem voltak otthon, felakasztotta magát a lakása mestergerendájára. Mire észrevették tettét, a szerencsétlen asszony már halott volt. Mint a nyomozás megállapitotta, tettét gyógyithatatlan betegsége miatt követte el. A debreceni kiralyi ügyészség a temetési engedélyt megadta, minthogy büntény nem forog fenn.

Az „Aranykoporsó" nagysikere a könyvpiacon

Marschalkó Lajos „Aranykoporsó" cimü regénye a budapesti és debreceni könyvpiacon rendkivüli sikert aratott. A fővárosi és debreceni sajtó a legkedvezőbb kritikákkal emlékezett meg erről a regényről, amely a sajtóvélemények szerint is a szezon egyik legérdekesebb olvasmánya.

Egyedül Debrecenben több százan szerezték meg a lebilincselő érdekességü regényt, amelynek terjesztése még mindig folyik. Az izléses kiállitásu, finom papiron készült könyv ára mindössze 1 pengő 60 fillér. A regény kapható a kiadóhivatalban és a könyvkereskedésekben is.

— **Dr. Uzonyi Barna kitüntetése.** Dr. Uzonyi Barna vármegyei másodfőjegyzőt és tb. főjegyzőt a magyar királyi földmivelésügyi miniszter a legeltetési társulatok alakitása körül kifejtett rendkivül eredményes tevékenységéért kitüntető elismerésben részesitette. A kiváló vármegyei főtisztviselő a gazdasági szempontból nagyjelentőségü társulatok szervezése és alakitása terén igen nagy munkát gvégzett, mely páratlan ügybuzgóságának és szakértő tudásának az eredménye.

— **Megszüntették a városi homokbányát.** A takarékossági bizottság határozatához képest a városi homokbányában a homok magáncélra való árusitását beszüntették. A bányából ezentul csakis városi intézményeknek, vagy városi épitkezésekhez adnak homokot.

— **Istentiszteletek a baptista imaházban.** A Szappanos utca 23. alatt levő imaházban vasárnap délelőtt 9—10-ig imaóra, 10—11-ig bibliamagyarázat. — Délután 6—7-ig prédikáció, fél 8—9-ig vallásosestély, vegyes kar és zeneszámokkal.

Polónyi Elemér
közreműködésével.
Jegyek a Bika Hallban.

— **A Szülők Iskolája** január 17-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a Mozdonyvezetők Otthonában előadást tart. Ez alkalommal dr. Balogh Béla törvényszéki tanácselnök „A törvénytelen gyermekről" tart igen érdekes és hasznos ismereteket nyujtó előadást. Beléptidij nincs. Az előadás után szórakoztató számokról gondoskodás történt.

— **A Mácsai Dalkör nyilvános főpróbája** Január 19-én kedden este gélnyolc órakor a Kollégium II. e. énekterméhen a Mácsai Dalkör nyilvános főpróbát tart a következő müsorral: 1. Mendelsohn—Mácsai: Hála ének. — Énekli a Dalkör. 2. Konferál ifj. Püspök Sándor a Dalkör tagja. 3. Felolvasást tart dr. Nagy Sándor ref. főgimn. vallástanár. 4. Zongorán játszik Szabó Emil zongoramüvész, a dalkör karnagya. 5. Demény: Térj meg bujdosásidból; Serge Jaroff: Ej nekem... Énekli a Dalkör. 6. Magyar dalok. Énekli Szabó István a dalkör tagja, zongorán kisér Szabó Emil, a dalkör karnagya. 7. Dr. Horváth: Álmodtam szépet; Kacsóh—Horváth: Késő ősz van. Énekli a Dalkör. 8. Petőfi Sándor: A rab. Szavalja Günther Dezső, a dalkör tagja. 9. Baja—P. Nagy Zoltán: Szerenád. Énekli a Dalkör. A főpróbára beléptidij nincs.

Pajtásom

pajtásom,
poéta pajtásom,
nlnesen a világban
nékem maradásom,
Ez a bitang élet
folyton marja szívem,
tenger bánatomat
roskadozva viszem,
Roskadozva viszem.

Elhagyott mindenki,
szeretőm, jó anyám,
hol rámesteledik
ott van az én tanyám.
Ott is már a varjak
kárognak felettem,
fagyos téli éjjel
de sokat szenvedtem,
de sokat szenvedtem.

De ha borba öntöm
lelkem nagy fájdalmát,
elsuhan a bánat,
elveszi hatalmát.
Ezt se érti senki,
ézert is megrónak,
olyan a sorsom, mint
egy útonállónak,
egy útonállónak.

De ha már sehogysem
nyughatom meg mégsem,
forró dalba öntöm
fájó szenvedésem.
Odaadtam mindenem,
más egyebem nincsen,
az én életemet
megverte az Isten,
megverte az Isten.

Kordás Ferenc.

—

— **A Katholikus Otthon** kebelében müködő Szeretet-asztaltársaság rendes közgyülését január 31-én, vasárnap délután 5 órakor tartja meg. A tagok pontos megjelenését kéri az elnökség.

— **Vitaest a KIE-ben.** Ma este 7 órai kezdettel a KIE Piac utca 7. szám alatti nagytermében vitaest keretében ld. Soós Béla református leánygimnáziumi tanár fog a barátságról előadást tartani. Teajegy, vagy belépti dij nincs.

— **Uj iparosok és kereskedők.** — A mult héten az elsőfoku ipar atóság a következőket vette fel lajstromába: Kiss Testvérek bőrgyár rt. cipő, csizma és bakkancs gyártás, Bodó Rozália bazár, rőfös és rövidáru, cukorka kereskedés, Szász Károly cipész, Blau Mór órás Szatmári Ferenc villanyszerelő, Horváth László mészáros, Medgyaszai Zsigmond zöldség, főzelék és gyümölcskereskedő, Dávid Mihály és Dávid Albert textiáru nagykereskedés, özv. Vedres Lajosné káposzta és ugorka kereskedés, Szabó Imre cipész, Schwarcz József kész férfiruha és fiuruha és szövet kereskedés, Fohn Jenő bazár, bőrdiszmü és rövidáru nagykereskedés, Szabó József cipész, Jancsó Kálmánné zsibárus, Grósz Amália füzer kereskedés, Asztalos Endre tüzifa kereskedés, Lukács Andor füszer kereskedés, özv. Cseresznyés Antalné korcsmáros, Kovács Ilona fehérnemükészitő, Szabó Gyula mézeskalács kereskedő, Vámos Pál cipész, Fleischer Mórné, szőrmearu kereskdő, Stetter Kálmánné szatócs, Veress János korcsmáros, Somogyi Kálmán fuvaros, Farkas Ernő szatócs, Klein Salamon fuvaros, Varga Ferencné szatócs, Neumann Mór és társa uridivat kereskedő, Glück Sándor cipő és divatáru kereskedő, Winternitz Béla papirzacskó kereskedő, Beke Zoltán sokszorositó, Bóta József fuvaros, Józsa Sándorné tojás kereskedő, Vecsey László fogmüves, Forgó Sándor szatócs, Grünwald Béla rőfös és rövidáru kereskedő, Szilágyi Mihály tejárus, Sáfár József sütő, Frenkel Anna szatócs, Ábrányi József pintér és Szabó Lajos cipész. — A mult héten tehát összesen 42-vel szaporodott a iparosok és kereskedők száma Debrecenben.

— *Lipinskaja Debrecenben.* Sajnos, csak egyetlen estén át lép fel a kiváló dizőz, aki világvárosi sikerei után most Budapesten ejti napról-napra lázba a magyar közönséget. Az Arany Bika nagyterme bizonnyal zsufolásig telik meg erre az alkalomra. A müsorból annyit árulunk csak el, hogy Lipinskaja nemcsak orosz, francia, német dalokat, hanem magyar sanzont is énekel. Lipinskajanak ez az egyetlen vidéki fellépése, mely után amerikai turnéra indul. Jegyeket valószinüleg csak az kaphat a debreceni estére, aki elővételben váltja meg azokat. A Bika-hallban árusitják mérsékelt áron a szenzációszámba menő est jegyeit. Az estén Polónyi Elemér zongoramüvész is közremüködik. Telefoni rendelések 10—92.

— **A tüzrendészet statisztikája a mult hónapban.** A tüzrendészeti hatóság az elmult hónap folyamán egy benzinkutnak és két darab motorkerékpár elhelyezésére készült szin — használatba vételét engedélyezte. — A tüzrendészeti bizottság megvizsgált 1 benzinkutat, 2 motorkerékpár elhelyezésére épült szint és egy benzintárolótelepen létesitett 2 drb póttartályt. A tüzrendészeti bizottság az elmult hónap folyamán 1 esetben tartott tüzvizsgálatot. — A város területén az elmult hónapban 1 kéménytüz, 1 istálló-égés, összesen két tüzeset volt. A tüzkárok összege kb. 500 pengő, a mely biztositás révén nagyrészt megtérül. — Emberi életben a tüzesetből kifolyólag kár nem történt. Az istálló-égés alkalmával azonban 3 ló még a tüzoltóság kiérkezte előtt bentégett.

— **Kihágási statisztika a városnál.** A városi kihágási birósághoz az elmult hónap folyamán 1223 uj feljelentés érkezett, melyek megoszlása a következő: Állategészségügyi kihágás 126, erdei falopás és tilos legeltetés 202, ipari kihágás 51, közegészségügyi kihágás 295, ebtartási szab. rendeletbe ütköző kihágás 1, épitésrendőri kihágás 5, ipariskolai mulasztás 33, iskolai mulasztás 91, mezőgazdasági terményhamisitás 32, mértékhitelesités elmulasztása 71, utrendőri kihágás 1, merőrendőri kihágás 62, piac- és vásárrendészeti kihágás 33, vámfizetés elmulasztása 220. — A városi kihágási birók az elmult hó folyamán 1004 esetben hoztak itéletet, 53 esetben azonban jogorvoslatal éltek az itélet ellen. — A kihágási birók az elmult hó folyamán 118 megszüntető és felmentő itéletet, 154 itéletet hoztak, 850 büntető parancsot adtak ki és 951 itélet emelkedett jogerőre. — Kihágás miatt feljelentés érkezett az elmult hónapban 1057 férfi és 178 nő ellen.

— **Záró-ősgyülés az ispotályi templomban.** Ma délután 5 órakor tartja az ispotályi egyházrész az ispotályi templomban harmadik és ezzel befejező ősgyülését ünnepélyes istentisztelet keretében. Az ősgyülés jelentőségét emeli, hogy a délelőtti istentiszteleten az Igét dr. Baltazár Dezső püspök fogja hirdetni, aki mindenkor élénk figyelemmel kisérte az egyházrészek munkálkodását. A délután öt órakor tartandó ősgyülésen Papp Imre lelkész prédikál és Molnár Ferenc egyházrészi vezető-lelkész az egyházrész jövőjéről és célkitüzéséről fog megemlékezni

— **B. Vattay Margit** táncintézetében f. hó 24-én és február hó 2-án középiskolai és egyetemi tánctanfolyamok kezdődnek. Vasárnap 8—12 össztánc. Kossuth 11

— **Pezsgő kapható** Török Gábor okl. mérnöknél, Sesztina-utca 4. sz. alatt a kisállomás mellett. Tokaji borból gyártott fehér és egri borból gyártott sötétvörös pezsgő forgalmi adóval együtt üvegenként három pengőért.

— **A Debreceni és Hajduvármegyei Kertészeti Egylet** igazgató választmánya január 24-én délelőtt 10 órakor tartja gyülését a Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara tanácstermében Debrecen, Hunyadi u. 5.

ANYAKÖNYVI HIREK.

Házasságok: Balogh Lajos egyetemi altiszt Balogh Margittal. Tóth János kereskedősegéd Kiss Katalinnal, Csellár István kereskedősegéd Jánki Katalinnal. Kiss János gazdálkodó Rózsa Juliannával. Fekete István timársegéd Kádár Eszterrel. Kovács János OTI altiszt Lukács Juliannával. Tordai László sofőr Miklósi Erzsébettel. Kubinyi Gyula gépész Rozbora Alojziával. Nagy József szücssegéd Papp Annával. Kis József bérkocsi tulajdonos Nagy Ezterrel.

Születések: Gombáni Gábor leány: Margit, Leiter Fülöp fm. leány: Zsuzsa, Mencsik Sándor fm. leány: Eszter, Szőke Károly villamos kalauz leány: Ilona, Szabó József kocsis leány: Julia, Dézsi András gazdálkodó leány: Ilona, Kozma István fm. fiu: László, Tompa János áll. rendőr leány: Julia, Wasberger Samu kereskedősegéd fiu: Géza, Fekete János fm. leány: Anna, Nagy János fuvaros fiu: Bálint és 7 törvénytelen ujszülött.

Halálozások: Szarka Ferenc ref. 62 éves, Bercsényi u. 9, Zékány György g. kath. 35 éves, Érpatak, Csuka Miklósné Pap Julia ref. 39 éves Sáránd, Hanzel Mihályné Hancsák Erzsébet g. kath. 28 éves Nyirbogát, Szabó Róza ref. 24 éves József kir. herceg utca 50, Gaál István r. kath. 78 éves Rakovszki utca 12, Jakab Károly r. kath. 74 éves Kossuth u. 55. szám.

—

— **Vallásos estély a Kistemplomban.** Ma, vasárnap délután 5 órakor, a Kistemplomban tartandó vallásos estélynek az kölcsönöz soronkivüli jelentőséget, hogy annak ünneni szónoka Bakó László szegedi református lelkész lesz. Az országos nevü kitünő lelkipásztor szolgálata iránt városszerte őszinte nagy érdeklődés nyilvánul meg. A vallásos estély sorrendje a következő: 1. Fennálló ének: 1. dicséret Terólad zeng.) 2. Főének LXII. zsoltár 1—2. vers (Az én lelkem szép csendesen). 3. Bibliát olvas és előimát mond Uray Sándor lelkész. 4. Közének: 32. dicséret (Megáll az Istennek igéje). 5. Ünnepi beszédet tart Bakó László szegedi ref. lelkész. 6. dr. Versényi György és Lévay József hegedü és cselló duettje. 7. Szaval Wallner Ödön. 8. Bezáró Ima. 9. Bezáró ének: LXII. Zsoltár 3. verse (Az Isten én idvességem). Adakozás az **épitendő szegedi uj. ref. templom javára.**

— **Az Egységespártkör fiatalsága** vasárnap délutáni összejövetelét ma délután 5 órai kezdettel az **Arany Bika kistermében tartja.** Az összejöveteleket most vasárnaptól kezdve mindég az Arany Bika kistermében tartják délután 5 órától este 9 óráig. Igazolványok a pártkör irodájában a hivatalos órák alatt (d. e. 9—1-ig és d. u. 5—6-ig) átvehetők.

— **Borzalmas családi dráma Amerikában.** Newyorkból jelentik, hogy Miamiban Lidia Karanova, hires operetténekesnő idegrohamában a szálló 20. emeletéről levetette magát és azonnal szörnyethalt. Amikor férje hazajött és értesült a borzalmas eseményről, előkapta revolverét és fejbelőtte magát.

— **Iparosszakosztályi ülések.** A debreceni Ipartestület kebelébe tartozó kőmivesiparosok szakosztálya január 17-én, vasárnap délelőtt 9 órakor az ipartestület kis tanácstermében tisztujitó ülést tart. Tárgy: egy elöljárósági rendes tag jelölése, illetve szakosztályi elnök választása és egy elöljárósági póttag jelölése. Az ácsmesterek szakosztálya január 19-én, kedden este hat órakor az ipartestület helyiségében tisztujitó ülést tart. Tárgy: egy elöljárósági rendes tag jelölése, illetve szakosztályi elnök választása és egy elöljárósági póttag jelölése. A kelmefestő, vegytisztitó és fehérnemütisztitó szakosztály január 19-én, kedden este hét órakor az ipartestületben szakosztályi, illetve tisztujitó rendes ülést tart. Tárgy: egy elöljárósági rendes tag jelölése, illetve szakosztályi elnök választása, egy elöljárósági póttag jelölése és forgalmi adóügy.

Lapunkat támogatja, ha hirdetőinknél vásárol.

SPORT

Magyar futball csapatok tura győzelmei külföldön

Lincse, január 16.

Az Ujpest németországi turájának második állomásán, Lipcsében ma 3:1 (0:1) arányban győzött a Spielvereinigung (Leipzig) ellen. A mérkőzést nagyszámu közönség nézte végig. Az első 25. percben gyors és változó játék alakult ki. Az Ujpest az I. félidőben még nem talált magára és igy a 20. percben Neugebauer védhetetlen lövéssel a lipcsei csapat vezetését megszerezte. A kiegyenlitő gólt csak a második félidő 10. percében esett P. Szabó által. Ezután a magyar csapat nagy fölénybe került és Avar megszerezte a vezetést. Kevéssel a játék befejezése előtt P. Szabó szép beadását Avar fejelte a hálóba. Az Ujpest nem játszotta ki szokott formáját, mert a vasárnapi nehezebb mérkőzésre tartogatta erejét.

Páris, január 16.

A III. kerületi FC és Sabária kombinált csapata ma a Páris közelében levő St. Quenban, a párisi Red Star és a Club Francais nevü kombinált csapattal mérkőzött. A magyar kombinált 5:1 (4:0) arányban győzött. A csapat legjobbjai Biró, Lutz, Opata és Belkó.

HIRDETMÉNY

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur a lótenyésztés fejlesztése céljából a Debrecen sz. kir. város területén levő összes lovaknak — nemre való tekintet nélkül történő — összeirását rendelte el. Az összeirás külön erre a célra szolgáló „Lóbejelentőlap Haszonállatvizsgálati igazolvány" nyomtatvány ürlap felhasználásával történik olymódon, hogy a nyomtatvány ürlapokat a lótulajdonosok az 1932. évi január hó 1.-i állapotnak megfelelően maguk töltik ki.

A lóbejelentésre szolgáló levelezőlapok a jelen hirdetmény megjeenése napjától kezdődőleg a városi elsőfoku közigazgatási hatóság (Kossuth-u. 20. sz.) földszint 46. sz. hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt dijtalanul vehetők át. Minden lótulajdonos annyi bejelentőlapot igényelhet, ahány lova van. A bejelentőlapnak mindkét részét és pedig ugy a „Lóbejelntőlap", mint a ‚Haszonállatvizsgálati igazolvány' részt a lótulajdonos nevének, lakásának, a ló nevének, korának, szinének, nemének és egyéb ismertető jeleinek pontos bejegyzésével, minden egyes lóra, illetőleg csikóra vonatkozóan külön-külön kitölti és az igy kitöltött levelezőlapokat legkésőbb f. évi január hó 20-ig postára adja. A bejelentő levelezőlapok dijátalányozva vannak s igy azokra postabélyeget ragasztani nem kell. A lótulajdonosok a tavaszi haszonállatvizsgálat befejezése után, a bejelentőlapnak a „Haszonállatvizsgálati igazolvány" részét ugyancsak posta utján fogják visszakapni, s ezt a „Haszonállatvizsgálati igazolványt" minden lótulajdonos az 1932. évben megtartandó haszonállatvizsgálatig köteles megőrizni. Debrecen, 1932 január 6. **Dr. Vásáry István, polgármester.**

Huszonyolcezer pengővel kevesebb bevétele volt az idén a színháznak, mint a mult szezon januárjáig

Társulati ülés a Csokonai szinházban

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A Csokonai-szinház válságos anyagi helyzete a legsulyosabban a társulat tagjait érinti, akik a bevételek elmaradása miatt a legkilátástalanabb jövőnek néznek elébe. A szinház müvésztagjai és karszemélyzete ebből kifolyólag öttagu bizottságot alakitottak s ezt megbizták azzal, hogy vizsgálja meg a Csokonai-szinház anyagi helyzetét. A bizottság, melynek tagjai Thuróczy Gyula, Kormos Ferenc, Cselle Lajos, Márkus Lajos és Svéd Sándor, a direktorral egyetértésben megejtették a vizsgálatot. A bizottság megállapitotta, hogy az idei szinházi szezon első négy hónapja a tavalyi évad hasonló időszakával szemben huszonnyolcezernyolcszáz pengővel kevesebb bevételt eredményezett.

A szinház rentabilitásához, — vagyis dologi kiadásainak fedezéséhez napi 670—680 pengő bevételre volna szükség, ezzel szemben a szinház látogatottsága olyan gyenge, hogy nemcsak a dologi kiadásokat, hanem a legszükségesebb készkiadásokat sem lehet a bevételből fedezni.

Az ötös bizottság vizsgálatának eredményéről jelentést terjesztett be a szombaton délelőtt 9 órakor összeült társulati ülésnek, amelyen több hozzászólás után elhatározták, hogy mivel ismételten előadódott az a helyzet, hogy közönséghiány miatt nem tudta a szinház előadásait megtartani, — küldöttséggel járulnak a polgármesterhez és a város segitségét kérik. A küldöttség még szombaton délben megalakult és Vásáry István polgármester délután fél 2 órakor fogadta. A küldöttség szónoka előadta a panaszokat, mire a polgármester kijelentette, hogy szivén hordja a Csokonai-szinház ügyét, a város azonban jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy pénzbeli segitséget nyujthasson. Mindenesetre keresni fogja a helyzet orvoslásának módját.

A társulati ülés egyhanguan elhatározta, hogy a szinház tagjai a nehéz anyagi viszonyok ellenére is fokozott lelkesedéssel arra törekszenek, hogy még nagyobb munkával igyekeznek az igazgató törekvéseit támogatni s azonnal elhatározta, hogy szombat délutánonként is előadásokat fog tartani.

—

SZINHÁZI MÜSOR:

Január 17-én, vasárnap d. u. 3 órakor vas. délutáni bérlet, mindenki számára félhelyárakkal: **A torockói menyasszony.** D. u. fél 6 órakor, mindenki számára félhelyárakkal: **Lamberthier ur,** szinjáték. Este 8 órakor: **Jim és Jill.** operett.

Január 18-án, hétfőn este 8 órakor premier és A (17) bérletben: **A hálás kis nő,** vigjáték bemutató.

Január 19-én, kedden este 8 órakor mindenki számára félhelyárakkal, szigoruan csak felnőtteknek: Meddig fogsz szeretni, vigjáték.

Január 20-án, szerdán délután 3 órakor. Ifjusági előadás: **Jim és Jill** operett, **este 8 órakor** B. (17) bérletben **A hálás kis nő** vigjáték.

Január 21-én, csütörtökön délután 3 órakor. Zóna előadás! **Jim és Jill** operett, este a „Maya" operett nagyarányu elökészülete miatt **nincs előadás.**

Január 22-én, pénteken este 8 órakor. Operett bemutató! „Maya" Premier bérlet!

Csokonai szinház.

MA

vasárnap 3 előadás!

D. u. 3 órakor

mindenki számára félhelyárakkal

Kardoss Géza fellépésével

Torockói menyasszony

(vigjáték.

D. u. fél 6 órakor

mindenki számára félhelyárakkal

Lemberthier úr

szinmü.

Könyves Tóth Erzsi és Kemény László

szenzációs müvészi prodakciója

este 8 órakor

Jim és Jill

operett.

Halló! Figyelem!

Hétfőn

vigjáték bemutató.

Az Andrássy uti szinház szenzációs sikerü előadása:

A hálás kis nő

(Bus Fekete László darabja.)

Főszereplők: Halassy Mariska, Jurik Ica, Fáskerthy Mária, Kemény L. és Cselle L.

— **Szabályozták a vas-tapsot.** A szinházi vasfüggöny kinyitását eddig roppant körülményes rendeletek szabályozták. Hiába zúgott a néző-tér és tombolt a karzat, a primadonna csak akkor jelenhetett meg a vasfüggöny előtt, ha az ügyeltes tüzoltótiszt és rendőrtiszt együttesen engedélyt adtak a vasfüggöny kinyitására. A városnál most végre racionalizálták a vas-tapsot. Elrendelték, hogy a vasfüggönyt — minden különösebb szertartás nélkül — a rendező kérésére a tüzoltó is kinyithatja. Most már tehát nem hiányzik semmi, — csak legyen közönség, aki tapsoljon.

Egyetemi korcsolyázó-verseny

A DEAC télisport szaokszlálya január 23-án délután fél 3 órai kezdettel a Csolnakázó-tavi jégpályán rendezi meg az 1931—32. tanévi egyetemi gyors- és mükorcsolyázó bajnoki versenyét.

Gyorskorcsolyázásban versenyszámok: 1. 500 m-es gyorskorcsolyázás. 2. 1500 m-es gyorskorcsolyázás.

Mükorcsolyázásban előirt gyakorlatok.

Minden versenyszám győztese „az egyetem 1931—32. tanév korcsolyázó bajnoka" cimet s vésett aranyozott érmet. — II. aranyozott, — III. ezüstözött, — IV. bronzérmet nyer. A második dij legalább 3, — a III. dij 5, — a IV. dij 6 induló esetén adatik ki, — mig 8-nál több induló esetén további helyezettek is dijaztatnak. — Nevezési dij nincs, nevezni a helyszinen is lehet

Jövő vasárnap jégünnepély lesz a csolnakázó-tavi jégpályán

A debreceni cserkészkerület amióta átvette a csolnakázótó bérletét, nemcsak nyári vizéletet teremtett, de megváltoztatja az egész téli életet Debrecenben. A téli sportot kedvelők a legnagyobb örömmel fogadhatják azt a hirt, hogy jövő vasárnap a csolnakázótavi jégpályán nagyszabásu jégünnepélyt rendeznek.

Olyan fényes és széleskörü lesz ez az ünnepély, amilyen még soha nem volt Debrecenben. Ennek ugyan az lehetett az oka, hogy még soha sem volt olyan kitünő jégpályája a városnak, mint a csolnakázótavi, amióta a cserkészek kezelik.

Jellemzésére annak, hogy milyen nagyszerü jégünnepélyt rendeznek, közöljük, hogy reggeltől estig változatos programot adnak. Egyik élvezet és látványosság a másikat váltja és mindent bekoronáz majd az a remek tüzijáték, amelyet este rendeznek. A programpontok között szerepelnek gyorskorcsolyaverseny, stafétafutás, mükorcsolyázás, bemutatják a jéghocky mérgőzést, amit szintén soha nem láttak még e debreceniek.

Amint a sötétség beáll, nagyszabásu farsangi jégünnepély kezdődik **ragyogóan szép tüzijátékkal,** lámpionok százait gyujtják fel és ezek alatt a gacagtató jelmezekbe öltözött közönség vigkorcsolyázása folyik le. Elsőrangu zenéről gondoskodnak. Az uj melegedő épületben kitünő büffé lesz.

A versenyen bárki résztvehet. Részletesebb müsort és programszámogat a lap sportrovatában fog közölni.

Hirdessen
a Debreceni Ujságban

Vigszinházban	Mozik müsora	vas. d. e. 11 órakor Zónaelőadás
Január 17—18.	Vasárnap	Hétfő:
Hétk. 5—7—9. **VIGSZINHÁZ** 5—7—9 óra	A borneói Maharadzsa Rose Hobart és Charles Pikford főszereplésével.	**A borneói maharadzsa, hangos film, Hobbárt és Charles P.**
Hétk. 7—9 óra **URANIA** vas. 5—7—9 óra	Asszonyszeliditő Filmszkecs, Tolnai Andor, D. Arigó Kornél.	**Asszonyszeliditő, film szkecs Tolnai, D'Arigó Kornél főszerepl.**
APOLLÓ háromn. 5, háromn. 7 és háromnegyed 9.	Az óceán vártanui Erna Morenanával. Hétfőn szünet.	Szünet.

KÖZGAZDASÁG

Lanyha volt a terménytőzsde

Az árutőzsdén ugy a készáruvásáron, mint a határidőpiacon lanyhább volt az irányzat. A készruvásáron alig volt vételked a buza iránt, de az ára változatlan maradt. A rozs, zab és tengeri 10—15 fillérrel olcsóbbodott, ellenben a határidőpiacon a buzánál is voltak 17—20 filléres árcsökkenések. A rozs 32, a májusi tengeri 33 fillérrel olcsóbbodott. A Ismételtelten voltak ugyanis hirek arról, hogy vámmentesen jön be a kukorica, amely ellenében sertést exportálnak. A Svájcba való állatexport lehetőségéről is jobb hirek voltak ezzel kapcsolatban.

A lisztárak nem változtak.

A buzazáloglevelek átszámitási kulcsa

Budapest, január 16.

A Pénzintézeti Központ közli, hogy a buzazáloglevelekben folyósitott és buzaértékre szóló kölcsönök törlesztési részleteinek befizetésekor és a buzazáloglevelek kamatszelvényeinek beváltásakor februárra átszámitási kulcs gyanánt egy mázsa buza fejében 12.49 aranypengőt kell alkalmazni.

A gazdák traktor adósságának leszállitását sürgetik a szentesiek.

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

A szentesi polgári párt átiratot intézett Debrecen város polgármesteréhez és kérte, hogy Debrecen is csatlakozzék a párt által megindított akcióhoz, amely arra irányul, hogy azoknak a gazdáknak, akik az utolsó években traktort vásároltak, az adósságait a buza árcsökkenésének arányában szállitsák le. A város tudomásul vette a párt átiratát, de nem hajlandó ilyen értelemben felterjesztést intézni a kormányhoz.

Debreceni terményárak

Buza 1000—1050 bolettával, rozs 1080—1100 bolettával, árpa 1400—1600, tengeri 1280—1300 lucerna 920—1070, széna 650—800, bükköny 700, alomszalma 130—160, ágyszalma 200, cukorrépa 270—300, takarmányrépa 200, fehér burgonya 560—700 rózsa burgonya 750—1100.

Debreceni állatvásár.

A szombati sertésvásárban a kövérpiacon háromszáz darab volt a felhajtás, a vásár irányzata élénk, a kereslet a magánosok részéről különösen nagy volt. Árak a következők: Jóminőségü sertés ára élősulyban kilogrammonként 80—88 fillér, kivételesen 94 fillér. Közepes 75 fillértől, silány 60 fillértől. A soványpiacon 500 darab volt a felhajtás. Hizónak való öreg sertés ára élősulyban 70—75 fillér, süldő ára 90—95 fillér élősulyban kilogrammonként.

A Kertészeti Egylet előadásai

A Debreceni és Hajduvármegyei Kertészeti Egylet ismeretterjesztő kertészeti előadásainak során január 20-án, szerdán délután 4 órakor Debrecenben a városháza közgyülési termében tagjai részére előadást tart. Az előadást nem tagok is díjmentesen meghallgathatják. Előadást tartanak: Czapáry Bertalan, az egyesület ügyvezető igazgatója és Pohl Ferenc m. kir. gazdasági tanácsos, az egylet alelnöke. A további előadások idejét a hallgatósággal egyetértően fogják megálapitani.

METEOR MOZI MÜSORA:

Vasárnap: **„Sherlock Holmes visszatérése"**, detektivtörténet 7 felvonásban, Clive Brook főszereplésével. — Megelőzi: **„Duhajkisasszony"**, kalandortörténet 7 felvonásban. Főszerepben: Clara Bow. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órakor. Csak d. u. 3 órakor félhelyárakkal!

RÁDIÓ

Vasárnapi rádió müsor:
— Január 17. —

9.00: Hirek, kozmetika. — 10.00: Református istentiszelet a Kálvin-téri templomból, Prédikál dr Ravasz László püspök. — 11.00: Egyházi népének és szentbeszéd a Jézus Szive templomból. Szentbeszédet mond P. Csávossy Elemér S. J. — Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. — Majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel Berg Ottó. Közreműködik: Königs Annie. 1. Mozart: Figaró házassága, nyitány. 2. Mozart: a) Figaró házassága, áriódária, b) Varázsfuvola. (Pamina áriája). 3. Mozart: Éji zene, 4. Rossini A szevillai borbély, (Rosina áriája). 6. Beethoven: Prometheus, balettzene. — A hangverseny szünetében Liber Endre főpolgármester előadása: A budapesti holduskérdés. — 2.00: Gramofonhangverseny. Híres tenoristák lemezei. 3.00: Somfay János kisérletügyi főadjunktus: A sörárpatermesztés — 3.30: Az iskolánkivüli népmüvelés rádió előadása. (Rádió Szabad Egyetem). 1. Siklós Albert, a Zeneművészeti Főiskola tanárának előadása: Az énekkarok betanitása. A példákat bemutatja a Budai Dalárda Ádám Jenő vezényletével. 2. Gabányi János ny. tábornok előadása: Az 1848—49-iki szabadságharc és Görgey Artur. 4.15: Zenedélután Hubay Jenő budai palotájából. — 5. A Székesfővárosi Zenekar hangversenye a Vigadó nagytermében. Vezényel: Bor Dezső. Közreműködik a Budapesti Korál Kamaratársaság; Damokos László (zongora), Zalánffy Aladár (orgona) és a Ref. Főgimnázium finkara. — 7.15: Történetek Cigányországból. — Irta: Bükky György. Rendező: Gyarmathy Sándor. — Utána körülbelül 9.00: Időjelzés, sport- és ügetőverseny eredmények. — — Majd: Keleti Lili zongora hangversenye. Utána körülbelül 10.00: Magyeri Gyula jazz- és tangó zenekarának hangversenye a Dunapalota szállóból Varsányi Rudolf énekszámaival, 1. Foxtrott. 2. a) Márkus—Márai: Csak egy amire kérem, tangó; b) Irma még, tangó. 3. Melyik hullámhosszon, foxtrott. 4. Szeretnék egyszer kicsit boldog lenni, b) Ne hullasson könnyet, keringő. 5. a) Foxtrott; b) Rumba. 6. Erőss Béla: Utánad nem jön senki. 7. a) Nádor József: Hazudni kell, tangó: b) Malcsiner—Szenes: Majd ha ujra sirni tudsz. 8. Bartos: Nagyság, foxtrott. 9. Slowfox. 10. a) Kálmán—Szenes: Ma önről álmodtam, tangó, b) Vértes—Ilniczky: Minden álom. 11. a) Foxtrott. b) Rumba. 12. Slowfox.

—

Hétfői rádió müsor:

9.15: Gramofonhangverseny. 1. Találkozás Lehárral, egyveleg: Éljen a haza, indúló. 3. R. Berger: Amourose keringő. 4. Szenes: Hová viszi az őszi szél. 5. a) Simongáti lányok; b) Battonyára befutott..., c) Lent a falu végén (Bura Károly észcigányzenekara). 6. Ányos Laci: Szegény vagyok (Fekete Pál). 7. Kárpáth Zoltán: Cserfaerdő (Bodán Margit). 8. Bodrogi Zsiga: Sötét van, nem látok (Bodán Margit). 9. a) Nem kell nekem..., b) Domboh van egy ház..., c) Jogászcsárdás (Bura Károly és cigányzenekara. 10. Balázs—Petőfi: Fa leszek... (Bodán Margit.) 11. Éj uchnyem. 12. A csalogány. 13. Minden ugy lesz ahogy te kivánod, tangó. 14. Nincs cserepes tanyám, slowfox. 15. Egy kis cukrászda, foxtrott. 16. Egyszer van május. 17. Menher: Under your window tonight. foxtrott. 18 Szabó—Gui: Imádom most is a romantikát. 19. Hupfeld: When yuba plays the rumba, foxtrott. 20. Kallós Dezső: Megkérem kegyedet, foxtrott. 21. Rose: Pardon me pretty baby, foxtrott. 22. Zerkovitz Béla: Ilát érdemes volt, foxtrott. 23. Fain: When I take my sugar to tea, foxtrott. 24. Megyeri—Ilnitzky: Bucsuzni fáj, tangó. 26. Erőss Béla: Én mindezen mai tul vagyok. 27. Sally— Nádassy: Ne sirj bolond. 28. Divandüppchen. 12.05: A rádió házikvintettjének hangversenye. — 4.00: Asszonyok tanácsadója. —5.00: Lakatos Gyula és Vincze cigányzenekarának zenéje. — 6.00: Hagyan él és dolgozik Hindenburg. Irta: Vértessi Dezső. Felolvassa Radó Árpád. — 6.20: Magyar operettrészletek. A Berend szalónzenekar hangversenye — 1. Huszka Jenő: Gül Baba, nyitany. 2. Lehár: Egyveleg. 3. Kálmán Imre: Hollandi menyecske, ábránd. 4. a) Kondor: Ne mondd, hogy szertsz: b) Majorossy: Csókprofesszor, nyitány. 7.30: Német nyelvoktatás. 8.30: Mozart emlékest a Budapesti Ének- és Zenekar Egyesület előadásában. Vezényel: Lichtenberg Emil. 1. Bevezető Tartja dr Tóth Aladár. 2. Ave verum corpus motetta vegyeskarra. Előadja az énekkar. 3. Zongoraverseny. 4. Hangversenyária, zenekarikiséretel elő adja B. Sándor Erzsi. 5. Kvintett klarinét- és vonósnégyesre. Előadja Paul Tibor, Sándor Frigyes, Jancsin Ferenc Deutsch Sándor és Scholtz János. 6. Szerenád. Előadja a zenekar. A hegedüszólót játssza Sándor Frigyes. — Utána körülbelül 10.00: Időjelzés, hirek időárásjelentés. — Majd az Ostende kávéház szalón-, jazz- és cigányzenekarának hangversenye Kalmár Pál énekszámaival.

KÖNYVESHÁZ

Parlamenti kistükör

Haeffler István: Országgyülési Almanach-jából

A parlamentről, különösen a képviselőházról, ritkán hallunk vagy olvasunk valami épületes dolgot: csodálatos, hogy az az ideális lelkesedés, miden próbát kiállni kész, néha alóban késhegyig menő elszántság, amely a képviselőház tagjainak összeválogattatását vezérli, milyen rideg közönyösséggé, milyen gunyáradattá válik, mihelyt mélyen tisztelt, szeretett képviselőjelöltjeink az ország tanácsában, mint megválasztott törvényhozók megbizatásukhoz látnak. Az elfogulatlan szemlélő, vagy hallgató, — már amennyiben elfogulatlanság emberi dolgokban lehetséges — eltünődik: hogy lehetett ezeket megválasztaná, milyen szellemi és erkölcsi szinvonalu közönség választotta meg őket, ha olyan kvalifikálatlanok, mint amilyeneknek a választások után megismétlődő népgyülési szónoklatok, hirlapi referádák, bökversek jellemzik őket.

Hol itt a hiba?...

A napokban hagyta el a sajtót Haeffler Istvánnak, a Magyar Távirati Iroda politikai szerkesztőének, a fiatal ujságirógeneráció egyik legkomolyabb és legértékesebb tagjának szerkesztésében készült „Országgyülési Almanach", amely részletesen tájékoztatja a politikai élet iránt érdeklődőket azokról a változásokról, amelyek a legutóbbi képviselőválasztások következtében a parlament összetételében beállottak. — Parlamenti kistükör ez, amelyből bizony, egészen másnak látszik működés közben a törvényhozás két testülete, különösen a képviselőház, mint amilyennek a tárgyilagossággal badilábon álló pártelfogultság, a mindent másként akarás, a mindenáron való szellemeskedés, vagyis inkább gunyolódás prizmája mutatja. Haeffler István könyve nélkülözhetetlen azok számára, akik a parlamenti és politikai élettel bármilyen összeköttetésben állanak és általánosan tájékoztató cikkei a nagyközönséget is érdeklik. Életrajzot és arcképet közöl a képviselőház és a felsőház minden tagjáról és itt derül ki, hogy a mi törvényhozásunk tagjainak igen-igen nagy hányada elsőrangu iskolázottsággal, tanulmányi kvalifikációval rendelkezik. Ami pedig, — akár tetszik a demokráciának, akár nem tetszik — kétségtelenül magasabbrendü kellék az ország gondja viseléséhez, mint az öblös hang, a rugászbajnokság. Behatóan ismerteti az „Országgyülési Almanach" a parlamenti pártok programját, tájékoztat az egyes választókerületek és községek szerint és sok olyan adatot tartalmaz, amely érdekesen világitja meg a magyar politikai élet egy-egy részletjelenségét.

A szép kiállitásu, vászonkötésben megjelent könyv megrendelhető a főbizományosnál: Csáthy Ferenc Egyetemi Könyvkereskedés r. t. Budapest, I., Krisztina körut 133.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 10 szóig hétköznap 50 fillér, vasárnap 70 fillér és egyszerre két reggeli lapban a Debreczeni Ujságban és a Debreceni Független Ujságban jelenik meg.

Levelezés, üzleti hirdetés és minden vastagabb betüvel szedett hirdetés ára ketszeres. Apróhirdetést csak a dij előzetes lefizetése mellett közlünk. Apróhirdetés vidékről postabélyegben is beküldhető. Hirdetési ügyekben felvilágositást a 21—41. telefonon ad a Kiadóhivatal.

Levelezés

Jómegjelenésü,

független, középkoru, keresztény, lehetőleg diplomás ismeretségét keresi szórakozás céljából csinos, intelligens urileány. Választ — lapban jelezve — „Fidelitas" jelígére. 239

Betöltendő állás nőknek

Ügyes

kelim varrólány jelentkezzék, Nyomtató u. 9. 256

Kis leányt

jó magaviseletüt, szorgalmast, mindenesnek felfogadok. Bujdosó u. 26. 229

Szorgalmas,

dolgos szobaleány felvételik. Wiener, Király u. 2. 322

Adler-gépen

járatos gépiró kisasszonyt irodámba felveszek. Dr. Eisler, Miklós utca 1. 361

Nyilttér

Idős Sipos András kijelentem, hogy fiaimért ifj. Sipos Andrásért és Sipos Józsefért, sem gyermekeiért semmiféle felelősséget nem vállalok, részüket kivették, nagykoru családos emberek. Senki sem a fenhatóság, sem az Egyetem nem jogosult rajtam követeléseket, sem tartozást behajtani.

Sipos András
Debrecen, Vargakert, K. Tóth-u. 22.

25042—1931 aü.

HIRDETMÉNY.

Felhivja a városi adóhivatal a város lakosságát, hogy a város határában termett, vagy vidékről a város területére akár tengelyen, akár vasuton, akár posta utján behozott fogyasztási adó köteles cikkeit, — bor, sör, hus és szeszes italokat — a behozataltól számitott 24 óra alatt a városi adóhivatalnál a hivatalos órák alatt bejelenteni el ne mulassza. Közli a városi adóhivatal a város összes lakosságával azt, hogy az összes behozatali utakat fokozott és szigoru ellenőrzés alatt tartja és a bejelentés elmulasztása jövedéki kihágást képez, minek során a mulasztó a be nem jelentett fogyasztási adó köteles cikk után járó fogyasztási adónak a 8-szorosáig terjedő birság összegben elmarasztaltatik. A szállitás a téli hónapokban csak reggel 7 órától este 7 óráig történhetik.

Debrecen, 1932. évi január hó 16.

Városi adóhivatal.

HIRDETMÉNY.

Közhirré teszi a városi adóhivatal, hogy Friedländer Márton debreceni lakostól megváltott és az igényjogosultak között kiosztott mezőgazdasági ingatlanokra vonatkozólag elkészitett és a juttatottak által fizetendő ellenértéket tartalmazó kimutatásokat 1932. január 18. napjától február 1. napjáig a hivatal 2. számu szobájában közszemlére tette ki. A közszemlén fekvő kimuttás, megváltást szenvedő és juttatott által a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető s ellene — ugy a megváltást szenvedett mint a juttatott — a m. kir. pénzügyigazgatósághoz cimzett fellebbezéssel élhet: a közszemlére tétel utolsó napjától számitott 15 nap alatt.

Ezenkivül a kataszteri tisztajövedelemben kifejezésre nem jutó különbözőségek kiegyenlitését s ennek alapján az egyéni kivetések aránytalanságának kiegyenlitését a közszemle utolsó napjától számitott hat hó alatt a m. kir. pénzügyigazgatósághoz intézett kérvényben kérhetik:

a) az összes földhöz juttatottak,
b) ezeknek egyes csoportjai,
c) az összes földhöz juttatottak vagy ezeknek egyes csoportja nevében a választmány,
d) minden egyes földhöz juttatott.

Debrecen, 1932 év január hó 14-én.

Városi adóhivatal.

HIRDETMÉNY

Értesitem a város közönségét, hogy a városrendezési célok előmozditása érdekében a m. kir. pénzügyminiszter ur a rendkivüli ideiglenes házadómentességről szóló 1929 évi XXIX tc. 6. §-ában nyert felhatalmazás alapján a m. kir. belügyminiszter urral egyetértőleg 1931. évi december hó 28-án kelt 157304—1930. VII. a. sz. leiratával megengedte, hogy a Degenfeld-téren a szabályozási vonalra épitendő legalább három emeletes uj házak, — a Déri-térre nyiló homlokzattal épitendő legalább kétemeletes uj házak — amennyiben azok leg később az 1933. év végéig teljesen lakható állapotba helyeztetnek — az 1929. évi 49704. sz. m. kir. pénzügyminiszteri rendelet IV. és V. pontjaiban megállapitott általános feltételek mellett harminc évi rendkivüli ideiglenes házadómentességben részesittessenek. Az ezen területeken felsorolt épületeket, amennyiben a kitüzött határidőn belül emeltetnek, 25 évi községi pótadómentesség illeti meg

Feltétlen
megbizható orthodox házvezetőnő vidékre felvételtik. Füredi, Széchenyi utca 10. 359

Állásnélküli
hölgyek és urak, akik ismeretnéggel rendelkeznek, biztos megélhetést találhatnak. Volt kereskedők előnyben. Jelentkezés Simonffy u. 1-a. I. emelet, Gerő igazgatónál 657

Gyermekekhez
német vagy magyar leányt keresünk. Cim a kiadóban. 340

Betöltendő állás férfiaknak

Házmesternek
fiatal gyermektelen házaspárt lakásért felveszek. Hadházi utca 30-b szám. 225

Részletfizetésre
eladható áruink elhelyezésére és inkasszálására agilis garanciával rendelkező fiatalembert keresünk. „Megélhetés" jelige alatt a kiadóhivatalba. 48

Tanulót
felveszek. Hentesüzlet, Déli sor 13. 343

Fejő
tehenész tejeskocsisnak való fiával konvencióra felvéetik. Valamint fejni tudó kocsis is. Jelentkezés 1 órakor Kossuth utca 28. 240

Ügyes
fiukat asztalostanulónak felveszek, Teleki u. 45. 238

Tisztességes
gyermektelen házaspárt keresek házmesternek. Bővebbet Ajtó u. 26.

Állást kereső nők

Vidékre
ari házhoz, mgaánoshoz vagy gyermekhez ajánlkozom, mindenben segitek. „Intelligens" leány jeligére a kiadóba. 212

Fiatal asszony
szépen mos, vasal, uri házakhoz ajánlkozik. Cime: Fele K.-né, Vigkedvü M.-u. 32. 194

Divatlap szerint
szobak, varrok. Napi 2 pengőért házhoz megyek varrni. Cimem: Kecskés Margit, Böszörményi-ut 20. 320

Mosást
vállalok napi 2.50 P. Iskola utca 4., keresztépület. 346

Állást kereső férfiak

Estélyekre
házakhoz zonográzni ajánlkozik perfekt jazz karmester. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbit. 209

Elvállalok
himzést, azsurozást, — monogramot 16 fill.-től. Bartha Erzsébet, Vigkedvü Mihály-u. 21 sz. 197

Butorozott szoba

Különbejáratu
utcai csinosan butorozott szoba 15-re kiadó. Kigyó 36. 158

Különbejáratu
csinosan butorozott — szoba kiadó. Széchenyi utca 31., első keresztépület. 228

Szépen
butorozott 3 szoba, előszoba, fürdőszobával — február 1-re kiadó Eötvös utca 53. 232

Csinosan
butorozott utcai szoba uraknak kiadó. Kossuth 61., földszint, balra. 87

Butorozott
szoba azonnalra kiadó. Ispotály utca 13. 215-a

Kiadó
buotrozott szoba — Batthyányi utca 5. szám alatt. 213

Utcai
különbejáratu csinosan butorozott szoba kiadó Kigyó 36. 217

Egy
vagy két egybenyiló butorozott utcai szoba kiadó. Attila-tér 6 218

Néhány
50 pengős szoba felszabadult az Arany Bika Otthonban. Felvilágositást p portás ad.

Különbejáratu
utcai butorozot szoba kiadó. Etövös 48. 355

Utcai
butorozott szoba, háló, ebédlő, kapualatti bejárattal kiadó. Burgundia 4. 370

Teljesen
különbejáratu butorozott szoba február 1-re, esetleg teljes ellátással kiadó diáknak vagy hivatalnoknak. Teleki u. 7. 368

Különbejáratu
csinosan butorozott utcai szoba, gürdőszoba használattal, egy-két személy, esetleg házaspár részére kiadó. Püspöki-palota, II. emelet 17. 151A

Butorozott
szép szoba kiadó, esetleg ellátással vagy konyhahasználattal. Huszár utca 13. Széchényi utca végén. 251

Butorozott
utcai szoba központban 2—3 egyénnek kiadó. Hüvelyes 6. 245

Kiadó lakás

Kettő-három
parkettes szoba butorral vagy anélkül, Arany János 20., kiadó. 823

Néhány
50 pengős szoba január 15-re felszabadul a Bika Otthonban. Felvilágositást a portás ad. 34

Villalakás,
6 szobás, modern komfortal május 1-ére kiadó. Értekezhetni Kossuth u. 15. 4455

Néhány
50 pengős szoba felszabadult az Arany Bika Ohonban. Felvilágositást a portás ad. 676

Bethlen 27.
kétszobás lakás, ugyanitt tágas üzlethelyiség azonnal kiadó. 350

Kiadó
két szoba, előszoba és konyha hozzávaló helyiségekkel. Kishegyesi ut 19. 196

Két szoba,
üvegezett veranda, — fürdőszoba, konyha, kamara február 1-től havi 60 P-ért kiadó. Cim a kiadóban. 212

Szuterén
háromszobás lakás február 15-re olcsón kiadó. Egy fürdőkád eladó. — Árpád-tér 47 222

Kiadó
3 szobás modern lakás május 1-ére. Cim a kiadóban. 224

Egy
szoba irodának vagy mühelynek. Két szoba, előszoba irodának vagy garzon lakásnak kiadó. Piac utca 63. 227

Kiadó
egy, esetleg két szoba butorral vagy anélkül februárra. Bethlen 13. 230

Kiadó
három szoba, nagy alkovennel, mellékhelyiségekkel. Darabos utca 22 szám. 226

Két
szoba, nagy előszoba, mellékhelyiségekkel, — egy szoba előszoba, — esetleg együtt is kiadó. Magos utca 13. 235

Szoba,
konyha, kamara Gyár utca 12. alatt. kis mühely sztalosnál kiadó. Érdeklődni: Miklós 18. 366

Négy,
esetleg 6 szobás előkelő legmodernebb lakás erkéllyel, Hungária palota I. emeletén esetleg buorozva azonnal kiadó. Értekezni földszint 1. irodában. 669

Egyszobás,
konyha, speizos lakások kiadók február 1-re. Sertéstartás is megengedve. Erzsébet utca 27. 333

Két-háromszobás
utcai másodemeleti és egy kétszobás udvari földszinti lakás minden mellékhelyiségével, modern parkettes fürdőszobás május elsejére kiadó. Értekezni ugyanott a házfelügyelővel. Simonffy utca 13. alatt. 55

Ujonnan festett
és mázolt 4 szoba, hallos lakás, Rákosi Jenő u. 4. szám alatt azonnalra, vagy május 1-re kiadó. — Értekezhetni: ugyanazon házban, Debreceni Faipari városi butorüzletében. 331

Hatvan u. 1—3.
sz. bérházban 2, 3, 4, 5 és 7 szobás lakások kiadók. Értekezni g. gondnoknál, Kálvin tér 17. sz. 29

Földszinti
ötszobás utcai urilakás kiadó. Aran Jyános 20. 324

Háromszobás
lakás olcsón kiadó azonnalra, Piac 58. Házfelügyelő. 342

Kilencszázöles
Homokkertben gyümölcsfákkal, egészséges lakással kiadó. Megbizott: Szakács, Petőfi-tér 12. 361

Májusra
nagylakások, legnagyobb bolt kiadó. Kisebb irodának, mühelynek azonnal, Csapó 19. 244

Kiadó
szoba, konyha, előszobás lakás speizzal elsejére. Sarok utca 12. 246

Szoba,
konyha kiadó. Gyermekkocsi eladó. Teleki u. 56. 250

Három
esetleg ötszobás fürdőszobás utcai lakás májusra kiadó Szentanna 29. 258

Péterfia utca 16.
szám alatt komfortos emeleti utcai haszobás lakás, ovábbá utcai földszinti ötszobás lakás, ugyszintén udvari négyszobás lakás kiadó. Értekezés dr. Gergely Jenő ügyvédnél Piac ucca 16. szám alatt. 260

Ajánlat

Gallért,
inget tükörfényesre olcsón tisztit Papp Gyula, Szalkai-u. 3. 189

Hölgyeim!
Női hócipő talp, sarok 2,60. Tóth cipőüzem, — Hatvan utca 4 330

Ingeket
gallérokat legszebben, legolcsóbban tisztit budapesti képviselet. — Kossuth utca 15., volt Simonffy utca 7. 4697

Teljestej
házhoz szállitva megrendelhető. Takarmány répát veszek, Varga ucca 25. 348

Ingeket,
gallérokat legszebben legolcsóbban készit budapesti képviselet, Kossuth utca 15., volt Simonffy utca 7. 4647

Rozskenyérkülönlegesség
kilója 30 fillér. Péksütemények naponta kétszer frissen kaphatók a Galamb sütőde ujonnan megnyilt lerakatában. Püspöki-palotában. Zsurkenyér megrendelhető. Uradalmi teljes tej literje 24 fillér. 156.

Halló! Kiárusitás
áron alól minden elfogadható olcsón, valószéggal félárban, mig a készlet tart, Batthyány 16. udvarban. Kapható tiszt gyapju gyönyörü szines, valamint sötétgék fekete kamgarnok, angolos mintáju seviottok férfi ruhákra, felöltőkre, csikos nadrágokra, ugyanottan saját varrodánkban tiszta selyem crepdesinből készült táncruhák divatos fazonokban hihetelen olcsón. Ma egész nap nyitva.

Férfi öltönyök
vegytisztitása és vasalása 4.— P. Weisz, Arany Jáno utca 9. 4492

Eladó
tyuktoll bármily mennyiségben, 10 fillér kilója Ffohener szállodában. 363

Ellát
vagonnyit eadok Nagyerdőnél. Széchenyi utca 6. Hirlapiroda. 367

Kötöttruhát,
korcsolyaszvettert gyapjufonálból készitek mérték szerint bécsi modellek után, Róth divatszalon, Piac 58. 371

Üzlet, mühely, raktár

Széchenyi
u. és Halköz sarkán olcsó bolthelyiség kiadó. Értekezni: Szilágyi kézimunka üzletében. 353

Kossuth-utcán
kisebb üzlet azonnal kiadó. Füszer- és trafiküzletnek alkalmas. Kossuth-u. 8. 4866

Kiadó
hentes-mészáros üzlet Kassai ut 2. Árpádtér 26. 253

Timármühely
berendezés használattal, esetleg más célra is bérbeadó. Felvilágositás Takarékpénztárnál, Piac u. 81. 219

Piac-utcai
üzlethelyiség kiadó. — Értekezhetni Debreceni Első Takarékpénztárnál. A

Kossuth-utca
elején szép, forgalmas 2 üzlethelyiség február 1-re kiadó, Kossuth-utca 8. 65

Irodának
két szobás első emeleti udvari helyiség azonnal kiadó. — Értekezhetni Debreceni Első Takarékpénztárnál. A.

Kossuth-utca
üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni Debreceni Első Takarékpénztárnál. A

Kiadó
a Debreceni Ujság kiadóhivatalának a földszinti helyiségekbe való költözésével a Kossuth utca 3. szám alatt az első emeleten két nagy szobából álló lakás, irodának, üzlethelyiségnek rendkivül alkalmas. Értekezni lehet a Debreceni Első Takarékpénztárnál. 1923 A

Korcsmahelyiség
öt utcára néző téren, gyönyörü lakással együtt kiadó, Ajtó u. 26. 262

Piac utca 51. szám
alatti sarokházban a „Hangya által bérelt üzleti és raktárhelyiségek 1932. évi november hó 1-ére bérbeadók. — Értekezés dr. Gergely Jenő ügyvédnél Piac utca 16. szám alatt. 261

Hatvan u. 1.
sz. bérházban több utcai és udvari üzlethelyiség kiadó. Értekezni g. gondnoknál, Kálvin tér 17 sz. 29

10×6
m. világos helyiség lakás vagy bármi célra kiadó Széchenyi 24. 365

Korcsmahelyiség
öt utcára néző téren, gyönyörü lakással együtt kiadó, Ajtó u. 26.

Jóforgalmu
trafik Budapesten, főutvonalon — elköltözés miatt igényjogosultaknak átadó 8000-ért. — Biztos megélhetést ad. Cim: Budapest, I. ker. Csend utca 1. 221

Oktatás

Világ-Jamboree
Gödöllőn. Debreceni cserkészek tanuljatok angolul, ugyszólván ingyen tanit „Helen Society", Simonffy-u. 11. 4967

Korrepetálást
vállal tanitójelölt, Magoss-tér 1., II. ajtó. 360

Lakás és szoba kereslet

Keresek
azonnalra vagy május 1-re egész udvart lakással a város belterületén. Mester utca 23.

4—6 szobás
komfortos lakást keresek ügyvédi irodának alkalmas helyen, Cim a kiadóban. 337

Májustól
3 szobás modern lakást keresek. Lehet mellékutcában is. Ajánalt „2 személynek" kiadóba. 286

Rádió

Rádió
2+1 lámpás modern hangszóróval olcsón eladó. Böszörményi-ut 20., hátul. 208

Kereslet

Megvételre
keresek komplet Mikszáthot, Jókait, Szilágyi Magyar nemzet történetét és más jobb munkákat. Grünmann antikvárus, Piac utca 69. 1204

Tisztességes
gyermektelen házaspárt kereksek házmesternek. Bővebbet Ajtó u. 26. 1206

Használt,
de jó állapotban levő negyvenkettes mézpergetőgépet keresek megvételre. Debrecen, Poroszlai ut 76. Jancsó. 332

Veszek
keritéshez való használt, de jó drótszövetet. Aczél u. 6. 345

Keresek
megvételre jókarban lévő alig használt sörmérő pultot és pohárszekrényt. Csapó 61. 259

Telket
megvételre keresek jobb helyen előnyös fizetési feltétellel. Cimet további Berzéki műtermem. Piac u. 38. 257

Aranyat,
valegcélulát legmagasabb árban vesz Feldheim ékszerész, Piac 75. 364

Megvételre
keresek komplett Mikszáthot. Jókait, Szilágyi: Magyar nemzet történetét és más jobb munkákat. Grümann antikvárius, Piac utca 69. 1204

200—300
fej nyerskáposztát megvételre keresek. Stiber, Erzsébet 22. 374

Buzaaljat,
repcealjat, köleskeveréket ugy kisebb, mint nagyobb mennyiségben megvételre keresek. Apafi-utca 20. 152 A

Bundát
perzsa vagy sealből, jókarban, magas, erős alakra vennék. Esetleg posztóbundát szőrmebéléssel. — Ugyanott háromnegyedes hegedüt tokkal veszek. — Cim a kiadóban. 318

Könyvterjesztéshez
nagy ismeretséggel rendelkező bevezetett ügynökök kerestetnek. — Nyolc pengő kaució feltétlenül szükséges. Gyakorlat nélküli egyénekkel nem tárgyalunk. Értekezni lehet délután 3—4 óra között Debreceni Ujság szerkesztőségében, József kir. herceg utca 16. sz. A

Elelmiszer, ital

A borárak
emelkedése ellenére is Tóby István ujlétai fajborai literenként még mindig csak 60 fillérért kaphatók Kossuth utca 9., kapu alatt. 182

Eladó állatok

Fajgalambok
helyszüke miatt eladók. Apafi-utca 20. A 153

Két
drb. 100—110 kilós kövér sertés eladó. Kar u. 12. 228

Butorok

Eladó
igás szekér, butorok, henceser. Nyomtató u. 9. 254

Eladó
használt égetett vaságyak, éjjeli szekrény és sifonok, Szabó Kálmán utca 30. 242

Eladó
antik iróasztal, fotelek, asztalok, székek, Miklós 51., pincében. 352

Eladó
szép fehér uj háló berendezés, Kassai ut 22. 373

Birtok bérlet

Földbérlet
Bellegelőn 8 hold szántóföld tanyával kiadó. Egymalom utca 6. 252

Bérbeadó föld
Tamási pusztán, vasutállomás mellett negyvenöt hold. Értekezni: Hajdusámson, Pallag-utca 77. 219

Eladó ingóság

Egy
elegáns női rövid bunda eladó. Jókai utca 6. sz. 220

Eladó
jókarban levő smoking, Domb utca 20., az udvarban haul. 231

Eladó
harminc darab 100—150 cm. melegányi ablakkeret és öt darab 600 cm. keret. Degenfeld tér 11. szám, Tokaji Egyesült Borpincészet üzletében. 339

Egy
teljesen uj Singer varrógép üzleti okok miatt a vételár feléért eladó. (Ritka alkalom.) — Ugyanott egy kerékpár is. Hunyadi u. 12. üzlet. 249

Eladó ház

Eladó
szabadkézből Piac-utca 66. számu ház. Értekezni ugyanott a vendéglőben. 79

Vasuti-sor 21.
számu (Csapókert) háromszobás családiház olcsón eladó. 334

Eladó ház
forgalmas helyen, sarok ház jól bevezetett füszerüzlettel, italméréssel. Cim a kiadóban. 347

Eladó
Meszena utca 10. sz. üzletes ház szabadkézből. 372

Központban
nagyfrontu ház urilakásokkal, nagyon szép parkirozott udvarral eladó. Rothermere 33. 354

Szent Anna utca 58. számu ház eladó. Értekezni ugyanott. 237

Régi Téglavető
Targoncás utca 24. sz. uj ház, üzleti helyiséggel, pincével kiadó és eladó. 245

Dráma vér nélkül

— Kis regény. —

Irta:
BENKE TIBOR.

25

— Nem félek... Bizom magában... De...

— Mit de? Hiszen csak magát védelmezem. Nem szeretném, ha valaki itt találná.

— Köszönöm. Azért csak hagyja azt az ajtót.

— Hát nem fél, hogy valaki bejön?

Mucus lesütötte a fejét.

— Nem félek, mert... mert már én... becsuktam az ajtót.

Pillanatnyi dermedt csend támadt. Sántha tágra meresztett szemmel nézte a lesütött fejü, nyakig piros asszonyt. Sziven ütötték a szavai. Szorongó, kételkedő gondolatok kinozták:

— Ő maga csukta be az ajtót? Vajjon mit jelent ez? Mire gondolt? Mire számit? Talán... Talán nem elöször teszi ezt? Talán máskor is volt ilyen helyzetben?

A nap körülglóriázta a gyönyörü fejet. Az arc pirossága olyan öszinte zavart, olyan tiszta ártatlanságot mutatott, hogy Sántha szégyenkezve hessegette el magától a kételkedés gondolatait.

Az asszony azonban megérezte, hogy mit jelent a hallgatás. Szégyen fojtogatta a torkát. Oda futott a pamlaghoz, leült és kezébe temette az arcát.

Sántha őszintén megijedt. Odasietett, letérdelt és könyörögve, gyengéden iparkodott a párnás, puha kezeket lefejteni.

— Csak nem sir?... Mi baja?... Mire gondol?... Miért takarja el az arcát, melynél tökéletesebb szépet müvész nem álmodhat?

Mucus duzzogva és szégyenkezve tördelte:

— Ereztem, hogy mit gondolt felölem. Vérig sértettek, porig aláztak a gondolatai... Az ajtót meggondolatlanul én is csak azért csuktam be, amiért maga akarta... Miért is tettem?... Minek is jöttem ide egyáltalán?...

Sántha lelkében egy pillanatra megint feltámadt a régi tiszta rajongás és bünbánólag mentegetözött:

— Igaza van. Durva és közönséges gondolatok rohantak meg, de amint néztem magát, amint itt állt a napfény kévéjében zavartan és pirosan, esküszöm, hogy tisztaságában és ártatlanságában csak megerősödött a hitem. Szégyenlem magamat. Bocsásson meg.

Szavaiból olyan öszinteség csengett, hogy Mucus már mosolygott.

— Megbocsájtok, mert hiszen maguknak müvészeknek többnyire csak ilyen nökkel van dolguk a müteremben, — szólt a falonfüggő meztelen aktokra mutatva.

Sántha mosolyogva legyintett.

— Hagyja azokat a szerencsétlen nöket. Jöjjön, megmutatom a legszebb képeimet, a titkaimat. De elöbb tegye le a kalapját.

Mucus ellenvetés nélkül engedelmeskedett. Sántha kézenfogva vezette a müterem végébe, melynek egy részét az üvegtetőtől a földig meleg, piros plüssfüggöny zárta el. Lassan szétvonta a függönyt. Mucus elbüvölve állt meg. Sántha lelkesen, kissé elfogódott hangon kezdett beszélni:

— Ez az én igazi szentélyem. Ide csak akkor jövök, ha teljesen tisztának érzem a lelkemet. Vannak pillanatok, néha órák, mikor az ember elmélyed önmagában. Az anyám emléke szokott ilyenkor átsuhanni a lelkemen. Ami jóság az ő szeretetének, simogatásának, halkan muzsikáló szavainak nyomán bennem megfogant, az mind felszinre vetödik. Körülvesz. Betakar. Elzár az élet, a világ gonoszságai elöl. Ilyenkor könnyünek, szabadnak és jónak érzem magamat. Hasonlit ez ahhoz az érzéshez, mely teljesen betöltött, mikor kisfiu koromban a templomba léptem, hogy a konfirmáció előtt kitárjam a lelkemet. Sohasem felejtem el azt az orgonabugást. A mély hangok felráztak, lesujtottak, majd felemeltek, mintha repülnék.

(Folytatjuk.)

. Ne tévessze szem elöl, hogy

apróhirdetése

2 reggeli lapban

a Debreceni Ujság—Hajdufold

és

Debreceni Független Ujságban

jelenik meg,

ha azt

Kossuth-u. 3 sz. alatt adja fel.

Ha tehát alkalmazottat, vagy állást keres, lakása kiadó, avagy butorozott szobát keres, bármije eladó, vagy bármit venni akar adja fel hirdetését

KOSSUTH-UTCA 3. SZÁM

alatt és meg fog győződni róla, hogy biztos eredményt ért el. Felvilágositást telefonon a 21-41 szám ad.

Eladó ház
magánkézből Jókai utca 25. szám eladó. 248

Eladó
Kétmalom-utca 6. számu ház, üresen álló 4 szobás parkettes utcai és lakott 3 szobás udvari lakással. Levélbeli ajánlatot kér dr. Ádám bőrklinika. 157

Adómentes
telepi házak eladatnak, vagy megfelelő értékü tanyás földekkel elcseréltetnek. — Gazdak Bankja, Kossuth utca 17. 233

Eladó föld

Kismacson
42 holdas prima tanyás birtok eladó. Értekezni: Ladányi, Piac u. 59. 214

Eladó
Felsőjózsa mellett 7 hold prima fekete szántóföld. Értekezni Czegléd-u. 14. sz. 167

Eladó
Hajduszovát községházától három km.-re hetven m.-es cserepes épülettel, jóvizü kuttal, góréval, drótháló keritéses nagy kerttel negyvennégy kat. hold föld. Értekezhetni: dr. Markovits Lajos ügyvédnél, Csapó-utca 24. sz. a. sz. a. 198

Eladó
a Hatvan-utca 21. számu házastelek. Megbizott dr. Markovits Lajos ügyvéd, Csapó-utca 24. sz. 198

Köntöskert
Bezerédi utca 40. szám alatt föld, konyhakertészetre, villanymotorral, furott kuttal felszerelve eladó. Értekezni ugyanott. 336

Házhelyek
köztemetőnél, hőforráshoz 2 perc, eladók. Deák Ferenc utca 13. 335

Eladó
8 hold föld a köztemetővel szemben és egy szecskavágó. Értekezni: Sámsoni ut 11. szám. 341

500
négyszögöl sarok villatelek eladó. Aczél utca 6. 344

500
négyszögöl sarok villatelek eladó. Aczél ucca 6. 344

Eladó
egy hold fekete föld a Fái dülőben. Nyomtató u. 9. 255

Eladó
Felsőjózsa mellett 7 hold prima fekete szántó föld. Jókai u. 22. 265

Tőkebefektetésre
alkalmas Vénkerti villatelek eladó. — Magánkölcsönöket keresek megbizóim részére: Dienes, Füvészkert ucca 16. 275

Hangszer

Jó hangu
pianinó bérbe kiadó. — Vár u. 7. szám 349

Zongora
Keresztély gyártmányu rövid keresztburos bérbeadó. Varga utca 6. 247

Különféle

Elveszett
kávébarna szürkefoltos nőstény német vizsla. Megtalálót kérem Garay utca 25. alatt adja le. 241

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és lapkiadó vállalat nyomdájában.

Felelős kiadó: dr. PAJOR GYÖZÖ igazgató.

Nyomdavezető VARGA ENDRE.

Polyklinikát létesitett Debrecenben dr. Kovács Ferenc egyetemi tanár

Ingyenes helyszini segélynyujtás a szülő anyáknak

(A Debreceni Ujság tudósitójától.)

A debreceni szülészeti klinika nemrégiben mozgalmat inditott meg, amelynek eredményeképpen sikerült megvalósitani egy régen nélkülözött és rendkivül nagyjelentőségü szociálhigiéniai és humanisztikus intézményt — a polyklinikát. Ez az intézmény már meg is kezdte a müködését és a szegénysorsu szülöanyáknak minden bizonnyal áldásos segitséget fog nyujtani olyan esetekben, melyekben eddig nem lehetett segiteni.

Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy sulyosabb szülészeti esetcknél, a magánorvost megfizetni nem tudó anyák, vagy a városi tiszti orvost, vagy pedig a kerületi pénztári orvost hivatták. Számtalanszor előfordult azonban, hogy ha a kerületi orvosok bármily igyekezettel siettek is a helyszinére és legjobb tudásuk szerint igyekeztek is beavatkozni, a technikai felszerelések, esetleg a segédszemélyzet hiánya miatt nem tudtak a helyszinén megfelelő mütétet végezni az élet-halál között vivódó anyán. Ilyen esetekben szükségessé vált a betegnek a szülészeti klinikára való beszállitása. Természetes azonban, hogy vannak olyan sulyos esetek is, melyekben a szállitás által rosszabodik a beteg állapota, vagy a beteg nagy távolságból való szállitása közben az anya meghal. Általában igen sok esetben az elszállitás egyenesen ártalmára van a betegnek. A szülészeti klinikán nap-nap után látták, hogy e nehézségek miatt egy-egy anya egészségével vagy esetleg az életével fizet rá a szülésre.

A polyklinika megszervezése

Ezek a szempontok vezették a szülészeti klinikát és elsősorban annak nagytudásu, kiváló professzorát, dr. *Kovács* Ferenc egyetemi tanárt, amikor mozgalmat kezdett a polyklinika megszervezésére és célul tüzte ki maga elé, hogy ilyen esetekben, mikor azonnali orvosi beavatkozásra, mütétre van szükség, az orvosi segélyt egyenesen a helyszinére viszi a szülő anyáknak. Debrecen város nagy megértéssel és dicséretre méltó áldozatkészséggel méltányolta dr. *Kovács* Ferenc nemes törekvéseit. Dr. *Láng* Sándor tiszti főorvos, egészségügyi főtanácsos előterjesztésére dr. *Vásáry* István polgármester 500 pengőt utalt ki a városi polyklinikai szolgálat fuvarköltségeire s ezzel lehetővé vált, hogy a nagyjelentőségü intézmény megkezdje müködését.

Dijtalan szülészeti szolgálat

A debreceni szülésznők már meg is kapták a hivatalos értesitést, amely szerint a debreceni egyetem női klinikája januártól kezdődőleg dijtalan városi szülészeti szolgálatot létesitett. Az intézmény feadata szegény, magánorvost igénybevenni nem tudó szülőnőknél, abortusoknál beavatkozni olyan esetekben, mikor azoknál bármilyen rendellenesség, szövődmény lép fel, vagy olyan rendellenességre van kilátás, hogy a beteg intézetbe való szállitása veszélyes és igy sürgős, a helyszinen végrehajtandó beavatkozásra, szakorvosi tanácsra van szükség, vagy pedig az anya családi viszonyai akadályozzák a beszállitást. Ilyen esetekben a szülészeti klinika egy tanársegédet megfelelő segéderökkel és teljes felszereléssel küld a szakorvosi segélyre szorulókhoz.

A szülésznők utasitást kapnak arra nézve is, hogy ezekben az esetekben a klinika segitségét vegyék igénybe.

Az igénybevétel módja igen egyszerü. A szülészeti esethez, (vetéléshez, vérzéshez) kihivott szülésznő vagy személyesen telefonál a klinikára s az ügyeletes orvosnak pontosan bemondja a cimet, ahová menni kell s egyben közli az eset minőségét is, vagy ha nem tudja magára hagyni a beteget, annak valamelyik hozzátartozója révén értesiti a szülészeti klinikát, amelynek telefonszáma 21—21. Ha a beteg a kiszállás költségeit nem tudja fizetni, ugy azt a klinika a város által e célra kiutalt összegéből fedezi.

Dr. Kovács Ferenc egyetemi tanár nyilatkozata a polyklinika céljáról

A Debreceni Ujság—Hajdufőld munkatársának a polyklinika müködéséről alkalma volt beszélgetést folytatni dr. *Kovács* Ferenc egyetemi tanárral, aki nagy melegséggel emlékezett meg Debrecen város példamutató áldozatkészségéről és a polgármester megértő támogatásáról. Nyomatékosan hangsulyozta azonban, hogy a városi szülészeti szolgálat megkezdése nem óhajtja érinteni a magánorvosok tevékenységét és csakis olyan esetekre szoritkozik, melyekben a beteg amugy sem vehetné igénybe a magánorvos müködését. Azoknál a szülőknél, akik a magánorvos közremüködését meg tudnák fizetni, a klinika egyszerüen megtagadja az orvosi segélyt, mert nem akarja a nehéz helyzetben levő magánorvosok érdekeit sérteni.

Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a további időkre is sikerül biztositani a fuvarköltségekre szükséges összegeket és igy egy pillanatra sem fog fennakadást szenvedni a polyklinikai szolgálat.

*

Debrecen város közönsége hálával és szeretettel fogadja a szülészeti női klinika és ennek kiváló vezetője nagyjelentőségü kezdeményezését, annál is inkább, mivel a klinika vezetői, orvosai nemcsak nemes emberi érzéssel példát mutattak arra is, hogy a nehéz napokban mint lehet nagyobb anyagi lehetőségek nélkül is összehozni egy olyan intézményt, amely talán sok száz és száz magyar életet fog megmenteni, s amelynek müködését anyák áldása és a társadalom szerető becsülése fog kisérni mindenkor.

Verzár Frigyes a báseli egyetemen megtalálta Hatvani professzor doktori értekezését

A legendás hirü kollégiumi tanár Bernoulli Dánielnek, a világhires fizikus-feltalálónak volt a tanitványa

A debreceni Tisza István Tudományegyetem kiváló orvos-biológusa, dr. Verzár Frigyes már több, mint egy éve a baseli egyetemen is tanár és üres óráiban nagy szeretettel foglalkozik a baseli vonatkozásu magyar kapcsolatok kideritésén. Tudvalevő, hogy az elmult századok folyamán igen sok magyar diák tanult a báseli egyetemen, de ezenkivül még a históriai emlékek egész sorozata tesz bizonyságot a báseli összeköttetésekről.

Verzár professzor a szakfolyóiratok hasábjain több értekezésben számol be ezekről a kapcsolatokról. Nekünk, debrecenieknek legérdekesebb az a felfedezés, amellyel Hatvani professzor báseli diákéveit világitja meg pontos adatok alapján.

A hires Bernoulli tanitványa

A legtöbb magyar orvostanhallgató — irja Verzár Frigyes — 1746. és 1760. között látogatta Báselt. Abban az időben a hires Bernoulli Dániel tanitotta az anatómiát. A Bernoulliak hires nemzetsége három generáción át tanitott a báseli egyetemen. Közülük Johann I. Bernoullinak fontos élettani felfedezéseket köszönhetünk. Az ő fia volt Dániel Bernoulli (1700—1782.), aki sok fizikai dolgozat irója. Különösen fontosak hydrodynamiai felfedezései, de ő alkotta meg pl. a patkómágnest is. Azonkivül nagyon sok orvosi munkát is irt. Egyik főpropagálója volt a Jenner-féle védőoltásnak. Tulajdonképen az anatómia tanára volt, de mindig szivesen foglalkozott fizikával és állitólag egyszer a város tanácsa rá is irt, hogy ne hanyagolja el az anatómiát, ami ellen azután nagyon tiltakozott.

Verzár professzor mint érdekességet emliti meg, hogy a Bernoulliak nemzetsége ma is professzorkodik a báseli egyetemen. A kémia jelenlegi tanárát August Bernoullinak hivják.

Stephanus Hathvani Losonciensis

Dániel Bernoulli volt az egyetem dékánja, amikor „*Stephanus Hathvani, Hungarus Losonciensis*“ 1746. május 13-án mint studiosus beiratkozott s a szokásos beiratási dijat (11 M. 36) befizette. Neve csak 1746. november 30-án jelenik meg az orvosi anyakönyvben eképen: „*Stephanus de Hathvani Nobilis Hungarus Losonciensis*“.

1748. április 2-án Stephanus Hathvani König Emmanuel VI. dékánsága alatt iratkozott be, ezuttal azonban candidatusnak.

Ez a Hatvani lett — folytatja Verzár — a „Tudós Professzor Hatvani“ a debreceni kollégiumban, akinek a neve ma is ott él a magyar nép ajkán, akinek *az ördöggel való cimborálása azokból a fizikai kisérletekből származik, amelyeket Bernoullinál tanult.* Az elektromos gépét ugy látszik Báselből hozta magával. — Debrecenben az a monda járta, hogy a baseliek ott is akarták tartani, ennek a nyomát azonban sehol sem találom meg az orvosi matrikulában, amelyet egyébként nagyon pontosan vezetnek.

A Tudós Professzor Hatvani tehát a ma is meglévő intézetbe járt, a Petersplatzon az Armburst-Schützenhausba, a mai közegészségtani intézetbe és itt szerezte fizikai és orvosi ismereteit Dániel Bernoullinál.

A megtalált disszertáció

Verzár professzor hosszas kutatás után megtalálta Hatvani doktori disszertációját, amiből kétséget kizáróan meg lehet állapitani, hogy doktori grádusát mégis Bá-

Ollót, borotvát, hajnyirógépet szakszerüen élesit
FRICK müköszörüs,
Piac-u. 1. Nagytemplom mellett

„Erzsébet Királyné Szálló“
Budapest, IV., Egyetem-utca 5. szám
(A BELVÁROS KÖZPONTJÁBAN.)
60 éve a fővárosi uri középosztály találkozó helye. Száz modern kényelmes szoba. Az étterem és kávéházban cigányzene. Az Erzsébet-pince a főváros legszebb sörözője. Egy pincér-rendszer.
LESZÁLLITOTT ÁRAK:
SZABÓ IMRE tulajdonos.

selben szerezte. Ez a disszertáció 12 oldalas és cime:

Dissertatio inaugaralis
physico-medica
de
Aestimatione morborum
Ex Facie
Stephanus Hathvani
V. D. M. N. Hungarus
A. D. IX. APR. MDCCXLVIII.
H. L. Q. S.
Basiliae, Typis Vidavae
Joan Christ.

A belső lapon pedig a következő ajánlás van.

Viro Spectabili per illustri
ac generoso D. Martino
Domokos
Liberae regiae que civitatis
Debrecen consuli
gravissimo consultissimo
nec non
amplissimo eiusdem urbis
Senatui
toti denique
communitati
prudentissimae honoratissimae.

Egyéb debreceni érdekességek

Verzár Frigyes kutatásai még sok debreceni érdekességet tartalmaznak. Igy 1759-ben Josephus Csapó Juarino-Hungaris iratkozott be a baseli egyetemre Stehelino dékánhoz. Ez a nagyszombati Csapó József lett később a nagyhirü debreceni főorvos és az első magyar gyermekgyógyászat irója. Disszertációja 1759. augusztus 7-ről való. Cime: „De febre Hungarica".

Debrecenből a XVIII. század közepe táján iratkoztak be legtöbben.

1758-ról külön fel van jegyezve, hogy „Debreczinensis". Pl. „1756. 29. Martius Stephanus Molnar Civis Debrecinus". Érdekesebb nevek ebből: az időből: 1746. nov. 6. „Georgius *Huszti*". 1767. jan. 10. „Johannes *Szombati*". 1719. nov. 12. „Emericus *Pariz Papai* Transylvano Hungarus". 1732. aug. 8. „Georgius *Marothi* Debrecino Hungarus", aki később a matematika nyelvét reformálta meg és a kollégium legnagyobb nevü tanára lett.

*

Verzár Frigyes professzor, akivel a „Debreceni Ujság—Hajdufőld" munkatársának legutóbb hosszas beszélgetést volt alkalma folytatni, kijelentette, hogy a báseli egyetem matrikuláiban, történeti feljegyzéseiben, levéltárában a disszertációs gyüjteményében levő összes magyar vonatkozásu adatokat feldolgozza és közrebocsájtja.

Lakása ? kiadó ?

egyszer kell csupán a napilapban meghirdetni 10 szó 50 fillér, hirdetés feladási helye: Füsuth utca 3.

LÉLEKMENTÉS AZ OLAJÜTŐBEN

Akikkel senki sem törődött és akik az Isten háta megett éltek . . .

Uj életet fakaszt a szeretet munkája

(A Debreceni Ujság tudósitójától)

Egy heti hajsza és robot után: szombat este, otthon vár a KIE titkár üzenete: vasárnap délelőtt kilenc órakor menjünk ki az Olajütőbe és nézzük meg az ott folyó munkát. Amikor az üzenetet átolvasom, keresztül fut rajtam valami felfrissitő érzés: az eszme ereje, amely a leghatalmasabb életerő.

Az eszme ereje, amely uj hőskort igéz, ebbe a gyáva és tehetetlen korba, amikor a szociális nyomoruság elhagyatottságában felkeresi a társadalmi és emberi közösségből kiesett embereket, hogy felemelje őket az emberi szinvonalra.

Különböző szempontok

Vasárnap reggel csillogó téli napsütésben indulunk az utnak. A vezetőm elbeszéli, hogy egészen romantikusan kezdődött meg az a munka, amit majd látni fogunk.

Ugy történt ugyanis, hogy a KIE fotó csoportja kirándulást tervezett 1930. szeptemberében az Olajütőbe. A művész szemének tetszettek a földbesüllyedt, sárból rakott, nádfedeles kéményü, egymásmellé szoritott kunyhók, hepe-hupás, kerékvágásos utcák és ide mentek ki fényképezni.

Fényképezés közben két fiatalember beszédbe egyedett a fényképezők köré sereglett gyerekekkel, akik minden cél és felügyelet nélkül mászkáltak az utcákon és ekkor elhatározták, hogy szabadidejükben kijönnek ide, összeszedik ezeket a gyerekeket és megtanitják őket mindenre, amit eddig nem kaptak meg az élettől.

Negyvenketten a kis szobában

Az elgondolásból tett lett és azóta minden vasárnap negyven-ötven gyerek ragaszkodó szeretettel várja a „Lajos bácsi"-t meg az „Imre bácsi"-t.

Legutóbb már házat is béreltek, havi tiz pengőért és január elseje óta itt folyik a vasárnapi munka. Nem nagy hely az igaz! Az előszobája másfélméter széles, négy méter hosszu és két méter magas, a szobája pedig három méter, szélességben és hosszuságban egyaránt, magassága szintén két méter. De sok ló ember megfér ezen a kis helyen.

Vasárnap délelőtt, amikor kiérkezünk, éppen harminchét gyerek énekel a 3×3 méteres szobában, összesen pedig negyvenketten vagyunk.

E gyermekekért valaki felelős

Harminchét csillogó szemü gyerek sorsa lesz világos ezekben a percekben, amikor gügyögő szavukat halljuk, lassan bátorodó pillantásukat felfogjuk. Ezekre a gyerekekre nem vigyázott lelki csősz. Ezeknek a gyerekeknek „nem volt gyermekszobájuk, hol mese-forrást rejtnek a zsaluk, lakásuk volt egy rossz szagu, muszály-lyuk, hol több család csókolt, örült, aludt, vagy ólban nőttek s rájuk tört az ősz. — Nem tudnak semmit ők a Bibliáról. — Rothasztó testi-lelki rossz koszokból nem hámozta ki senki kincsüket s zenghet a jóság száz angyal-torokból, fülük az ég szavára már süket, szivük gennyes, szemük nézése bősz. E gyerekekért valaki felelős".

Mi mindent tanultak meg a gyerekek?

Kérdést intéztünk a gyermekekhez, hogy mit tanultak? Harminchét csacska gyerekszáj harsogja a választ: „azt, hogy a jó gyermek, csendes, rendes, engedelmes". Azután bibliai történeteket mondanak fel, majd éneket énekelnek és dalokat dalolnak.

Két kedves jelenet szószerint ide kivánkozik:

— Egyik selypen beszélő gyerek áll fel beszélni, mire egyesek nevetni kezdenek.

— Ne nevessétek ki — mondja a tanitó — tanultak mkr, hogy mit kell csinálnunk?

— Meg kell tanitani beszélni — mondják az értelmesebbek.

(A történet magyarázatául szolgál, hogy a selyp gyerekkel az összes még nem álltak szóba, ma pedig már mindegyik segiteni szeretne rajta.)

Megkérdi a vezető:

— Mondjátok meg, miért jártok ide?

— Mert itt nem kell dolgozni — kottyantja ki az egyik őszinte gyenek.

Nagy a megrökönyödés és a gyerekek egy részének eszébe jut, hogy azt tanulták: dolgozni kell és dolgozni jó. Jézus is segitett az édesapjának.

És a gyerekek áhitattal hallgatják, amikor a vezető elmagyarázza hogy a dolog elől nem szabad megszökni és csak akkor szabad idejönni, ha otthon minden dolgot elvégeztek.

A munka keretei

A fenti kép megmutatja ennek a munkának a jellegzetes vonásait. Most már csak a tények ismertetése van hátra, hogy egész jelentőségében lássuk ennek a lélekmentő munkának a kereteit. A két fiatalember munkájához két fiatal hölgy is csatlakozott és ma már négyen gondozzák az Olajütő népét. Vasárnap először van a gyerekek csoportjának, azután a leányok csoportjának és délután a felnőttek összejövetele. Most van alakulóban az ifiak csoportja.

Minden házat végiglátogattak és minden családot ismernek. A hölgyek meglátogatják a beteg és gyermekágyas asszonyokat, tanáccsal és utmutatással segitik őket.

Itt az Isten háta megett, ahol csak a szekta szokott magának fanatikus hiveket toborozni, négy fiatal lélek áldozatos munkája az egyház, társadalom, város és haza számára halássza az élet mélységeiben elveszö lelkeket.

A költségvetés

Ma, amikor minden költségvetés zavarokkal küzd, az Olajütő missziónáriusai egyensulyba tudják tartani a költségvetésüket. Még azt is eláruljak, hogy milyen módon.

Egy hónapban szükségük van lakbérre, petróleumra és tüzelőre összesen 14 pengőre. Ezt önkéntes adományokból gyüjtik össze, de nem fogadnak el egy embertől többet, csak tiz fillért, de ezért a tiz fillérért a város tulsó szélére is elmennek, ha kell háromszor is.

Száznegyven ember meg sem érzi a tiz fillér kiadást, a négy fiatal lélek meg az Olajütő félezernél több lelkét ujitja meg abból a két kis szobából, amely világitó toronyként fénylik a sötétségben.

Utóirat

Az egyik fiatalember ideiglenes munkás a postán, a másik kereskedősegéd, a két hölgy egyike az első fiatalember fiatal felesége, a másik a második fiatalember huga. Mind a négyen a KIE-ben tanulták meg azt a keresztyén álláspontot, hogy az az igazi keresztyén ember, aki nem megy el szótlanul a nyomor mellett, hanem a maga módján segitségére siet a szegény embernek.

Tudjuk, hogy az Olajütő megszüntetésére meg van a városrendezési terv, csak nincs hozzá pénz. *Menynyivel nagyobb dolog az, amikor tizennégy pengővel az Olajütő lelki nyomorát szünteti meg négy komoly felelősségü, keresztyén ember.*

Második utóirat

Emberi, társadalmi, egyházi, városi, állami és világ problémává vált a szegény ember élete. A nagyvárosok munkásnegyedei, a perifériák nyomortanyái, a telepek és falvak vályogházai elkeseredett, munkanélküli, vagy robotos munkában törődött emberek nyomorától fojtottak és szomoruak.

Szociálbiológiai forradalom lesz az anyagi erők hatásának a következménye, hirdeti Lenin eszméinek roppant serege, amely az osztályharc kegyetlen jelszavával folytatja fanatikus harcát. És az anyagi természetü szociális erők fejlődése azt mutatja, hogy tényleg errefelé halad a világ, mert minden uj gép és a kapitalizmus minden ujabb ténykedése növeli a munkanélküli, forradalmi hajlamu proletárok számát.

Ki van, aki szembe szállhat vele? Az, aki tudja, hogy a *megátkozott anyag* szociális erőinek a fejlődése nem hozhat nyugalmi állapotot ebbe a világba; az aki tudja, hogy az 1932. évvel ezelőtt végbement csoda megváltotta a megátkozott anyagot és a bukott lelket: *a keresztyén ember.*

A történelmi materializmuson felépülő szocializmus és kommunizmus egy fél évszázad munkálával szemben a keresztyénség csak most kezd ráébredni arra, hogy olyan hatalmas erők birtokában van, amellyel harcba induló sereg győzni tud a nyomorral és pusztulással szemben is.

Kertész Dániel.

Ha eladni akar, vagy lakása kiadó, csupán egyszer hirdesse meg lapunk apró-hirdetési rovatában biztos eredményre vezet